

دفترچه شماره ۱

کد مدرسه

آزمون

۳

مرکز سنجش آموزش مدارس برتر

پایه

۱۲

تاریخ آزمون: ۱۴۰۴/۶/۲۱

آزمون اختصاصی گروه آزمایشی علوم انسانی

مدت پاسخ‌گویی: ۸۵ دقیقه

تعداد سؤال: ۷۵

عنوان مواد امتحانی آزمون اختصاصی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

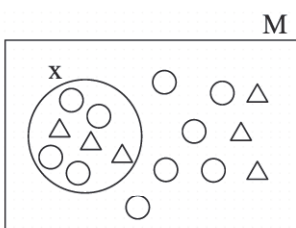
ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی
۱	ریاضی و آمار	۲۰	۱	۲۰	۳۰ دقیقه
۲	علوم و فنون ادبی	۳۰	۲۱	۵۰	۳۰ دقیقه
۳	جامعه‌شناسی	۱۵	۵۱	۶۵	۲۵ دقیقه
۴	روان‌شناسی	۱۰	۶۶	۷۵	

مواد امتحانی	سرفصل دهم	سرفصل یازدهم	سرفصل دوازدهم
ریاضی و آمار	فصل ۳	—	فصل ۱ (درس ۲)
علوم و فنون ادبی	فصل ۴	—	فصل ۱ (درس‌های ۲ و ۳)
جامعه‌شناسی	فصل ۲ (درس‌های ۹ تا ۱۲)	—	درس‌های ۲ و ۳
روان‌شناسی	—	درس ۱ تا ۳ (مفحه ۷۵ تا سر چگونه می‌توانیم تمرکز کنیم؟)	—

تمامی حقوق مادی و معنوی آزمون، متعلق به مرکز سنجش آموزش مدارس برتر بوده و هرگونه استفاده از آن بدون داشتن اجازه‌نامه کتبی از این مرکز، خلاف قانون و عرف و قابل پیگیری می‌باشد.

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵

- ۱- مقیاس متغیر «مدت زمان پاسخگویی یک دانش آموز به سؤالات امتحان ریاضی» کدام است؟
 (۱) اسمی (۲) ترتیبی (۳) فاصله‌ای (۴) نسبتی
- ۲- برای بررسی «میانگین درصد درس ریاضی در کنکور سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴» و «تعداد خودروهای وارداتی در سال ۱۴۰۴» به ترتیب کدام روش جمع‌آوری داده‌ها مناسب است؟
 (۱) دادگان - دادگان (۲) دادگان - پرسش‌نامه
 (۳) مصاحبه - دادگان (۴) مصاحبه - پرسش‌نامه
- ۳- مقدار آماره و پارامتر «نسبت دایره‌ها» به ترتیب در نمونه x و جامعه M کدام است؟

- (۱) آماره: $\frac{4}{7}$ - پارامتر: $\frac{2}{3}$
 (۲) آماره: $\frac{4}{8}$ - پارامتر: $\frac{5}{8}$
 (۳) آماره: $\frac{3}{8}$ - پارامتر: $\frac{5}{8}$
 (۴) آماره: $\frac{5}{8}$ - پارامتر: $\frac{3}{8}$
- ۴- میانه داده‌های ۹، ۲، ۳، ۴، ۸، ۱۱، ۱۳، ۴، ۸، ۵، ۷، ۸ کدام است؟
 (۱) ۷ (۲) ۷/۵ (۳) ۸ (۴) ۶/۵
- ۵- ۱۰ داده آماری با میانگین ۵ داریم. اگر دو داده ۳ و ۱۹ را به آنها اضافه کنیم، میانگین کل داده‌ها کدام است؟
 (۱) ۱۰ (۲) ۵ (۳) ۸ (۴) ۶
- ۶- روی قوطی‌های کنسرو عدد $10 \pm 18^\circ$ درج شده است. اگر ۵۰۰۰ قوطی کنسرو داشته باشیم، وزن چند قوطی بین (۱۷۰ و ۱۸۵) است؟
 (۱) ۳۴۰۰ (۲) ۳۵۰۰ (۳) ۴۱۰۰ (۴) ۴۲۰۰
- ۷- در تابع $f: \{-20, -19, -18, \dots, 23, 24\} \rightarrow \mathbb{R}$
 $f(x) = \frac{x}{4} + 3$ میانگین اعضای برد تابع f کدام است؟
 (۱) ۴ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) -۲
- ۸- انحراف از میانگین ۶ داده آماری به صورت -۳، -۳، ۲، ۲، ۴، ۲ می‌باشد. واریانس این ۶ داده کدام است؟
 (۱) $\frac{23}{3}$ (۲) ۸ (۳) $\frac{22}{3}$ (۴) $\frac{45}{6}$
- ۹- در ۲۱ داده آماری نابرابر، اگر میانگین داده‌های بعد از چارک سوم $10/2$ و میانگین داده‌های قبل از چارک سوم ۶ باشد، میانگین کل داده‌ها کدام است؟
 (۱) ۷ (۲) ۷/۵ (۳) ۷/۲ (۴) ۸/۱
- ۱۰- واریانس ۲۰ داده آماری ۳ است. تمام داده‌های برابر با میانگین را حذف می‌کنیم. انحراف معیار داده‌های باقیمانده ۲ می‌شود. چند داده را حذف کرده‌ایم؟
 (۱) ۵ (۲) ۶ (۳) ۷ (۴) ۸

۱۱- با فرض آنکه $S = \{1, 3, 5, 6, 8\}$ فضای نمونه یک آزمایش تصادفی باشد، چند پیشامد غیر تهی برای S می توان نوشت؟

- (۱) ۳۲ (۲) ۳۱ (۳) ۳۰ (۴) ۲۸

۱۲- دو سکه را با هم پرتاب می کنیم و مشاهده می کنیم که هر دو سکه پشت ظاهر می شوند. چند تا از پیشامدهای زیر رخ داده اند؟

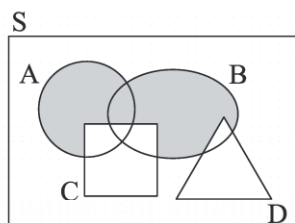
$$A = \{(پ, پ)\}, B = \{(ر, ر)\}, C = \{(ر, پ), (پ, پ)\}, D = \{(پ, ر), (ر, پ), (پ, پ)\}$$

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۱۳- اگر A و B دو پیشامد ناسازگار و غیر تهی باشند، کدام رابطه زیر، نادرست است؟

$$A - B = A \quad (۱) \quad A \cap B = \emptyset \quad (۲)$$

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) \quad (۳) \quad P(A \cap B) = P(A) \times P(B) \quad (۴)$$

۱۴- پیشامد مربوط به قسمت رنگی کدام است؟

$$(A - C)' \cap (B - D)' \quad (۱)$$

$$(A - C) \cup (B - D) \quad (۲)$$

$$(A \cup B) - (C \cap D) \quad (۳)$$

$$(A \cup B) - (C \cup D) \quad (۴)$$

۱۵- سه نفر را به طور تصادفی انتخاب می کنیم. با چه احتمالی سه نفر در فصل های متفاوت به دنیا آمده اند؟

- (۱) $\frac{3}{8}$ (۲) $\frac{3}{16}$ (۳) $\frac{3}{10}$ (۴) $\frac{3}{20}$

۱۶- از بین ۳ دختر و ۴ پسر، ۳ نفر را به طور تصادفی انتخاب می کنیم. با چه احتمالی حداکثر ۱ نفر از آنها دختر است؟

- (۱) $\frac{11}{35}$ (۲) $\frac{22}{35}$ (۳) $\frac{17}{35}$ (۴) $\frac{27}{35}$

۱۷- خانواده ای دارای ۶ فرزند می باشد. با چه احتمالی همه آنها از نظر جنسیت یکسان هستند؟

- (۱) $\frac{1}{8}$ (۲) $\frac{5}{32}$ (۳) $\frac{1}{16}$ (۴) $\frac{1}{32}$

۱۸- دو تاس را با هم پرتاب می کنیم. با چه احتمالی مجموع اعداد دو تاس، فرد و مضرب ۳ است؟

- (۱) $\frac{1}{3}$ (۲) $\frac{1}{6}$ (۳) $\frac{1}{4}$ (۴) $\frac{1}{8}$

۱۹- احتمال قبولی علی در کنکور امسال، از نصف احتمال قبول نشدن او، $\frac{3}{7}$ واحد کمتر است. او با چه احتمالی امسال در کنکور قبول می شود؟

- (۱) $\frac{1}{27}$ (۲) $\frac{1}{7}$ (۳) $\frac{1}{3}$ (۴) $\frac{1}{21}$

۲۰- با حروف کلمه «مهین پور» تمام کلمات ۷ حرفی ممکن را می سازیم سپس یک کلمه را به تصادف انتخاب می کنیم. با چه احتمالی در

این کلمه، عبارت «مهین» عیناً دیده می شود؟ (تکرار حروف، مجاز نیست.)

- (۱) $\frac{1}{240}$ (۲) $\frac{51}{240}$ (۳) $\frac{1}{210}$ (۴) $\frac{11}{210}$

علوم و فنون ادبی

- ۲۱- کدام گزینه در مورد وضعیت زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم نادرست است؟
 (۱) گروهی از شاعران این دوره، در عین تقلید از پیشینیان، هر یک، ابتکارات و نوآوری‌هایی دارند که باعث دگرگونی و تحول در سبک سخن فارسی شد.
 (۲) موضوع قابل توجه در شعر نیمه دوم قرن ششم، علاقه‌مندی شاعران به سرودن غزل‌های لطیف و زیباست. انوری و هم‌سبکان او در آوردن مضامین دقیق در غزل بسیار کوشیدند.
 (۳) در حوزه ادبی فارس و نواحی مرکزی (عراق عجم)، شاعران بزرگی چون خاقانی و نظامی ظهور کردند که در تجدید سبک، بسیار تأثیرگذار بودند.
 (۴) تا حدود نیمه دوم قرن پنجم و آغاز قرن ششم، شعر پارسی همچنان تحت تأثیر سبک دوره سامانی و غزنوی است.
- ۲۲- کدام گزینه را نمی‌توان از عوامل پیشرفت و گسترش زبان و ادبیات فارسی از قرن سوم تا میانه قرن پنجم به حساب آورد؟
 (۱) توسعه مدارس و مراکز تعلیم
 (۲) لشکرکشی‌ها و فتوحات غزنویان
 (۳) گرایش شاهان در جلب عالمان و ادیبان به دربار
 (۴) رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی
- ۲۳- چند عبارت درباره ویژگی‌های ادبیات قرن پنجم و ششم درست است؟
 الف) گسترش عرفان و تصوف
 ب) دوران غلبه، رواج، حفظ و ارائه آداب و رسوم ملی
 ج) خروج شعر از دربارها و ورود به خانقاه
 د) رواج رسم‌ها و سنت‌های فرهنگی کهن ایرانی
 ه) تأثیرپذیری برخی از شاعران از ادبیات عرب و مضامین شعری آن (و) رواج نثر موزون
 (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۵
- ۲۴- کدام عبارت از دیدگاه تاریخ ادبیات «ایراد» دارد؟
 (۱) زبان فارسی بعد از راه یافتن به هندوستان، در میان هندوان زبان سیاسی و نظامی نبود بلکه زبان مقدسی قلمداد گردید.
 (۲) تا حدود نیمه دوم قرن پنجم و آغاز قرن ششم شعر پارسی همچنان تحت تأثیر سبک دوره سامانی و غزنوی است.
 (۳) تلاش شاعران از قرن سوم تا میانه قرن پنجم موجب شد زبان فارسی در شرق و شمال شرق گسترش یابد.
 (۴) تحولی که «سنایی» و «انوری» در غزل ایجاد کردند، باعث شد در قرن هفتم شاعران بزرگی در غزل ظهور کنند.
- ۲۵- کدام ابیات با توجه به ویژگی‌های «فکری» در ردیف سبک شعر قرن پنجم و ششم قرار می‌گیرند؟
 الف) من آنم که در پای خوکان نریزم
 ب) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن
 ج) چون بُناگوش نیک‌وآن شد باغ
 د) به گیتی در آن کوش چون بگذری
 ه) به خسیسان دهند نعمت و ناز
 (۱) الف، ب و ج (۲) الف، ب و ه (۳) ج، د و ه (۴) ه، ب و د
- ۲۶- در متن زیر کدام ویژگی نثر فنی وجود ندارد؟
 «شنزبه را به مدت انتعاشی حاصل آمد و در طلب چراخور می‌پوید تا به مرغزاری رسید. آراسته به انواع نبات و اصناف ریاحین. از رشک او رضوان انگشت غیرت گزیده و در نظاره او آسمان چشم حیرت گشاده.»
 (۱) آوردن مترادفات و توصیف‌های فراوان
 (۲) استفاده از ترکیبات دشوار
 (۳) حذف افعال به قرینه
 (۴) ایجاز و اختصار در لفظ و معنا
- ۲۷- در کدام گزینه دلیل و سبب پدیده ذکرشده نادرست آمده است؟
 (۱) به اوج رسیدن غزل در قرن هفتم - سبب: تحولی که سنایی و انوری در غزل ایجاد کردند.
 (۲) درآمیختن زبان فارسی با لغات عربی - سبب: در مدارس این دوره، تحصیل علوم دینی و ادبی میسر بود.
 (۳) پیشرفت و گسترش ادبیات فارسی از قرن سوم تا نیمه قرن پنجم - سبب: لشکرکشی‌ها و فتوحات غزنویان
 (۴) آمیختگی فارسی دری با لغات نواحی مرکزی و غربی - سبب: نوآوری‌های شاعرانی مانند خاقانی و نظامی و...
- ۲۸- با توجه به ویژگی‌های نثر قرن ۵ و ۶ کدام گزینه را نمی‌توان در این محدوده دسته‌بندی کرد؟
 (۱) گفت: هیچ چیز نیست در کسی که خواری بندگی و خواری سؤال و خواری رد را نچشیده است.
 (۲) اگر بعضی از این خصال مفقود شود باید که عقل و عفت و حیا البته موجود بود.
 (۳) از یادگار فردی ماند و از عمر گذشته دردی ماند و از جسم پوسیده گردی و از حسرت به سینه آه سردی.
 (۴) گفت: «أطلبوا العلم و لَوْ بالصَّيْنِ» طلب علم فریضه است و طلب باید کردن اگر خود به چین و ماچین باید رفتن.

۲۹- با توجه به قلمرو فکری، کدام بیت را نمی‌توان متعلق به دوره سلجوقی و غزنوی دانست؟

نخستین حرف سر دیوان تو باشی
به عمر عاریت خویش تا کی این اعجاب (شگفتی و پرستش)
انکار ما مکن که چنین جام جم نداشت
ذات هستی در نشان نیستی دیدن توان

(۱) اگر گیرم شمار کفر و ایمان
(۲) ایسا فریفته روزگار بی‌محصول
(۳) ساقی بیار باده و با محتسب بگو
(۴) چون ز خود بی خود شدی معشوق خود را یافتی
در کدام یک از بیت‌های زیر تلمیح به کار نرفته است؟

غوطه خور در موج خوناب و ز طوفان در گذر
درد را از دست بگذار و ز درمان در گذر
دست بر زال زرافشان و ز دستان در گذر
رو علم بر مصر زن و ز چاه کنعان در گذر

(۱) غرقه شو در نیستی گر عمر نوحه آرزوست
(۲) زخم را مرهم شمار و طالب دارو مباش
(۳) بگذر از بخت جوان و دامن پیران بگیر
(۴) تا ببینی آبروی یوسف کنعان ما
در کدام ابیات آرایه تلمیح دیده می‌شود؟

وان‌گه از دیوانگی ملک سلیمان بایدت
بر در دل خیمه‌زن گر عالم جان بایدت
ترک مستوری بده گر عیش مستان بایدت
وز سر سر درگذر گر زانک سامان بایدت
خضر راهی برگزین گر آب حیوان بایدت
(۳) د و ه (۴) الف و ه

(الف) داده‌ای خاتم به دست دیو و شادروان به باد
(ب) از سر جان درگذر گر وصل جانان بایدت
(ج) دل به ناکامی بنه گر کام جان آرزوست
(د) بی سر و سامان در آخواجو اگر داری سری
(ه) راه تاریکی شاید قطع کردن بی‌دلیل
(۱) الف و ج (۲) ب و د

۳۲- کدام گزینه به آرایه تضمین آراسته نشده است؟

«من از آن روز که در بند توام آزادم»
عنقا (سیمرغ) نتواند که نشیمن نکند قاف
«لافتی آلا علی لاسیف آلا ذوالفقار»
کز نسیمش «بوی جوی مولیان آید همی»

(۱) حافظ از جور تو حاشا که بگرداند روی
(۲) خواجو به ملامت ز درت باز نیاید
(۳) گوش جان بگشا و بشنو از امین کردگار
(۴) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم
در چند بیت آرایه تضمین دیده می‌شود؟

تا به هفتم آسمان افروخت علم
پیوسته بودش این دعا «الصبر مفتاح الفرج»
سوره برخوان «و السّما ذات البروج»
ای ز مکرش مکر مکاران خجل
نار، ابراهیم را نسرین شـود
(۳) سه (۴) چهار

(الف) آدم خاکی ز حق آموخت علم
(ب) ایوب با چندین بلا کاندلر بلا شد مبتلا
(ج) گر خبر خواهی ازین دیگر خروج
(د) مکر حق را بین و مکر خود بهل
(ه) ماه با احمد اشارت بین شود
(۱) یک (۲) دو

۳۴- در همه ابیات هر دو آرایه «تضمین» و «تلمیح» دیده می‌شود، به جز.....

دیگران هم بکنند آنچه مسیحا می‌کرد
از چاه سوی جاه شد الصبر مفتاح الفرج
پای ملخی پیش سلیمان چه نماید؟
ز شعر حافظ و آن طبع همچو آب خجل

(۱) صائب این آن غزل حافظ شیراز که گفت
(۲) یوسف که اندر چاه شد کام دل بدخواه شد
(۳) این آن غزل حضرت رکناس که فرمود
(۴) حجاب ظلمت از آن بست آب خضر که گشت
در کدام بیت جناس به کار نرفته است؟

حاصل از ذکر زبان چیست چو دل ذاکر نیست
خبر از دور زمانم نبود نادر نیست
زانکه سرمست می عشق بتان فاجر نیست
زانکه نافع نبود صبر چو دل صابر نیست

(۱) ای که از ذکر به مذکور نمی‌پرداز
(۲) گر ز سودای تو ای نادره دور زمان
(۳) نسبت ما مکن از زاهد نادان به فجور
(۴) به صیوری نتوان جستن از این درد خلاص
در کدام ابیات به ترتیب «جناس همسان - جناس ناهمسان - اشتقاق» به کار رفته است؟

جگرم را هدف تیر بلا کرد و برفت
آن دم با تو حضوری است که او حاضر نیست
مخمور جگر سوخته را آب روان آر
(۳) الف - ب - ج (۴) ج - ب - الف

(الف) تُرک من، تُرک من بی‌سروپا کرد و برفت
(ب) گرچه خواجو ز تو یک لحظه نگردد غایب
(ج) مخمور دل افروخته را قوت روان بخش
(۱) ب - ج - الف (۲) ج - الف - ب

۳۷- در کدام بیت دو تشبیه و یک استعاره به کار رفته است؟

- (۱) خواجه مگر به زخم فراق شود قتیل
- (۲) هر که گردد کشته تیغ فراق این داستان
- (۳) خون چشم شفق که می‌بینی
- (۴) فشان سنبل و چون گل ز غنچه رخ بنمود

۳۸- کدام ابیات به ترتیب دارای «تشبیه» و کدام یک دارای «استعاره» هستند؟

- (الف) زد به دلم در آتشی، عشق بتی که نام او
(ب) روز رخسار تو ماهی روشن است
(ج) چون سر زلف پریشان، من سودایی را
(د) بالبت گر باده لاف جان‌فزایی می‌زند
- (۱) (الف - ب) (ج - د) (۲) (الف - د) (ب - ج)
(۳) (ب - ج) (الف - د) (۴) (ب - د) (الف - ج)

۳۹- به ترتیب چند بیت «ذوقافیتین» و قافیه چند بیت دارای «حروف الحاقی» است؟

- (الف) وصف لب رنگین تو از دل جویم
(ب) ای خواجه اگر می‌بری از مستی بوی
(ج) تا پر خون شد ز دیده چون گل رویم
(د) گر آب شوم گذر به جویت جویم
- (۱) چهار - سه (۲) سه - سه
(۳) سه - چهار (۴) چهار - دو

۴۰- در کدام گزینه قافیه درونی براساس قاعده (۱) و تبصره است؟

- (۱) تو اگر های نگویی و اگر هوی نگویی
- (۲) چو در اسرار درآیی کدندت روح سقایی
- (۳) همه آهنگ لقا کن خمش و صید رها کن
- (۴) تو دهان را چو ببندی خمشی را بپسندی

۴۱- الگوی حروف اصلی قافیه در کدام بیت طبق الگوی «مصوت + صامت + صامت» است؟

- (۱) چهره گل چون بناگوش تو شبنم‌پوش نیست
(۲) بهر قتل ما کمر آن حسن بی‌اندازه بست
(۳) از سر این خاکدان چون گرد می‌باید گذشت
(۴) اسیر جبه و دستار چند خواهی بود

۴۲- وزن کدام یک از ابیات «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» و قافیه آن نادرست است؟

- (۱) آمد بهار و موسم گفتارهای خوش
(۲) برخیز که شمع است و شراب است و من و تو
(۳) ما محو حیرتیم و تو غرق تکبری
(۴) وقت است تا به لاله گلگون نظاره کرد

۴۳- کدام یک از ابیات زیر را می‌توان هم به صورت همسان و هم به صورت ناهمسان دسته‌بندی هجایی کرد؟

- (۱) پیرانه سرم عشق جوانی به سر افتاد
(۲) شاهی که بر رعیت خود می‌کند ستم
(۳) آمد سحر به خانه من یار بی‌حجاب
(۴) یقین کن از زمین هم در وطن گر پست‌تر باشی

۴۴- به ترتیب کلمات و عبارات کدام گزینه، سازنده وزنی ناهمسان در بیت زیر هستند؟

- «به خون خویش نویسم به روی لوح»
(۱) مزارم - قتیل خنجر یارم
(۲) نگاهم - غریق اشکم و آهم
(۳) پگاه - خوشی ندیده‌ام آه
(۴) تباهی - شدم اسیر سیاهی

۴۵- با توجه به بیت زیر کدام گزینه صحیح است؟

«مردم ز رشک چند ببینم که جام می
لب بر لب ت گذارد و قالب تهی کند»
(۱) وزن هر مصراع از ۴ رکن تشکیل شده است.

(۲) در میان ابیات ارکان «مستفعلن» و «مفاعلن» دیده می‌شوند.

(۳) ابیات را می‌توان هم به صورت همسان و هم به صورت ناهمسان دسته‌بندی کرد.

(۴) ابیات فوق با بیت «خیال چشم تو ظرفم چنان لبالب ساخت / که دامن مژه گر بفشرم شراب چکد» هم‌وزن است.

۴۶- کدام گزینه با بیت زیر قرابت دارد؟

«الهی اگر بهشت چون چشم و چراغ است

(۱) چشم بر جنت ندارم کز عقیق آبدار

(۲) تماشای بهشت از خلوتم بیرون نمی‌آرد

(۳) در دل گلشن فردوس خزان را ره نیست

(۴) خرد مشمار گنه را که گناهی است بزرگ

۴۷- کدام گزینه با بیت زیر قرابت دارد؟

«چون در این میدان نداری دست و پای همچو گوی

(۱) گرچه در ظاهر عنان اختیارم داده‌اند

(۲) ز اختیار فضولی است گفتگو کردن

(۳) ناله خیزد چون سپند از دانه‌ام بی‌اختیار

(۴) گریه بیرون برد از دستم عنان اختیار

۴۸- مفهوم کدام گزینه با مفهوم بیت زیر متناسب است؟

«اگر پای در دامن آری چو کوه

(۱) به همواری بلندی جو که تیغ کوه را آرد

(۲) بی‌تو هر شب منم و گوشه تنهایی خویش

(۳) درین بحر آبرویی غیر ضبط خود نمی‌باشد

(۴) پایه عزت بلندی گیرد از افتادگی

۴۹- مفهوم کدام گزینه متفاوت است؟

(۱) هر که خواهد که شود رهسپر وادی عشق

(۲) عمری به سر این مرحله پیمودم و آخر

(۳) در ره عشق بتان دست ز جان باید شست

(۴) ترک سر تا نکنی پای منه در ره عشق

۵۰- کدام گزینه با بیت زیر قرابت دارد؟

«عمری است که چون خاک جگر تشنه عشقم

(۱) از عشق تو گر کشته شمشیر شوم

(۲) شرطی کز اول داشتی با عشق خوبان تازه کن

(۳) از آتش عشق آب دهانم همه سال

(۴) تا قیامت غلام آن عشقم

و ایام به من جرعه جامت نرسانید»

بی‌دردم اگر ز خواهشت سیر شوم

با یوسفان گرگ آشتی پیش آر و پیمان تازه کن

در آب چو آتش به فغانم همه سال

که قیامت ز جان برانگیزد

۵۱- به ترتیب، هر یک از موارد زیر با کدام گزینه مرتبط است؟

- (الف) مجموعه فعالیت‌هایی برای انطباق افراد با انتظارات جامعه (ب) روشی برای درونی کردن فرهنگ
(ج) فرایند مشارکت فرد در زندگی اجتماعی (د) رفتارهای خلاف عقاید و ارزش‌های جامعه

(۱) جامعه‌پذیری - تشویق و تنبیه - کنترل اجتماعی - کژروی اجتماعی

(۲) کنترل اجتماعی - اقناع - فرهنگ‌پذیری - کژروی اجتماعی

(۳) جامعه‌پذیری - تشویق و تنبیه - کژروی اجتماعی - کنترل اجتماعی

(۴) کنترل اجتماعی - اقناع - جامعه‌پذیری - کنترل اجتماعی

۵۲- به ترتیب، پاسخ صحیح هر یک از عبارت‌های زیر، در کدام گزینه آمده است؟

(الف) جامعه‌ی آپارتاید (جدانژادی)

(ب) جلوگیری از تحصیل دختران محجبه در برخی جوامع غربی

(ج) مستحب بودن شغل زراعت در اسلام

(۱) امکان تحرک اجتماعی صعودی برای نژادی خاص - منع فعالیت‌های آشکارکننده هویت دینی افراد - تربیت انسان متعالی
به عنوان هدف آفرینش از نگاه اسلام

(۲) بروز تغییرات هویتی سازگار با ارزش‌های اجتماعی - بروز هویت‌های معنوی الهی - ترغیب افراد برای پذیرفتن برخی مشاغل

(۳) امکان تحرک اجتماعی صعودی برای نژادی خاص - بروز هویت‌های سکولار - تشویق برخی مشاغل در اسلام

(۴) بروز تغییرات هویتی سازگار با ارزش‌های اجتماعی - عدم امکان رأی به قوانین الهی - اهمیت شغل در موقعیت اجتماعی

۵۳- کدام گزینه روند درستی را از عبارت‌های زیر ترسیم می‌کند؟

«تحول فرهنگی» «بحران هویت» «تعارض فرهنگی» «تزلزل فرهنگی»

(۱) تزلزل فرهنگی - بحران هویت - تعارض فرهنگی - تحول فرهنگی

(۲) تعارض فرهنگی - تزلزل فرهنگی - تحول فرهنگی - بحران هویت

(۳) تعارض فرهنگی - تزلزل فرهنگی - بحران هویت - تحول فرهنگی

(۴) بحران هویت - تزلزل فرهنگی - تحول فرهنگی - تعارض فرهنگی

۵۴- کدام گزینه درباره دیدگاه جهان اسلام به مشاغل نادرست است؟

(۱) اساس منع و ترغیب اسلام نسبت به مشاغل و حرفه‌ها، آثار مخرب یا سازنده این حرفه‌ها بر تربیت و هویت انسان‌ها است.

(۲) اسلام تربیت انسان‌های متعالی را هدف آفرینش می‌داند و برای تحقق آن، مراقبت‌های ویژه‌ای را اعمال می‌کند.

(۳) در جهان اسلام، برخی مشاغل مستحب‌اند، مانند زراعت و برخی مشاغل مکروه‌اند، مانند دلالی و رباخواری

(۴) اسلام برخی از شغل‌ها را تحسین می‌کند زیرا انسان‌سازند و برخی حرفه‌ها را مذمت می‌کند، زیرا مخرب انسان‌اند.

۵۵- به ترتیب، پاسخ مرتبط با هر یک از سؤالات زیر، کدام گزینه است؟

(الف) هویت فرهنگی جهان اجتماعی تا چه زمانی دوام می‌آورد؟

(ب) در چه صورتی دوام هویت فرهنگی با چالش‌هایی مواجه می‌شود؟

(۱) تا زمانی که تحت تأثیر ارتباط با جهان‌های اجتماعی دیگر قرار نگرفته باشد - هرگاه عقاید و ارزش‌ها اهمیت و اعتبار خود را نزد اعضای جهان اجتماعی از دست بدهند.

(۲) تا زمانی که عقاید و ارزش‌های مربوط به آن، مورد پذیرش اعضای جهان اجتماعی بوده و برای آنها مهم باشد - هرگاه عقاید و ارزش‌ها اهمیت و اعتبار خود را نزد اعضای جهان اجتماعی از دست بدهند.

(۳) در صورتی که با چالش‌های فرهنگی و اجتماعی به خوبی برخورد نکند - هرگاه هویت فرهنگی در برابر هویت‌های اجتماعی که با عقاید و ارزش‌های آن ناسازگار است، مقاومت کند.

(۴) در صورتی که هویت فرهنگی، فرصت‌های برابری برای اعضای جهان اجتماعی فراهم کند - هرگاه هویت فرهنگی در برابر هویت‌های اجتماعی که با عقاید و ارزش‌های آن ناسازگار است، مقاومت کند.

۵۶- به ترتیب، هر یک از عبارات زیر به کدام مفهوم اشاره دارد؟

(الف) از دست دادن حالت فعال و خلاق در گزینش عناصر فرهنگی دیگر

(ب) فراموشی هویت خود در مواجهه با فرهنگ دیگر

(ج) مرعوب شدن بسیاری از جوامع غیرغربی در برابر قدرت اقتصادی و سیاسی برتر غرب

(د) ممانعت عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان

(۱) از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی فطری - غرب‌زدگی - خودباختگی فرهنگی

(۲) از خودبیگانگی فطری - خودباختگی فرهنگی - غرب‌زدگی - خودباختگی فرهنگی

(۳) خودباختگی فرهنگی - از خودبیگانگی فطری - غرب‌زدگی - از خودبیگانگی تاریخی

(۴) خودباختگی فرهنگی - از خودبیگانگی تاریخی - غرب‌زدگی - از خودبیگانگی فطری

۵۷- به ترتیب، هر یک از موارد زیر اشاره‌درستی به کدام گزینه دارد؟

(الف) علت پیچیده‌تر بودن پیش‌بینی در علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی

(ب) علت اهمیت بیشتر علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی

(ج) علت شکل‌گیری رویکردهای مختلف در جامعه‌شناسی

(۱) ارادی بودن کنش‌های اجتماعی - کمک به انسان‌ها برای استفاده صحیح از طبیعت و علوم طبیعی - نیاز جامعه‌شناسی

خرد و کلان به یکدیگر

(۲) آگاهانه بودن کنش‌های اجتماعی - آگاهی دادن به انسان‌ها درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری - دوری و نزدیکی به

علوم طبیعی

(۳) کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی توسط دانشمندان علوم اجتماعی - کمک به افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها - نیاز

جامعه‌شناسی خرد و کلان به یکدیگر

(۴) توضیح تأثیر اجتماعات بر زندگی توسط دانشمندان علوم اجتماعی - فراهم کردن زمینه فهم متقابل انسان‌ها - دوری و

نزدیکی به علوم طبیعی

۵۸- کدام یک از عبارات زیر، در رابطه با فواید علوم طبیعی درست و کدام یک در رابطه با علوم انسانی و علوم اجتماعی نادرست است؟

(۱) نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری - شناخت طبیعت و قوانین آن

(۲) رها کردن و آزادسازی انسان‌ها از ظلم و اسارت‌هایی که در اثر کنش‌های انسان‌ها پدید می‌آید - انتقاد از کنش‌های

ناپسند و ظالمانه انسان‌ها

(۳) شناخت راه صحیح زندگی و داوری درباره کنش‌های خوب و بد انسان‌ها - شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن

(۴) پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری و تسلط بر طبیعت - رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت

۵۹- در کدام گزینه به تعریف علوم اجتماعی، به درستی اشاره شده است؟

(۱) بررسی چگونگی عملکرد هنجارها و ارزش‌ها در فرایند اجتماعی شدن و اثرات فرهنگی آنها

(۲) مطالعه علمی تغییرات اجتماعی برای پیش‌بینی و پیشگیری مشکلات اجتماعی

(۳) مطالعه علمی اجتماعات و چگونگی اثرگذاری آنها بر کنش‌ها و همچنین اثرگذاری کنش‌ها بر اجتماعات انسانی

(۴) بررسی چگونگی سودمندی کنش‌های اجتماعی برای تسلط بر محدودیت‌های اجتماعی

۶۰- به ترتیب، در ارتباط با مفهوم نظم و نظم اجتماعی، گزینه مناسب کدام است؟

(الف) نظم اجتماعی نتیجه چه چیزی است؟

(ب) نظم به چه معناست؟

(ج) نظم اجتماعی چه چیزی را امکان‌پذیر می‌کند؟

(د) کشف نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیز موجود در زندگی انسان چگونه صورت می‌گیرد؟

(۱) شکل‌گیری نظام اجتماعی - قرار گرفتن هر پدیده در جای خود - پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آنها - نگاه کردن

به موضوعات آشنا و روزمره اطراف خود از دید یک فرد غریبه

(۲) پذیرش قواعدی برای با هم زندگی کردن توسط انسان‌ها - تعیین جای پدیده‌ها توسط افراد - توقعات و انتظارات ما از

دیگران - آشنایی‌زدایی از امر مأنوس

(۳) شکل‌گیری نظام اجتماعی - تعیین جای پدیده‌ها توسط افراد - توقعات و انتظارات ما از دیگران - نگاه کردن به موضوعات

آشنا و روزمره اطراف خود از دید یک فرد غریبه

(۴) پذیرش قواعدی برای با هم زندگی کردن توسط انسان‌ها - قرار گرفتن هر پدیده در جای خود - پیش‌بینی رفتار دیگران و

همکاری با آنها - آشنای‌زدایی از امر مأنوس

۶۱- به ترتیب، هر یک از موارد زیر، با کدام گزینه مرتبط است؟

- (الف) اثرگذاری و اثرپذیری بخش‌های مختلف اجتماعی بر یکدیگر (ب) چگونگی رابطه میان پدیده‌های اجتماعی
(ج) سامان دادن ارتباطات انسانی (د) فراهم کردن امکان مشارکت در زندگی اجتماعی

(۱) نظام اجتماعی - ساختار اجتماعی - قواعد اجتماعی - قواعد اجتماعی

(۲) ساختار اجتماعی - نظام اجتماعی - نظم - قواعد اجتماعی

(۳) نظام اجتماعی - قواعد اجتماعی - نظام اجتماعی - ساختار اجتماعی

(۴) ساختار اجتماعی - نظم - قواعد اجتماعی - نظام اجتماعی

۶۲- هر یک از عبارات زیر را از حیث درست یا نادرست بودن مشخص کنید.

(الف) ما می‌توانیم نظم را مشاهده کنیم به دلیل اینکه به نظم عادت کرده‌ایم.

(ب) در زندگی ما انسان‌ها نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیزی وجود دارد که با هنر آشناندایی از امور نامأنوس، می‌توان آنها را کشف کرد.

(ج) نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم، برقرار می‌شود اما گاهی دیگران مطابق انتظارات رفتار نمی‌کنند.

(د) نظم اجتماعی باعث می‌شود شما بدانید که چه توقعات و انتظاراتی می‌توانید از دیگران داشته باشید اما با این وجود اتفاقات غیرمنتظره، شما را از همکاری با دیگران باز می‌دارد.

(۱) نادرست - نادرست - درست - درست (۲) درست - نادرست - درست - نادرست

(۳) نادرست - نادرست - درست - نادرست (۴) درست - درست - نادرست - درست

۶۳- به ترتیب، پاسخ هر یک از سوالات زیر، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

(الف) امروزه اکثر کدام جوامع به «خاکستری شدن جمعیت» دچار شده‌اند؟

(ب) اگوست گنت، بنیان‌گذار جامعه‌شناسی، ابتدا چه نامی را برای این رشته انتخاب کرد؟

(ج) چرا در اوایل قرن نوزدهم میلادی، صرفاً تبیین‌های تجربی به رسمیت شناخته می‌شد؟

(د) پوزیتیویسم به چه معناست؟

(۱) غیرصنعتی - پوزیتیویسم - محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی - وحدت هدف علوم

(۲) صنعتی - فیزیک اجتماعی - محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی - وحدت روش علوم

(۳) غیرصنعتی - فیزیک اجتماعی - محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی و فراتجربی - وحدت روش علوم

(۴) صنعتی - پوزیتیویسم - محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی و فراتجربی - وحدت هدف علوم

۶۴- کدام گزینه درباره جامعه‌شناسی تبیینی نادرست است؟

(۱) جامعه‌شناسان تبیینی، جامعه را صرفاً یک پدیده طبیعی پیچیده می‌دانستند و تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کمی می‌دیدند.

(۲) این نوع جامعه‌شناسی، نظم اجتماعی را براساس مناسبات بیرونی توضیح می‌دهد و این روابط و مناسبات را مبتنی بر قرارداد، نفع، ترس و اجبار می‌داند.

(۳) از نظر جامعه‌شناسی تبیینی، برخی جوامع از برخی دیگر پیچیده‌ترند و در رفع نیازهای خود تواناترند و به همین دلیل پیشرفته‌تر هستند.

(۴) جوامعی که نظم اجتماعی را براساس الگوی تبیینی برقرار می‌سازند، پیش‌بینی رفتارها را تضمین می‌کنند و در جلب مشارکت و همکاری افراد براساس میل، رضایت و رغبت موفق عمل می‌کنند.

۶۵- به ترتیب، عامل پیدایش هر یک از عبارات زیر، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

(الف) پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی

(ب) برداشت روزافزون از منابع تجدیدناپذیر

(ج) برجسته شدن شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی مانند ماشین و بدن انسان توسط جامعه‌شناسان

(۱) یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه - رکود اقتصادی و بیکاری در جامعه - موفقیت‌های دانشمندان علوم اجتماعی

(۲) تلقی جامعه به عنوان دستاوردهای انسانی - رشد روزافزون جمعیت - موفقیت‌های دانشمندان علوم اجتماعی

(۳) یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه - تأمین نیازهای نظام اجتماعی - موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی

(۴) تلقی جامعه به عنوان دستاوردهای انسانی - تأمین نیازهای نظام اجتماعی در بلندمدت - موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی

روان‌شناسی

۶۶- پژوهشگری برای بررسی اضطراب اجتماعی نوجوانان ابتدا رفتارشان در جمع را ثبت می‌کند، سپس با استفاده از پرسش‌نامه، دیدگاه آنها درباره عزت‌نفس را می‌سنجد و در ادامه احتمال می‌دهد که در صورت تداوم این وضعیت، احتمال افسردگی‌شان افزایش خواهد یافت. کدام گزینه در رابطه با روند این پژوهش درست است؟

(۱) روان‌شناسی را تنها به عنوان مطالعه رفتار آشکار می‌بیند، از روش مشاهده مستقیم استفاده کرده و هدف نهایی پژوهش را کنترل رفتار آینده می‌داند.

(۲) روان‌شناسی را ترکیبی از رفتار و فرایندهای ذهنی در نظر گرفته، از ابزار پرسشنامه برای تبیین علت استفاده کرده و در نهایت به هدف پیش‌بینی پیامدها رسیده است.

(۳) روان‌شناسی را صرفاً علم ذهن و فرایندهای شناختی می‌داند، از مصاحبه عمیق برای کشف افکار دانش‌آموزان بهره گرفته و مرحله انجام‌شده را توصیف معرفی می‌کند.

(۴) روان‌شناسی را مطالعه ذهن و رفتار با روش‌های علمی تعریف می‌کند، از آزمون روان‌شناختی برای ارزیابی حافظه استفاده کرده و هدف نهایی را تبیین علت‌ها می‌داند.

۶۷- چند مورد از عبارتهای زیر نمونه‌ای از دومین مفهوم، در مفاهیم علم تجربی است؟

(الف) مصرف برخی از داروهای هورمونی می‌تواند موجب آسیب به جنین بشود.

(ب) دانشمندان در حال بررسی رابطه‌ای بین میزان تعامل کلامی والدین با کودک و رشد واژگانی او هستند.

(ج) سطح بالای کنترل‌گری والدین، قطعاً با افزایش سطح اضطراب در کودکان رابطه دارد.

(د) افرادی که خواب شبانه ناکافی دارند به طور قابل توجهی در معرض خطر ابتلا به فشار خون و آریتمی قلبی هستند.

(ه) طبق تحقیقات منتشرشده اخیر، وجود میکروب‌های معده بر رفتار پرخاشگرانه تأثیرگذار است.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۶۸- کدام یک از گزینه‌های زیر درباره کودکی ۵ ماهه صحیح است؟

(۱) کودک قادر به انجام مهارت‌های حرکتی ظریف مانند غلت زدن است.

(۲) اگر شیشه شیر او را پشت خود پنهان کنیم؛ به دنبال آن می‌گردد.

(۳) اولین علامت رشد اجتماعی را احتمالاً از سر گذرانده است.

(۴) در دوره کودکی اول (پیش از دبستان) قرار دارد.

۶۹- کودک ۵ ساله می‌تواند بدود و توپ را شوت کند، با دوستانش جمله‌های ساده بسازد، در بازی نوبت را رعایت کند و وقتی برنده نمی‌شود گریه کند. در این مثال، به ترتیب، کدام یک از ابعاد رشد دیده می‌شود؟

(۱) رشد جسمانی - رشد شناختی - رشد اخلاقی - رشد هیجانی

(۲) رشد شناختی - رشد اجتماعی - رشد جسمانی - رشد اخلاقی

(۳) رشد جسمانی - رشد اخلاقی - رشد عاطفی - رشد هیجانی

(۴) رشد شناختی - رشد هیجانی - رشد اجتماعی - رشد زبانی

۷۰- کودک ۶ ساله‌ای برای ساخت برج مکعبی تلاش می‌کند. وقتی برج فرو می‌ریزد، ناراحت می‌شود و می‌گوید: «دیگه نمی‌سازم.» نوجوان ۱۴ ساله وقتی دوچرخه‌اش پنچر می‌شود، می‌گوید: «باید یا خودم تعمیر کنم یا ببرم تعمیرگاه.» این موقعیت چه تفاوتی در حل مسئله را در دوره‌های کودکی و نوجوانی نشان می‌دهد؟

(۱) کودک بیشتر واکنشی هیجانی نشان می‌دهد، در حالی که نوجوان توانایی در نظر گرفتن چند راه‌حل را دارد.

(۲) کودک در برابر شکست معمولاً یک واکنش کلی نشان می‌دهد، ولی نوجوان بیشتر به دیگران متکی است تا مشکل را رفع کند.

(۳) کودک اغلب با احساسات واکنش نشان می‌دهد و از ادامه تلاش دست می‌کشد، نوجوان تمایل دارد گزینه‌های مختلف را

در ذهن بیاورد اما هنوز ممکن است تصمیمی ناپخته بگیرد.

(۴) هر دو گروه در نهایت فقط به یک نتیجه قطعی فکر می‌کنند، تفاوت بیشتر در سرعت واکنش آنهاست.

۷۱- درستی یا نادرستی هر یک از عبارتهای زیر، به ترتیب، کدام است؟

(الف) روان‌شناسی رشد، شناسایی و پیش‌بینی تغییرات موجودات زنده در طول زندگی را بر عهده دارد.

(ب) نقطه آغاز مطالعات روان‌شناسی رشد به پیش از تولد انسان بازمی‌گردد.

(ج) به منظور شناخت بهتر تغییرات رشدی، تفکیک حوزه‌های مختلف رشد در پنج جنبه صورت گرفته است.

(د) رویش موهای زائد بخشی از ویژگی‌های جنسی اولیه است.

(۱) درست - نادرست - درست - درست - درست - درست - نادرست

(۳) نادرست - درست - درست - درست - نادرست

(۴) نادرست - درست - درست - درست

۷۲- رضا ۱۷ ساله است؛ او گاهی ساعت‌ها به آینده‌اش فکر می‌کند و درباره شغل و رشته دانشگاهی‌اش خیال‌پردازی می‌کند. وقتی دوستانش با

نظرش مخالفت می‌کنند، سریع عصبانی می‌شود و بعد احساس می‌کند کسی ارزشش را نمی‌فهمد. کدام گزینه دقیق‌تر بازتاب‌دهنده

شرایط رضا است؟

(۱) توانایی تفکر درباره آینده و احتمالات نشانه رشد شناختی نوجوان است.

(۲) نوجوانان در این سن کمتر از کودکان دچار حساسیت نسبت به نظر دیگران می‌شوند.

(۳) خیال‌پردازی در نوجوانی همیشه غیرطبیعی است و باید متوقف شود.

(۴) خشم سریع در برابر مخالفت دیگران نشانه بلوغ جسمانی است.

۷۳- کدام گزینه درباره فرایندهای احساس، توجه و ادراک درست است؟

(۱) نزدیکی ارتباط بین این مفاهیم، به قدری است که اغلب توسط همه افراد قابل تفکیک نیست.

(۲) انسان همانند سایر موجودات زنده و به همان میزان به احساس نیازمند است.

(۳) فرایند تعبیر و تفسیر اطلاعات موجود در حافظه، ادراک نام دارد.

(۴) محرومیت حسی می‌تواند به دلیل شدت پایین محرک و عدم امکان تحریک گیرنده‌های حسی باشد.

۷۴- به ترتیب، هر کدام از شرایط زیر به کدام یک از منابع توجه ارتباط دارد؟

(الف) آرمین در خیابان پیاده‌روی می‌کند که ناگهان با شنیدن صدای بلندی از پشت سر خود، متوجه تصادف شدید دو خودرو می‌شود.

(ب) یاسین که منتظر است تا نیم ساعت دیگر پدرش به خانه او بیاید، به هر ماشینی که مدل ماشین پدر او و همرنگ آن باشد توجه می‌کند.

(ج) محمدحسن که مهندس معمار است، پس از خروج از خانه دوستش رنگ و شمایل وسایل خانه را یادش نیست اما جزئیات نقشه

خانه و ستون‌ها را به یاد دارد.

(۱) حواس - اطلاعات موجود در حافظه - سبک پردازش و انتظارات

(۲) اطلاعات موجود در حافظه - حواس - سبک پردازش و انتظارات

(۳) سبک پردازش و انتظارات - اطلاعات موجود در حافظه - حواس

(۴) حواس - سبک پردازش و انتظارات - اطلاعات موجود در حافظه

۷۵- در دهه‌های گذشته، ادعاهایی مطرح شد که برخی تبلیغات شرکت‌های تولید نوشابه در سینما و تلویزیون به صورت چشم‌کزن و بسیار

سریع هنگام پخش برنامه‌های مخاطب نمایش داده می‌شود؛ این امر در راستای کدام پدیده روان‌شناختی است و نشانگر چیست؟

(۱) آماده‌سازی - اجمالاً اطلاعات را می‌دانیم اما نمی‌توانیم آن را به زبان بیاوریم.

(۲) توجه تمرکز - به همه آنچه توجه داریم، آگاهی کامل نداریم.

(۳) آماده‌سازی - به برخی از چیزهایی که توجه داریم، آگاهی نسبی داریم.

(۴) توجه گزینشی - به همه آنچه توجه داریم، آگاهی کامل نداریم.

دفترچه شماره ۲

کد مدرسه

آزمون

۳

مرکز سنجش آموزش مدارس برتر

پایه

۱۲

تاریخ آزمون: ۱۴۰۴/۶/۲۱

آزمون اختصاصی گروه آزمایشی علوم انسانی

مدت پاسخ‌گویی: ۷۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۷۵

عنوان مواد امتحانی آزمون اختصاصی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی
۱	زبان عربی	۲۰	۷۶	۹۵	۲۰ دقیقه
۲	تاریخ	۱۳	۹۶	۱۰۸	۲۰ دقیقه
۳	جغرافیا	۱۲	۱۰۹	۱۲۰	
۴	فلسفه و منطق	۲۰	۱۲۱	۱۴۰	۲۰ دقیقه
۵	اقتصاد	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	۱۰ دقیقه

مواد امتحانی	سرفصل دهم	سرفصل یازدهم	سرفصل دوازدهم
زبان عربی	درس‌های ۵ و ۶	—	درس ۱
تاریخ	فصل ۳ (درس‌های ۹ تا ۱۲)	—	درس‌های ۳ و ۴
جغرافیا	فصل ۲ (درس ۶) فصل ۳ (درس ۷)	—	فصل ۱ (درس ۲ تا ابتدای برنامه توسعه روستایی) (صفحه ۳۱)
فلسفه و منطق	بخش ۲ (درس ۳)	فصل ۱ (درس ۳)	بخش ۱ (درس‌های ۲ و ۳)
اقتصاد	فصل ۱ (درس‌های ۳ و ۴) فصل ۲ (درس ۵)	—	—

تمامی حقوق مادی و معنوی آزمون، متعلق به مرکز سنجش آموزش مدارس برتر بوده و هرگونه استفاده از آن بدون داشتن اجازه‌نامه کتبی از این مرکز، خلاف قانون و عرف و قابل پیگیری می‌باشد.

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجَمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ: (۸۴-۷۶)

۷۶- ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَانَتْهُمْ بَنِيَانٌ مَرْصُوصٌ﴾:

- (۱) بدون شک خداوند کسانی را دوست دارد که در راه او صف در صف می‌جنگند، آنان مانند ساختمان‌های استوار هستند!
 - (۲) قطعاً خداوند کسانی را دوست دارد که در راهش در یک صف کشته می‌شوند، گویی آنان ساختمان‌های استوار هستند!
 - (۳) قطعاً خداوند کسانی را دوست دارد که در راهش صفی را بکشند، گویی آنان ساختمان‌های استوار هستند!
 - (۴) خداوند یقیناً کسانی را دوست دارد که در راه او صف در صف می‌جنگند، گویی آنان همچون ساختمان‌های استوار هستند!
- ۷۷- «أَلَيْسَ مِنَ الْعَجَائِبِ أَنْ لِلْقَطِّ لِسَانًا قَدْ مَلَى بِغَدْدٍ تُفَرِّزُ سَانًا مُطَهَّرًا فَيَلْقَى الْقَطَّ الْمَجْرُوحَ جُرْحَهُ عِدَّةَ مَرَّاتٍ لِالتِّيَامَةِ السَّرِيعِ». آیا از شگفتی‌ها نیست که

- (۱) برای گربه زبانی پر از غده‌هایی است که مایع پاک‌کننده‌ای از آن ترشح می‌شود، پس گربه که مجروح است چند بار زخمش را برای بهبودی سریع آن می‌لیسد!
 - (۲) گربه زبانی دارد که از غده‌هایی پر شده است که مایع پاک‌کننده‌ای از آن ترشح می‌شود، پس گربه مجروح چند بار زخم خود را می‌لیسد تا زخمش سریع بهبود یابد!
 - (۳) گربه زبانی دارد که پر از غده‌هایی شده است که مایع پاک‌کننده‌ای را ترشح می‌کند، پس گربه زخمی چند بار زخمش را برای بهبودی سریع آن می‌لیسد!
 - (۴) برای گربه مجروح زبانی است که از مایع پاک‌کننده‌ای پر شده است که غده‌هایی ترشح می‌کند، پس گربه چند بار زخمش را برای بهبودی سریع آن می‌لیسد!
- ۷۸- «لَا بُدَّ لَنَا مِنَ الْمُحَاوَلَةِ لِلْحِفَافِ عَلَى الْمَعَالِمِ الْأَثَرِيَّةِ الَّتِي سَجَّلَتْهَا مُنْظَمَةُ الْيُونِسْكَو فِي قَائِمَةِ التُّرَاثِ الْعَالَمِيِّ. يَجِيءُ آلاَفُ السِّيَاحِ إِلَى بِلَادِنَا سَنَوِيًّا لِمُشَاهَدَتِهَا!»:

- (۱) برای نگهداری از آثار تاریخی که آنها را سازمان یونسکو در لیست جهانی میراث ثبت کرد، ناچار به تلاش کردن هستیم. هزار گردشگر هر سال برای دیدنشان راهی ایران می‌شوند!
- (۲) ناچار به تلاش کردن برای محافظت از آثار تاریخی هستیم که سازمان یونسکو آنها را در لیست جهانی میراث ثبت کرد. سالانه هزاران گردشگر به ایران برای مشاهده آنها می‌روند!
- (۳) برای محافظت از آثار تاریخی که آنها را سازمان یونسکو در لیست میراث جهانی ثبت کرده است، ناگزیر به کوشش هستیم. هر سال هزار جهانگرد برای دیدن آنها به ایران می‌روند!
- (۴) ناگزیر به کوشش برای نگهداری از آثار تاریخی هستیم که سازمان یونسکو آنها را در لیست میراث جهانی ثبت کرده است. هزاران جهانگرد سالانه به ایران برای دیدن آنها می‌آیند!

۷۹- «تَتَمَنَّى لِأَرَادِلِ جُهَالِ الْإِتْبَاهِ مِنْ نَوْمِ الْغَفْلَةِ لَا أَهْتِمَامٍ لَهُمْ بِآدَابِ التَّعَامُلِ الْاجْتِمَاعِيِّ فَهُمْ أَمَاتُوا قُلُوبَهُمْ بِارْتِكَابِ الْمَعَاصِي!»:

- (۱) برای فرومایه‌هایی نادان آرزوی بیدار شدن از خواب غفلت می‌کنی که به آداب تعامل در اجتماع اهتمام نمی‌ورزند پس قلب‌های آنها پس از ارتکاب گناهان مُرد!
- (۲) برای فرومایگانی نادان آرزوی بیدار شدن از خواب غفلت می‌کنی که هیچ اهمیتی به آداب تعامل اجتماعی ندارند پس آنها دل‌هایشان را با انجام گناهان میرانند!
- (۳) آرزو می‌کنی که فرومایه‌هایی نادان از خواب غفلت بیدار شوند که به آداب رفتار اجتماعی توجه نمی‌کنند پس دل‌های آنها با ارتکاب گناهان بزرگ مُرد!
- (۴) آرزویت این است که فرومایگانی نادان را از خواب غفلت بیدار کنی که هیچ توجهی به آداب تعامل اجتماعی ندارند پس آنها قلب‌هایشان را با انجام گناهان میرانند!

- ۸۰- «لَا قِيَمَةَ لِلْفَخْرِ بِالنَّسَبِ لِأَنَّنَا مَا خُلِقْنَا مِنْ فَضَّةٍ أَمْ نُحَاسُ بَلْ خُلِقْنَا اللَّهُ مِنْ طِينَةٍ فَإِنَّمَا الْفَخْرُ لِمَا نُحْسِنُهُ!»:
- (۱) افتخار به دودمان هیچ ارزشی ندارد زیرا ما از نقره یا مس آفریده نشده‌ایم بلکه خداوند ما را از تکه گلی آفریده است، پس افتخار تنها به چیزی است که آن را خوب انجام می‌دهیم!
- (۲) افتخار به دودمان ارزش ندارد، چون ما از نقره و طلا آفریده نشده‌ایم بلکه خداوند ما را از تکه گلی آفرید، پس قطعاً افتخار به کار خوبی است که آن را انجام می‌دهیم!
- (۳) افتخار کردن به دودمان هیچ ارزشی ندارد زیرا ما از نقره و مس آفریده نشده‌ایم بلکه خداوند ما را از یک تکه گل آفریده، پس بی‌شک افتخار به آن چیزی است که آن را خوب انجام داده‌ایم!
- (۴) افتخار کردن به دودمانمان ارزشی ندارد چرا که ما از نقره یا مس آفریده نشده‌ایم بلکه خداوند ما را از تکه گلی آفریده است، پس افتخار فقط به کار نیکی است که انجام می‌دهیم!

۸۱- عَيْنُ الصَّحِيح:

- (۱) مَا كَانَ جِسْمَ الْبَطَّةِ الصَّغِيرَةِ يَتَأَثَّرُ بِمَاءِ النَّهْرِ! : بدن کوچک اردک تحت تأثیر آب رودخانه قرار نمی‌گرفت!
- (۲) يَرَى بَعْضُ السَّائِحِينَ إِيرَانَ بِلَدٍّ أَمْتَارًا لِقَضَاءِ الْعُطَلَاتِ! : بعضی از گردشگران، ایران را کشور ممتازی برای سپری کردن تعطیلی می‌دانند!
- (۳) هَذِهِ قِصَائِدٌ قَدْ أُنْشِدَتْهَا بَعْدَ الرُّجُوعِ إِلَى وَطَنِي! : اینها قصیده‌هایی هستند که پس از بازگشت به وطنم آنها را سروده‌ام!
- (۴) تِلْكَ الْحَرْبَاءُ كَانَتْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي أَتْجَاهَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ! : آن آفتاب‌پرست می‌توانست چشمش را در جهت‌های مختلف بچرخاند!

۸۲- عَيْنُ الْخَطَا:

- (۱) لَا تُطْعِمِ الْمَسَاكِينَ مِمَّا لَا نَأْكُلُ: به فقیران از آنچه نمی‌خوریم نباید خوراک دهیم!
- (۲) مَنْ يُبْصِرُ الْعَالَمَ الَّذِي قَدْ انْطَوَى فِيهِ يَجِدُ دَوَاءَ دَاءِهِ: هر کس جهانی را که در او درهم پیچیده است را ببیند، داروی بیماریش را می‌یابد!
- (۳) لَا تَحْزُنْكُمْ أَقْوَالِي وَ أَعْمَالِي لَعَلَّهَا خَيْرٌ لَكُمْ: سخنان و کارهای من نباید ناراحتتان نکنند، زیرا آنها برایتان بهتر است!
- (۴) إِنَّ التَّفَاخَرَ بِالنَّسَبِ مِنْ أَسْوَأِ الْأَعْمَالِ: قطعاً افتخار به دودمان از بدترین کارهاست!

۸۳- «أَنْ غَوَّاصَانِ لِلْغَوَّاصِينَ دِيدَنَ مَاهِيَّاتِ الْهَيْ نَوْرَانِي بِه أَعْمَاقِ الْوَقْيَانُوسِ مِي رَوْنَدُ»:

- (۱) يَذْهَبُ أُولَئِكَ الْغَوَّاصُونَ إِلَى أَعْمَاقِ الْمُحِيطِ لِمُشَاهَدَةِ الْأَسْمَاقِ الْمُضِيئَةِ!
- (۲) ذَلِكَ الْغَوَّاصُونَ يَذْهَبُونَ إِلَى أَعْمَاقِ الْمُحِيطِ لِمُشَاهَدَةِ الْأَسْمَاقِ الْمُضِيئَةِ!
- (۳) يَذْهَبُونَ ذَلِكَ الْغَوَّاصُونَ إِلَى الْمُحِيطِ الْعَمِيقِ لِمُشَاهَدَةِ الْأَسْمَاقِ الْمُضِيئَةِ!
- (۴) أُولَئِكَ الْغَوَّاصُونَ يَذْهَبُونَ لِيُشَاهِدُوا الْأَسْمَاقَ الْمُضِيئَةَ فِي أَعْمَاقِ الْمُحِيطِ!

۸۴- عَيْنُ الْأَقْرَبِ فِي الْمَفْهُومِ: ﴿وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا﴾

- (۱) روی در خاک در دوست ببايد ماليد
- (۲) ای که دست می‌رسد کاری بکن
- (۳) افسوس که عمر خود تباهی کردیم
- (۴) افسوس ندانیم که ما را چه رسید
- چون میسر نشود روی به روی آوردن
- پیش از آن کز تو نیاید هیچ کار
- صد قافله گناه، راهی کردیم
- از خاک بر آمديم و بر باد شدیم

■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ، ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يَنْسَبُ النَّصِّ: (۸۹-۸۵)

«إِنَّ التَّمْسَاحَ مِنْ أَضْعَمِ الْكَائِنَاتِ الْحَيَّةِ. لَهُ جِسْمٌ طَوِيلٌ وَ أَرْجُلٌ قَصِيرَةٌ وَ ذَنْبٌ قَوِيٌّ يُسَاعِدُهُ فِي السَّيَّاحَةِ، وَ أَسْنَانٌ حَادَّةٌ يَقْبِضُ بِهَا عَلَى فَرِسَتِهِ. يُوجَدُ اثْنَا عَشَرَ نَوْعًا مِنَ التَّمْسَاحِ فِي الْعَالَمِ. تَعِيشُ التَّمْسَاحُ فِي الْمَاءِ وَ الْبَرِّ فِي الْمَنَاطِقِ الْحَارَّةِ وَ لَكِنْ تَحِبُّ الْعَيْشَ فِي الْمَاءِ أَكْثَرَ، وَ أَيْضًا تَسْتَطِيعُ أَنْ تَعِيشَ عِدَّةَ أَشْهُرٍ بِلَا طَعَامٍ! حَرَارَةُ جِسْمِ التَّمْسَاحِ تَتَغَيَّرُ مَعَ تَغْيِيرِ الْجَوِّ، فَعِنْدَمَا تَرْتَفِعُ حَرَارَةُ الْجَوِّ تَقَلُّ حَرَارَةُ جِسْمِهِ. يَمْضِي التَّمْسَاحُ اللَّيْلَ فِي الْمَاءِ لِلْمَحَافَظَةِ عَلَى حَرَارَةِ جِسْمِهِ وَ عِنْدَ الصَّبَاحِ يَخْرُجُ وَ يَسْتَرِيحُ تَحْتَ أَشْعَةِ الشَّمْسِ. عِنْدَمَا يَسْبِغُ التَّمْسَاحُ فِي الْمِيَاهِ، يُحَرِّكُ ذَنْبَهُ وَ يَجْعَلُ أَنْفَهُ وَ عَيْنَيْهِ خَارِجَ الْمَاءِ لِمُرَاقَبَةِ الصَّيْدِ. يَسْتَطِيعُ التَّمْسَاحُ أَنْ يَبْقَى سَاعَتَيْنِ تَحْتَ الْمَاءِ دُونَ الْحَاجَةِ إِلَى أَكْسِجِنٍ. مِنْ مِيزَاتِهِ الرَّائِعَةِ وَ الْعَجِيبَةِ أَنَّهُ لَا يَسْتَطِيعُ إِخْرَاجَ لِسَانِهِ مِنْ فَمِهِ.»

٨٥- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- (١) إِنَّ الحَيَاةَ فِي المَاءِ أَوْ عَلَى الأَرْضِ سِوَاءٍ عَلَى التَّمَسَّيحِ!
- (٢) لَا يَقْدِرُ التَّمَسَّاحُ أَنْ يَبْقَى حَيًّا أَكْثَرَ مِنْ عِدَّةِ أَسابيعٍ دُونَ طَعَامٍ!
- (٣) لَا تَحِبُّ التَّمَسَّيحُ أَشْعَةَ الشَّمْسِ فَتَهْرَبُ مِنْهَا إِلَى دَاخِلِ المَاءِ!
- (٤) التَّمَسَّاحُ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَمْضِيَ أَكْثَرَ مِنْ سِتِّينَ دَقِيقَةً تَحْتَ المَاءِ!

٨٦- عَيْنُ الخُطَأِ: مِنْ صِفَاتِ التَّمَسَّاحِ هِيَ أَنَّهُ...

- (١) لَيْسَتْ لَهُ الْقُدْرَةُ عَلَى العَيْشِ فِي كُلِّ مَنْطِقَةٍ!
- (٢) عِنْدَ ازْدِيَادِ حَرَارَةِ الجَوِّ تَنْقُصُ حَرَارَةُ بَدْنِهِ!
- (٣) لَا يَقْدِرُ أَنْ يُحَرِّكَ لِسَانَهُ!
- (٤) يَقْدِرُ أَنْ يَفْتَرِسَ الْإِنْسَانَ!

٨٧- عَيْنُ الخُطَأِ حَوْلَ التَّمَسَّاحِ:

- (١) يَفْتَرِسُ فَرَانِسَهُ غَالِبًا فِي اللَّيْلِ!
- (٢) عِنْدَ مِرَاقَبَةِ الصَّيْدِ لَا يَخْرُجُ رَأْسُهُ مِنَ المَاءِ!
- (٣) حَرَكَةُ ذَنْبِهِ فِي المَاءِ دَلِيلٌ عَلَى أَنَّهُ يَرِاقِبُ صَيْدَهُ!
- (٤) بَقَاةً لَيْلًا فِي المَاءِ لَتُعَدِّلَ حَرَارَةَ جِسْمِهِ!

■ عَيْنُ الخُطَأِ فِي الإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ: (٨٨ وَ ٨٩)

٨٨- «يُحَرِّكُ - العَيْشُ - تَتَغَيَّرُ - الكَائِنَاتُ»:

- (١) الكَائِنَاتُ: اسْمٌ - جَمْعُ سَالِمٍ لِلْمَوْثِقِ (مَفْرَدُهُ: الكَائِنُ) - مَعْرَفٌ بِأَلٍ / مَضَافٌ إِلَيْهِ وَ مَجْرُورٌ وَ مَوْصُوفٌ
- (٢) العَيْشُ: اسْمٌ - مَفْرَدٌ مَذْكَرٌ - مَعْرِفَةٌ - مَعْرَبٌ / مَفْعُولٌ أَوْ مَفْعُولُ بِهِ وَ مَنْصُوبٌ بِالْفَتْحَةِ لِفَعْلٍ «تَحِبُّ»
- (٣) تَتَغَيَّرُ: فِعْلٌ مُضَارِعٌ - لِلْغَائِبَةِ - مَزِيدٌ ثَلَاثِي (مَصْدَرُهُ: «تَغْيِيرٌ») - مَعْلُومٌ / فِعْلٌ وَ مَعَ فَاعِلِهِ خَبَرٌ لـ«حَرَارَةٍ»
- (٤) يُحَرِّكُ: مُضَارِعٌ - لِلْمَفْرَدِ الْغَائِبِ - مَزِيدٌ ثَلَاثِي (مِنْ بَابِ «تَفْعِيلٍ») - مَتَعَدٌّ / فِعْلٌ وَ مَعَ فَاعِلِهِ «ذَنْبٌ» جُمْلَةٌ فِعْلِيَّةٌ

٨٩- «حَرَارَةٌ - تَرْتَفِعُ - الرَّائِعَةُ - يُسَاعِدُ»:

- (١) يُسَاعِدُ: مُضَارِعٌ - لِلْغَائِبِ - مَزِيدٌ ثَلَاثِي بِزِيَادَةِ حَرْفٍ وَاحِدٍ وَ هُوَ الْأَلْفُ - مَعْلُومٌ / فِعْلٌ وَ مَعَ فَاعِلِهِ جُمْلَةٌ فِعْلِيَّةٌ
- (٢) تَرْتَفِعُ: فِعْلٌ مُضَارِعٌ - لِلْغَائِبَةِ - مَزِيدٌ ثَلَاثِي (مِنْ مَصْدَرِ «افْتِعَالٍ») - لَازِمٌ / فِعْلٌ وَ مَعَ فَاعِلِهِ «حَرَارَةٌ» جُمْلَةٌ فِعْلِيَّةٌ
- (٣) حَرَارَةٌ: اسْمٌ - مَفْرَدٌ مُؤَنَّثٌ - مَعْرَبٌ / فَاعِلٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالْفَتْحَةِ لِفَعْلٍ «تَقَلَّ» وَ مَضَافٌ لِلْمَضَافِ إِلَيْهِ «جِسْمٌ»
- (٤) الرَّائِعَةُ: مَفْرَدٌ مُؤَنَّثٌ - اسْمٌ فَاعِلٌ (مِنْ الْفِعْلِ الْمَجْرَدِ) - مَعْرِفَةٌ / صِفَةٌ أَوْ نَعْتٌ وَ مَنْصُوبٌ لِلْمَوْصُوفِ «مِيزَاتٌ»

■ عَيْنُ الْمُنَاسِبِ فِي الْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ: (٩٥-٩٠)

٩٥- عَيْنُ الخُطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ حُرُوفِ الْكَلِمَاتِ:

- (١) اللَّوْنُ الْبَيْنَفَسَجِيُّ لِعُرْفَةِ النَّوْمِ مُهْدًى الْأَعْصَابِ!
- (٢) إِنَّ طَاقَ كَسْرِي أَخَذَ قُصُورَ مُلُوكِ السَّاسَانِيِّينَ قَبْلَ الْإِسْلَامِ!
- (٣) الشَّاطِئُ مِنْطَقَةٌ بَرِّيَّةٌ بِجَوَارِ الْبَحَارِ وَ الْمُحِيطَاتِ!
- (٤) قَالَ الْمُدِيرُ: لَا طَالِبَ رَاسِبٍ فِي الْامْتِحَانَاتِ!

٩١- عَيْنُ الْخَبَرِ مُخْتَلَفًا عَنِ الْبَاقِي فِي النَّوعِ:

- (١) أَوْلَنُكَ طَلَّابٌ يُرِيدُونَ التَّقَدُّمَ الْمَلْحُوظَ فِي الْحَيَاةِ!
- (٢) أَخَوَايَ حَدَّادَانِ يُحْسِنَانِ إِلَى الْمَسَاكِينِ وَ الضَّعَفَاءِ!
- (٣) أَحَبُّ التَّلَامِيذِ عِنْدَ مُعَلِّمِي الْمَدْرَسَةِ يَشْتَاقُونَ بِالتَّلَعُّمِ!
- (٤) عَمِلْتُ يُصِرُّ عَلَى الْخِلَافَاتِ عَامِلٌ لِمَصْلَحَةِ الْعَدُوِّ!

٩٢- عَيْنُ الصَّحِيحِ لِلْفَرَاعِينَ: «أَرَادَ بِإِخْلَاصِهِمْ أَنْ يُسَاعِدُوا عِنْدَ ذَلِكَ الْمَشْكِلِ»:

- (١) الْمَسَاكِينُ - الْمُؤْمِنُونَ (٢) الْمَسَاكِينُ - الْمُؤْمِنُونَ (٣) الْمَسَاكِينُ - الْمُؤْمِنِينَ (٤) الْمَسَاكِينُ - الْمُؤْمِنِينَ

٩٣- عَيْنُ الخُطَأِ فِي اسْتِخْدَامِ الْحُرُوفِ الْمَشَبَّهَةِ بِالْفِعْلِ:

- (١) هَلْ تَعْلَمُونَ طَوْلَ قَامَةِ الزَّرَّافَةِ سِتَّةَ أَمْتَارٍ. (أَنْ)
- (٢) الْبَشَرُ يَسْتَعِينُ يَوْمًا مِنَ الْبِكْتِيرِيَا الْمُضْيِئَةِ لِإِنَارَةِ الْمَدْنِ. (لَعَلَّ)
- (٣) هَجَمَتِ الْمُقَاتِلَةُ عَلَى الْأَعْدَاءِ بَغْتَةً هَا أَسَدٌ. (كَأَنَّ)
- (٤) هَلْ تَشَاهَدُ سَقُوطَ الْأَسْمَاكِ مِنَ السَّمَاءِ، السَّمَاءِ تُمَطِّرُ أَسْمَاكًا. (لَيْتَ)

۹۴- عَيْنُ الْخَطَا فِي تَعْيِينِ نَوْعِ «لَا»:

- (۱) عليكم أن لا تستهلكوا الماء و الكهرباء أكثر مما تحتاجون إليهما: نافية!
 - (۲) لن ينجح في الحياة مَنْ لا تحمّل له أمام المشاكل: نافية!
 - (۳) كنت نادمة عليّ بعد ارتكابه فقال أخي لا بأس: نافية للجنس!
 - (۴) لمّا رأيتُ سكوت صديقي أمام الظالم فقلتُ له: لا تطلب الظلم لأحد: ناهية!
- ۹۵- عَيْنُ الصَّحِيحِ لِلْفَرَائِغِ: «لَا ، الثَّمَانِيَلِ الْمَصْنُوعَةِ مِنَ الْأَحْجَارِ فَاعْلَمُوا ، إلى الدِّينِ الْحَقِّ!»

- (۱) مُؤْمِنٌ - مُسْتَعِينٌ بِ- إِنَّهُ - مُتَمَائِلٌ (۲) مُوَحَّدٌ - مُحِبٌّ - أَنَّهُ - مُتَمَائِلٌ
- (۳) مُؤْمِنٌ - مُسْتَعِينٌ بِ- إِنَّهُ - مُتَمَائِلٌ (۴) مُوَحَّدٌ - عَابِدٌ - أَنَّهُ - يَتَمَائِلُ

تاریخ

۹۶- کدام گزینه در مورد مهاجرت آریایی ها به ایران درست می باشد؟

- (۱) عده ای از مورخان احتمال می دهند که اقوام هند و اروپایی، نخست در علفزارهای واقع در شمال شرق فلات ایران و شمال روسیه در حوالی دریاچه آرال می زیسته اند.
- (۲) آریاییان گروهی از اقوام اروپایی بودند که از زمان های بسیار کهن و به تدریج در فلات ایران و شبه قاره هند مستقر شدند و خود را آریایی نامیدند.
- (۳) کاربرد واژه آریایی برای دیگر اقوام اروپایی، به جز ایرانیان و هندیان درست نیست.
- (۴) اقوام آریایی در حدود ۱۵۰۰ ق.م. وارد فلات ایران شدند. گروهی از آنان به سمت مرکز و غرب فلات ایران پیشروی کردند و در مناطق مختلف آن مستقر شدند.

۹۷- کدام مورد از جمله عوامل مؤثر در سقوط ساسانیان نمی باشد؟

- (۱) پیام جذاب دین اسلام
 - (۲) کاهش توان اقتصادی ساسانیان
 - (۳) فرار یزدگرد سوم به خراسان و کشته شدن وی در مرو
 - (۴) شورش مکرر فرماندهان نظامی و دخالت آنان در کشمکش های سیاسی
- ۹۸- درگیری مستمر سلوکیان با جانشینان اسکندر در مصر چه پیامدی داشت و چرا فرهنگ یونانی نتوانست در ایران گسترش و نفوذ عمیق پیدا کند؟

- (۱) شورش و نیز حمله طوایف کوچرو در مرزهای شرقی - محو شدن فرهنگ یونانی در اثر گسترش فعالیت های تجاری
- (۲) فقدان سلطه و نظارت بر متصرفات شرقی - ناتوانی در ایجاد حس همزیستی و یگانگی
- (۳) شورش و نیز حمله طوایف کوچرو در مرزهای شرقی - توجه به مناطق غربی تحت سلطه و فقدان نظارت بر سایر مناطق تصرف شده
- (۴) فقدان سلطه و نظارت بر متصرفات شرقی - محو شدن فرهنگ یونانی در اثر گسترش فعالیت های تجاری

۹۹- هر کدام از ویژگی های گروه ها و طبقات اجتماعی ایران باستان مربوط به کدام دوره حکومتی می باشد؟

- الف) جنگ های پیاپی با دشمنان خارجی موجب گرد آمدن شمار چشمگیری از اسیران جنگی شده بود.
- ب) هروودت و دیگر مورخان یونانی به نمونه های گوناگونی از تفاوت ها و نابرابری های اجتماعی و اقتصادی در میان ایرانیان اشاره کرده اند.
- ج) طبقه فرادست و حاکم، در مقایسه با گذشته، گسترش چشمگیری یافت و در درون خود دارای مراتب و درجات متفاوت شد.
- د) تمرکز قدرت و ثروت نزد عده ای خاص، موجب ایجاد نابرابری های اقتصادی و اجتماعی و شکل گیری طبقات اجتماعی به معنای واقعی آن شد.
- (۱) الف: ماد ب: هخامنشیان ج: ساسانیان د: اشکانیان (۲) الف: هخامنشیان ب: ماد ج: اشکانیان د: ساسانیان
- (۳) الف: اشکانیان ب: ساسانیان ج: ماد د: هخامنشیان (۴) الف: اشکانیان ب: هخامنشیان ج: ساسانیان د: ماد

۱۰۰- در کدام گزینه مقایسه بین حکومت های هخامنشیان و ساسانیان به درستی صورت گرفته است؟

- (۱) سر برآوردن، تاج گذاری و شروع حکومت هر دو خاندان هخامنشی و ساسانی در سرزمین پارس
- (۲) شکست هر دو حکومت در مقابل حملات خارجی؛ هخامنشیان در مقابل حمله اسکندر و ساسانیان در مقابل حمله اعراب
- (۳) جنگ های هر دو حکومت در مرزهای غربی؛ هخامنشیان با یونانیان و ساسانیان در مقابل امپراتوری روم
- (۴) مواجه شدن داریوش بزرگ و اردشیر بابکان با مشکلات و شورش های متعدد داخلی

۱۰۱- کدام عبارت‌ها اشاره‌ی درستی به تشکیلات قضایی در ایران باستان دارند؟

(الف) با گسترش تشکیلات حکومتی در دوره‌ی هخامنشیان، بخشی از اختیارات پدران خانواده‌ها مانند قضاوت به نهاد قضایی منتقل شد.
(ب) پادشاهان هخامنشی دارای قدرت نامحدود بودند و همین موجب می‌شد تا آنها بتوانند برای جرایم نافرمانی و خیانت، مجازات سخت و بدون ملاحظه‌ای در نظر بگیرند.

(ج) در شکل قضاوت غیررسمی، اغلب قضاوت توسط ریش‌سفیدان و روحانیون و بزرگان قبایل انجام می‌شد.

(د) در روزهای معینی از سال، پادشاهان شخصاً به شکایت و دادخواهی مردم عادی رسیدگی می‌کردند.

(۱) الف و ب (۲) ب و ج (۳) ج و د (۴) الف و د

۱۰۲- ترتیب کدام رخداد تاریخی در دوره‌ی سلطنت آقامحمدخان قاجار درست است؟

(۱) پس از مرگ کریم‌خان زند از شیراز به استرآباد رفت ← غلبه بر لطفعلی‌خان زند ← تاج‌گذاری در تهران ← تصرف نواحی شمالی و مرکزی ایران ← سرکوب طغیان حاکم گرجستان

(۲) پس از مرگ کریم‌خان زند آماده‌ی رویارویی با زندیان شد ← غلبه بر لطفعلی‌خان زند ← تصرف نواحی شمالی و مرکزی ایران ← سرکوب طغیان حاکم گرجستان ← پایتختی تهران ← تاج‌گذاری در تهران

(۳) پس از مرگ کریم‌خان زند بر لطفعلی‌خان غلبه کرد ← تصرف نواحی شمالی و مرکزی ایران ← سرکوب طغیان حاکم گرجستان ← پایتختی تهران ← تاج‌گذاری در تهران

(۴) پس از مرگ کریم‌خان از شیراز به استرآباد رفت ← تصرف نواحی شمالی و مرکزی ایران ← پایتختی تهران ← غلبه بر لطفعلی‌خان زند ← سرکوب طغیان حاکم گرجستان ← تاج‌گذاری در تهران

۱۰۳- در دوره‌ی فتحعلی‌شاه، انگلستان با انجام چه اقداماتی نفوذ سیاسی و اقتصادی خود را در ایران گسترش داد؟

(۱) اعزام سفیران کارگشته به ایران و امضای معاهدات مجمل و مفصل با ایران

(۲) جدا کردن هرات از ایران و ایجاد منطقه‌ای حائل و تحت نفوذ خود در مرزهای هندوستان

(۳) حضور در خلیج فارس و تسلط بر برخی از جزایر ایرانی

(۴) رقابت تنگاتنگ با روس‌ها برای گرفتن امتیازات اقتصادی متعدد

۱۰۴- کدام گزینه از ویژگی‌های روابط ایران و عثمانی در دوره‌ی قاجار می‌باشد؟

(۱) در زمان فتحعلی‌شاه و محمدشاه به سبب اختلافات مرزی، بدرفتاری عثمانیان با زائران ایرانی عتبات عالیات و مشکلات تجاری تنش‌هایی میان دو کشور بروز کرد.

(۲) کشور عثمانی مسیر اصلی آشنایی ایرانیان با پیشرفت‌های اروپا و تحولات نظام جهانی بود.

(۳) از زمان محمدشاه به بعد، عثمانی توانست با شعار «اتحاد اسلام» بخشی از اندیشمندان ایرانی را به سمت خود جلب کند.

(۴) در عصر قاجار دو کشور مسلمان ایران و عثمانی به سبب درگیری‌ها و مشکلات داخلی، مجال کمتری برای دشمنی و جدال با یکدیگر داشتند.

۱۰۵- کدام گزینه در زمینه‌ی کشاورزی ایران در دوره‌ی قاجار درست نیست؟

(۱) جنگ داخلی آمریکا موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه شد.

(۲) برخی از گزارش‌ها حکایت از چند برابر شدن تولید برخی از اقلام محصولات کشاورزی، به ویژه محصولات صادراتی دارد.

(۳) کشاورزی ایران اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم میلادی مانند گذشته یک کشاورزی معیشتی بود.

(۴) تجاری شدن کشاورزی ایران در عصر قاجار تغییر چندانی در فنون کشاورزی ایران ایجاد نکرد.

۱۰۶- در مورد معماری ایران در دوره‌ی قاجار کدام گزینه درست است؟

(۱) سنت معماری ایرانی اسلامی در دوران سلجوقی، صفویه، زندیه تا عصر قاجار درخشش بی‌نظیری داشت و با معماری فرنگی ترکیب شد.

(۲) اختراع دوربین عکاسی، تصاویر بناهای اروپایی، ورود مظاهر تمدن جدید غربی، حضور معماران اروپایی در ایران و تقلید از بناهای اروپایی، بناهای کارت‌پستالی و خانه‌ی بروجردی‌ها در کاشان متعلق به معماری عصر ناصرالدین‌شاه هستند.

(۳) کاخ شمس‌العماره و خانه‌ی بروجردی‌ها در کاشان هر دو به دستور ناصرالدین‌شاه ساخته شدند. کاخ شمس‌العماره براساس الگوی بناهای اروپایی بود، اما خانه‌ی بروجردی‌ها با توجه به قواعد و اصول معماری سنتی ایرانی بنا شد.

(۴) تلفیق عناصر معماری ایرانی و فرنگی، کاخ شمس‌العماره، بناهای کارت‌پستالی و ساخت خانه‌ی بروجردی‌ها در کاشان براساس اصول معماری سنتی ایرانی از ویژگی‌های معماری دوره‌ی ناصرالدین‌شاه هستند.

۱۰۷- در دوره قاجار تجار داخلی و سرمایه‌گذاران خارجی در کدام شهرها کارگاه‌های کوچک و بزرگ فرش دایر کرده بودند؟

- (۱) همدان و کاشان (۲) تبریز و اراک (۳) اصفهان و کرمان (۴) تهران و اصفهان

۱۰۸- در مورد مراکز آموزشی جدید در دوره قاجار کدام گزینه درست نمی‌باشد؟

(۱) امیرکبیر قصد داشت تا با آموزش دانشجو در داخل کشور از طریق مدرسه دارالفنون بر محتوا و اساتید و روش‌های تدریس نظارت بیشتری داشته باشد.

(۲) هدف میرزاحسن رشیدیه از برپایی مراکز آموزشی جدید، فراهم آوردن شرایط برای سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای جامعه بود.

(۳) در دوره قاجار سوادآموزی مقدماتی در مکتب‌خانه‌ها یا از طریق معلمان خصوصی سرخانه انجام می‌گرفت و در این مراکز آموزشی علوم نقلی و عقلی تعلیم داده می‌شد.

(۴) پس از آشنایی با پیشرفت‌های ایجادشده در اروپا، نخستین مدرسه‌ها به دست مسیونرهای اروپایی و آمریکایی تأسیس شد.

جغرافیا

۱۰۹- کدام گزینه با توجه به موارد مطرح‌شده زیر، درست است؟

- (الف) طول ۱۲۰۰ کیلومتر (ب) جهت غربی - شرقی (ج) امتداد شمال به جنوب (د) طول ۹۰۰ کیلومتر
(ه) عرض متوسط ۲۵۰ کیلومتر (و) عرض متوسط ۳۰۰ کیلومتر

(۱) «ب»، «د» و «ه» با خلیج فارس منطبق است که بزرگ‌ترین جزیره آن کیش است.

(۲) «الف»، «ب» و «ه» با دریای خزر منطبق است که سطح آن ۲۸ متر بالاتر از سطح آب‌های آزاد است.

(۳) «ج»، «د» و «و» با خلیج فارس منطبق است که رود کارون پرآب‌ترین و طولی‌ترین رودی است که به آن می‌ریزد.

(۴) «الف»، «ج» و «و» با دریای خزر منطبق است که سطح آن ۲۸ متر پایین‌تر از سطح آب‌های آزاد است.

۱۱۰- کدام عبارت در خصوص «کانون آبگیر فصلی» به درستی تدوین شده است؟

(۱) در فصول سرد سال، ذخیره برف خود را بدون توجه به میزان بارش و زمان آن تا ابتدای ماه‌های گرم سال حفظ می‌کند.

(۲) در فصول سرد سال، ذخیره برف خود را با توجه به میزان بارش و زمان آن تا ابتدای ماه‌های گرم سال حفظ می‌کند.

(۳) در فصول سرد سال، ذخیره برف خود را بدون توجه به میزان بارش و زمان آن تا اواخر ماه‌های گرم سال حفظ می‌کند.

(۴) در فصول سرد سال، ذخیره برف خود را با توجه به میزان بارش و زمان آن تا اواخر ماه‌های گرم سال حفظ می‌کند.

۱۱۱- کدام گزینه درباره «دریاچه ارومیه» درست است؟

(۱) اولین دریاچه آب شور جهان و دومین دریاچه بزرگ داخلی ایران پس از خزر که با نام کبودان نیز شناخته می‌شود.

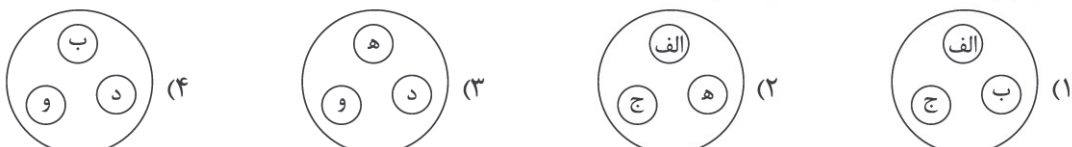
(۲) دومین دریاچه آب شور جهان و دومین دریاچه بزرگ داخلی ایران پس از خزر که با نام کبودان نیز شناخته می‌شود.

(۳) دومین دریاچه آب شور جهان و بزرگ‌ترین دریاچه داخلی کشور که با نام چیچست نیز شناخته می‌شود.

(۴) اولین دریاچه آب شور جهان و بزرگ‌ترین دریاچه داخلی کشور که با نام چیچست نیز شناخته می‌شود.

۱۱۲- کدام گزینه با توجه به موارد داده‌شده، دارای ارتباط منطقی است؟

- (الف) فامور (ب) زریبار (ج) نیریز (د) هامون
(ه) مهارلو (و) مسیله

۱۱۳- اگر جمعیت یک کشور ۴۵ میلیون نفر و میزان مولید آن ۹۰۰ هزار نفر و رشد جمعیت آن ۱/۵ درصد باشد، میزان مرگومیر آن در سال چند نفر است؟

- (۱) ۲۲۵ هزار نفر (۲) ۳۴۵ هزار نفر (۳) ۱۳۰ هزار نفر (۴) ۱۸۰ هزار نفر

۱۱۴- کدام گزینه در مورد بندهای مرتبط با موضوع مهاجرت در سیاست‌های کلی جمعیت ابلاغی مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۳۹۳/۲/۳۰ درست است؟

(۱) بازتوزیع فضایی و جغرافیایی جمعیت، متناسب با ظرفیت زیستی با تأکید بر عدالت اقتصادی با هدف توزیع متعادل و کاهش فشار جمعیتی

(۲) مدیریت مهاجرت به داخل و خارج هماهنگ با سیاست‌های کلی نظام با تدوین و اجرای سازوکارهای مناسب

(۳) تشویق ایرانیان خارج از کشور برای حضور و سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری از ظرفیت‌ها و توانایی‌های آنان

(۴) تقویت مؤلفه‌های هویت‌بخش ملی ایرانی، اسلامی و انقلابی و ارتقای وفاق و هم‌گرایی اجتماعی در پهنه سرزمینی به ویژه در میان ایرانیان داخل کشور

۱۱۵- جمعیت کره زمین از لحاظ نسبت

(۱) سنی جز در زمان‌های خاص تفاوت چندانی ندارد، اما در طول زمان، نسبت جنسیتی در کشورها دچار تغییراتی می‌شود.

(۲) جنسیتی جز در زمان‌های خاص تفاوت چندانی ندارد، اما در طول زمان، نسبت سنی در کشورها دچار تغییراتی می‌شود.

(۳) سنی جز در مکان‌های خاص تفاوت چندانی ندارد، اما در طول زمان، نسبت جنسیتی در کشورها دچار تغییراتی می‌شود.

(۴) جنسیتی جز در مکان‌های خاص تفاوت چندانی ندارد، اما در طول زمان، نسبت سنی در کشورها دچار تغییراتی می‌شود.

۱۱۶- کدام گزینه از راهکارهایی است که برای سروسامان بخشیدن به مشاغل غیررسمی باید به آن توجه کرد؟

(الف) توسعه امکانات گردشگری برای جذب گردشگر (ب) رعایت عدالت اجتماعی در توزیع درآمدها

(ج) توجه حکومت‌ها به حمایت‌های تأمین اجتماعی (د) ایجاد غرفه‌هایی با اجاره ارزان برای فروشندگان دوره‌گرد

(۱) الف و ج (۲) ب و د (۳) ب و ج (۴) الف و د

۱۱۷- کدام گزینه عبارت داده‌شده را به درستی کامل می‌کند؟

«برای مقابله با آسیب‌های اجتماعی در شهرها و تأمین امنیت، نخست باید»

(۱) آموزش عمومی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای شهروندان راه‌اندازی شود.

(۲) علل و ریشه‌های آسیب‌ها مانند فقر و بیکاری شناسایی شود و از بین برود.

(۳) به افزایش نظارت و نصب دوربین‌های مداربسته در نقاط مختلف شهر اقدام گردد.

(۴) به بهبود روشنایی معابر و بازسازی محله‌های فرسوده و مخروبه به میزان زیادی توجه گردد.

۱۱۸- اگر جمعیت منطقه دو تهران ۲ میلیون نفر و میزان سرانه فضای سبز در این منطقه ۱۵ متر مربع باشد و سرانه استاندارد فضای سبز ۲۰ متر مربع باشد، این منطقه نیاز به چند متر مربع فضای سبز دیگر دارد؟

(۱) ۲۰ میلیون متر مربع (۲) ۳۰ میلیون متر مربع

(۳) ۴۰ میلیون متر مربع (۴) ۱۰ میلیون متر مربع

۱۱۹- صاحب‌نظران معتقدند که در طراحی مبلمان شهری باید:

(الف) از فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) استفاده شود.

(ب) فرهنگ و هنر بومی و ملی تقویت گردد.

(ج) به نیازهای افراد ویژه مانند معلولان، جانبازان و سالخوردگان توجه شود.

(د) به حداقل رساندن آلودگی و تخریب محیط‌زیست توجه شود.

(۱) الف و ج (۲) ب و د (۳) ب و ج (۴) الف و د

۱۲۰- مطالعه کاربری زمین به برنامه‌ریزان کمک می‌کند که

(۱) محدودیت‌ها را بشناسند و به گونه‌ای برنامه‌ریزی کنند که از فضاهای شهر به طور مناسب و متعادل استفاده شود.

(۲) تا پس از شناسایی کاربری‌های موجود در شهر، میزان وسعت هر کاربری یا عملکرد را نسبت به مساحت کل شهر محاسبه کنند.

(۳) تا نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان را به طور مناسب و عادلانه برطرف کنند.

(۴) بدون اینکه منافع نسل‌های آینده به خطر بیفتد، شهر و فعالیت‌های شهری کم‌ترین تأثیر نامطلوب را بر محیط‌زیست داشته باشد.

فلسفه و منطق

۱۲۱- کدام گزینه درباره مفاهیم جزئی و کلی درست است؟

- (۱) مفهوم جزئی نمی تواند در دنیای خارج، هیچ مصداقی نداشته باشد.
- (۲) مفهوم کلی حتماً باید دارای بیش از یک مصداق در دنیای خارج باشد.
- (۳) مفهومی که فقط یک مصداق و نمونه دارد، حتماً یک مفهوم جزئی می باشد.
- (۴) شاید بعضی از مفاهیم کلی در دنیای واقعیت، هیچ مصداق خارجی نداشته باشند.

۱۲۲- کدام مفهوم جزئی است؟

- (۱) کتاب رضا (۲) هرمز (۳) مولود کعبه (۴) بلندترین کوه ایران

۱۲۳- رابطه کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) تهران و پایتخت ایران (۲) شاعر و نویسنده (۳) گیاه و موجود زنده (۴) غیرانسان و غیرحیوان

۱۲۴- کدام گزینه درباره طبقه بندی درست است؟

- (۱) در یک طبقه بندی اقسام هر مفهومی با یکدیگر رابطه عموم و خصوص مطلق دارند.
- (۲) هر چهار نسبت اربعه می توانند در یک طبقه بندی منطقی کاربرد داشته باشند.
- (۳) نمی توان از مفاهیم جزئی در یک طبقه بندی منطقی استفاده کرد.
- (۴) وظیفه منطق دان طبقه بندی کردن مفاهیم مختلف است.

۱۲۵- اگر بدانیم که مفهوم «الف» و «ب» دو مفهوم کلی هستند که هر کدام دارای مصادیق اختصاصی هستند و همچنین در بعضی مصادیق اشتراک داشته باشند، رابطه «الف» و «ب» و رابطه «الف» و «غیر ب» چیست؟

- (۱) عموم و خصوص من وجه - عموم و خصوص من وجه (۲) عموم و خصوص مطلق - تباین
- (۳) عموم و خصوص من وجه - عموم و خصوص مطلق (۴) عموم و خصوص مطلق - عموم و خصوص من وجه

۱۲۶- کدام عبارت درست است؟

- (۱) اگر دو مفهوم مصداق مشترک داشته باشند، حتماً با یکدیگر رابطه عموم و خصوص من وجه دارند.
- (۲) داشتن مصداق اختصاصی تنها برای یکی از مفاهیم نشان دهنده رابطه عموم و خصوص مطلق نیست.
- (۳) اگر فرض شود که هیچ الف ب نیست، الزاماً فقط رابطه تباین میان مفاهیم الف و ب وجود دارد.
- (۴) اگر بگوئیم هر الف ب است، با توجه به این فرض، رابطه میان الف و ب فقط رابطه تساوی است.

۱۲۷- کدام گزینه درباره باورها درست است؟

- (۱) باورهای اساسی انسان ها یکسان است زیرا همگی در یک جامعه زندگی می کنند.
- (۲) هر انسانی می تواند باوری را قبول کرده باشد که دلیلی برای قبولش نداشته باشد.
- (۳) باورهای هر انسانی مخصوص به خودش است و نمی تواند با باور بقیه یکسان باشد.
- (۴) براساس تصمیم گیری هایی که انجام می دهیم، باورهای ما درباره زندگی شکل می گیرد.

۱۲۸- کدام گزینه از فواید تفکر فلسفی نمی باشد؟

- (۱) معنابخشی به زندگی (۲) دوری از خطای اندیشه (۳) رهایی از جهل (۴) استقلال در اندیشه

۱۲۹- کدام گزینه درباره تقسیم بندی انسان ها براساس معنای زندگی درست است؟

- (۱) دسته اول مردم نیز اهل تفکر فلسفی هستند اما نه به میزان و مقدار کافی آن.
- (۲) دسته دوم مردم در تمام زندگی خود می توانند به دانش درست دست پیدا کنند.
- (۳) دسته سوم مردم کسانی هستند که بیشتر دنباله روی دیگران هستند و تقلیدکارند.
- (۴) دسته سوم مردم در بعضی از مواقع نمی توانند معنای درستی برای زندگی بیابند.

۱۳۰- چرا فلاسفه می خواهند با کاستن از مغالطه ها، فهم درستی از حقایق را ارائه کنند؟ زیرا

- (۱) وظیفه فلسفه این است که بتواند جلوی مغالطه های موجود در تفکر و علم را بگیرد.
- (۲) جهت آموزش مغالطات، باید روش جلوگیری از آنها در فهم حقایق را نشان دهند.
- (۳) روش مناسب برای بیان حقایق موجود، همان گفتاری است که خالی از مغالطه باشد.
- (۴) برخی از باورها دارای مبنایی مغالطه آمیز هستند که منجر به تصمیم اشتباه می شود.

۱۳۱- تفاوت فیلسوف و افراد عادی چیست؟

- ۱) فلاسفه برخلاف مردم، در مسائل بنیادی هستی تفکر می‌کنند و به دنبال پاسخ آنها می‌گردند.
- ۲) فیلسوف نمی‌تواند به راحتی از تفکر فلسفی بی‌نتیجه گذر کند و همچنان به دنبال پاسخ می‌گردد.
- ۳) تنها تفاوت این دو گروه در آن است که مردم عادی روش درست تفکر کردن در مسائل بنیادی را نمی‌دانند.
- ۴) مردم عادی نمی‌توانند در مسائل اساسی هستی تفسیر درست و عقلانی داشته باشند که برخلاف روش فلاسفه است.

۱۳۲- کدام گزینه درباره تمثیل غار افلاطون درست است؟

- ۱) غار همان نماد عالم ماده هست که از نظر افلاطون حقیقت اصلی و نهایی در آن وجود ندارد.
- ۲) سایه‌های درون غار و صداها موجود در غار، دارای هیچ وجهی از حقیقت و واقعیت نیستند.
- ۳) زنجیرهایی که زندانی را به بند کشیده است، چیزی به غیر از عادات غیرمنطقی و عقلانی می‌باشد.
- ۴) در هر حال مواجهه با حقیقت سخت است و نمی‌توان در هیچ حالتی به حقیقت اصلی و اصیل رسید.

۱۳۳- کدام حمل از نظر نسبت‌های سه‌گانه در قضایا، متفاوت است؟

- ۱) علم تصدیق است.
- ۲) انسان جسم است.
- ۳) مثلث سه زاویه دارد.
- ۴) طلا فلز است.

۱۳۴- کدام گزینه درست است؟

- ۱) واجب‌الوجودهای بالذات زیادی هستند که می‌توانند ممکن‌الوجودها را ایجاد کنند.
- ۲) هیچ‌گاه هیچ ممتنع‌الوجودی نمی‌تواند در دنیای واقعیت پا به عرصه وجود بگذارند.
- ۳) موجودات واقعی نمی‌توانند از نظر وجودی، ممکن‌الوجود یا ممتنع‌الوجود باشند.
- ۴) ممکن‌الوجود بالغیر به دلیل عدم فراهم شدن علت ایجادش، نمی‌تواند به وجود بیاید.

۱۳۵- نوع کدام رابطه متفاوت است؟

- ۱) معلم و شاگرد
- ۲) پل و پایه پل
- ۳) آب و باران
- ۴) نجار و میز

۱۳۶- کدام گزینه دیدگاه دکارت در باب علیت است؟

- ۱) او معتقد بود نیازی به درک این رابطه وجود ندارد زیرا خودش در وجود ما قرار دارد.
- ۲) شناسایی رابطه علیت و مصادیق این رابطه بدون نیاز به حس و تجربه به دست می‌آید.
- ۳) با پذیرش قبلی رابطه علیت در جهان هستی، پذیرفته‌ایم که تجربه امر مفیدی است.
- ۴) برای درک رابطه علیت می‌توان این رابطه را با اصول اولیه برای دیگران مورد آموزش قرار داد.

۱۳۷- تفاوت دیدگاه هیوم و تجربه‌گرایان چیست؟

- ۱) هیوم باوری به علیتی که صورت ضروری داشته باشد، ندارد.
- ۲) تجربه‌گرایان تنها راه شناخت معتبر را حس و تجربه می‌دانند.
- ۳) هیوم علیت را در بعضی از روابط موجود در طبیعت پذیرفته است.
- ۴) تجربه‌گرایان مصادیق علیت را برخلاف خود رابطه، تجربی نمی‌دانند.

۱۳۸- کدام گزینه دیدگاه فلاسفه مسلمان درباره علیت است؟

- ۱) علیت یک اصل بدیهی و عقلی است که هر تلاشی بر مبنای آن صورت می‌گیرد.
- ۲) با قبول صحت و درستی روش تجربه می‌توان رابطه علیت را به همه چیز نسبت داد.
- ۳) هیچ اشتراک نظری درباره درک و پذیرش رابطه علیت با دیدگاه شخص دکارت ندارند.
- ۴) با استفاده از یک اصل بدیهی می‌توانند این اصل را اثبات کنند و از آن استفاده کنند.

۱۳۹- کدام گزینه درست است؟

- ۱) با عدم قبول اصل سنخیت، دیگر نمی‌توان به حتمیت داشتن نظام طبیعت قائل بود.
- ۲) تأیید اصل وجوب علی و معلولی همان پذیرفتن پیوستگی دائمی اجزای جهان است.
- ۳) لازمه قبول آثار اصل سنخیت و وجوب، همان قبول واقعیت داشتن اصل علیت است.
- ۴) با قبول اصل علیت، می‌توان نظم و قانون‌مندی معینی را در نظام هستی دید.

۱۴۰- کدام گزینه دربارهٔ بیت «چو بد کردی مشو غافل ز آفات / که واجب شد طبیعت را مکافات» دقیق‌تر است؟

- (۱) تنها اشاره به اصل سنخیت و ارتباط میان علت و معلول دارد.
- (۲) هم شامل تخلف‌ناپذیری هستی و هم نظم و قانون‌مندی آن دارد.
- (۳) اشاره به برقراری رابطهٔ میان وجوددهنده و وجودگیرنده دارد.
- (۴) فقط اشاره به وجوب‌بخشی علت از نظر وجودی به معلول دارد.

اقتصاد

۱۴۱- یک مجتمع مرغداری که در زمینهٔ تولید مرغ نیز فعالیت می‌کند در سال گذشته به دلیل شیوع یک نوع ویروس جدید دچار خسارتی معادل ۵۰۰ میلیون تومان گردید. مدیر این مجتمع برای ادامهٔ فعالیت این نوع کسب‌وکار خود باید کدام یک از قوانین زیر را رعایت کند؟

- (۱) قانون اول (۲) قانون دوم (۳) قانون سوم (۴) قانون چهارم

۱۴۲- چه زمانی می‌گوییم یک کشور یا یک شرکت کارا عمل می‌کند؟

- (۱) زمانی که بتواند هزینه‌های فرصت را به حداقل برساند و هزینه‌های هدررفته را در نظر نگیرد.
- (۲) زمانی که بتواند یک کالا یا خدمات را به صورت بهینه و باکیفیت در دسترس مردم قرار دهد.
- (۳) وقتی از تمام فرصت‌هایش برای بهبود وضعیتش استفاده کند و موجب بدتر شدن وضع دیگران نشده باشد.
- (۴) زمانی که هزینهٔ فرصت اجتماع را به صفر برساند و با ترکیب بهینه‌ای از تولید به فراتر از منحنی PPF دست یابد.

۱۴۳- کدام گزینه از مشخصات بازار رقابتی محسوب نمی‌شود؟

- (۱) تعداد فروشندگان و خریداران بسیار زیاد است.
 - (۲) بازار محصولاتی همچون ماکارونی، همیشه رقابتی است.
 - (۳) هیچ‌یک از دو طرف عرضه و تقاضاکننده به تنهایی در شکل‌گیری قیمت تأثیرگذار نیستند.
 - (۴) حضور و رفتار هر یک از عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان به نسبت کل بازار بسیار کوچک خواهد بود.
- ۱۴۴- خانم صبور با افزایش ساعت کاری خود توانسته است درآمد خود را ۳۰ درصد افزایش دهد. اگر در مورد او کالای A یک کالای عادی معمولی و کالای B یک کالای پست باشد، آنگاه:

- (۱) روی منحنی تقاضای A به سمت بالا حرکت خواهد کرد، در حالی که روی منحنی تقاضای B به سمت پایین حرکت می‌کند.
- (۲) روی منحنی تقاضای A به سمت پایین حرکت خواهد کرد، در حالی که روی منحنی تقاضای B به سمت بالا حرکت می‌کند.
- (۳) منحنی تقاضای کالای A به سمت راست و منحنی تقاضای کالای B به سمت چپ جابه‌جا خواهد شد.
- (۴) منحنی تقاضای کالای A به سمت چپ و منحنی تقاضای کالای B به سمت راست جابه‌جا خواهد شد.

۱۴۵- درست یا نادرست بودن عبارات زیر را مشخص کنید.

- الف) در بازار عوامل تولید بنگاه‌های اقتصادی می‌توانند درآمد کسب کنند.
 ب) اگر قیمت یکی از کالاهای جانشین افزایش پیدا کند، موجب می‌شود تا تقاضا برای کالایی دیگر افزایش پیدا کند.
 ج) شرکت توانیر در کشور ما به دلایل قانونی انحصارگر در فروش به شمار می‌رود.

- (۱) نادرست - درست - نادرست (۲) درست - نادرست - نادرست
 (۳) نادرست - نادرست - درست (۴) درست - درست - نادرست

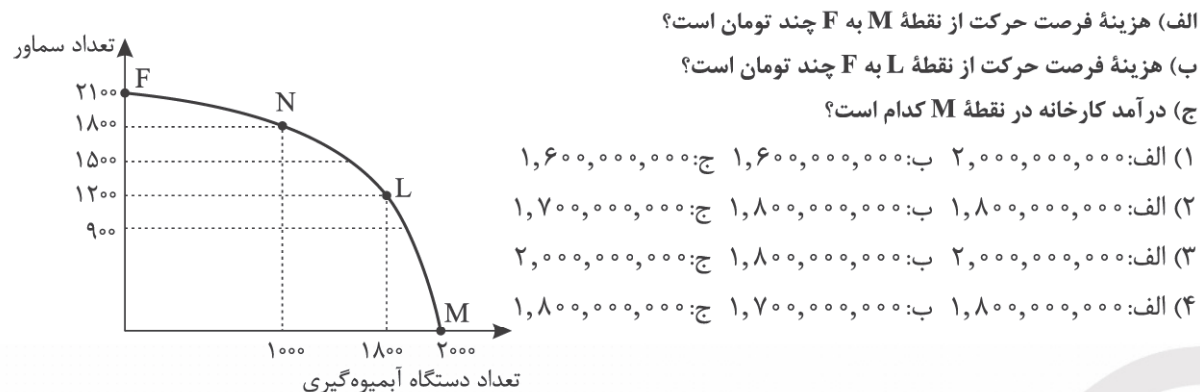
۱۴۶- چه تعداد از عبارتهای زیر درست است؟

- الف) در تصمیمات غیرمنطقی نظر فرد دربارهٔ هزینه و منفعت تغییر کرده است و آن را به حساب نمی‌آورد.
 ب) کشور سوئیس با سیاست افزایش جمعیت در این کشور موجب شده است تا منحنی PPF به سمت راست و بالا انتقال پیدا کند.
 ج) اگر یک کشور کالاهایی را از دیگر کشورها بخرد، می‌تواند مشکل کمیابی را حل کند.
 د) می‌توان تولیدات یک کشور را همچون تولیدات یک شرکت، به صورت ساده با دو کالا نشان داد.

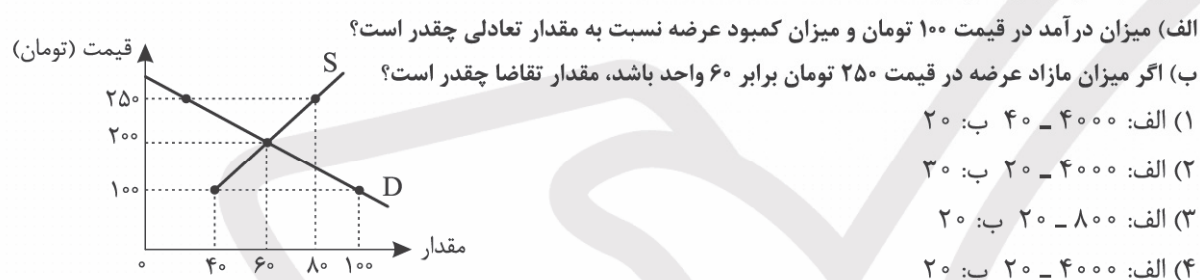
- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

محل انجام محاسبات

۱۴۷- با توجه به «منحنی مرز امکانات تولید» زیر که مربوط به یک کارخانه تولید لوازم خانگی است، پاسخ پرسش‌های مطرح شده کدام است؟ (قیمت هر دستگاه آبمیوه‌گیری ۱,۰۰۰,۰۰۰ تومان و قیمت هر دستگاه سماور ۱,۵۰۰,۰۰۰ تومان)

۱۴۸- با توجه به نمودار زیر به ترتیب:

۱۴۹- جدول زیر عرضه و تقاضای شکلات را نشان می‌دهد.

قیمت	مقدار ...	مقدار ...
\$۰/۷۵	۹۰۰	۳۰۰
\$۱/۰۰	۸۰۰	۵۰۰
\$۱/۲۵	۷۰۰	۷۰۰
\$۱/۵۰	۶۰۰	۹۰۰
\$۱/۷۵	۵۰۰	۱۱۰۰
\$۲/۰۰	۳۰۰	۱۳۰۰

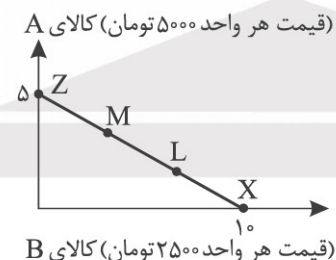
الف) به ترتیب قیمت و مقدار تعادلی چقدر است؟

ب) درآمد تولیدکنندگان در قیمت \$۱/۲۵ چقدر است؟

ج) مخارج مصرف‌کنندگان (هزینه مصرف‌کنندگان) در قیمت \$۱/۵ چقدر است؟

- ۱) الف: ۷۰۰ - ۱/۲۵: ب: ۸۷۵: ج: ۱۳۵۰
 ۲) الف: ۷۰۰ - ۱/۲۵: ب: ۸۷۵: ج: ۱۳۵۰
 ۳) الف: ۷۰۰ - ۱/۲۵: ب: ۱۹۲۵: ج: ۹۰۰
 ۴) الف: ۷۰۰ - ۱/۲۵: ب: ۸۷۵: ج: ۹۰۰

۱۵۰- اگر مصرف‌کننده، کل بودجه خود را صرف خرید دو کالای A و B نماید، به ترتیب:

الف) حداکثر بودجه اختصاص یافته برای کالای A کدام است؟

ب) حداکثر بودجه اختصاص یافته برای کالای B کدام است؟

ج) در نقطه X هزینه فرصت نسبت به نقطه Z معادل است با

- ۱) الف: ۳۵,۰۰۰: ب: ۲۵,۰۰۰: ج: ۱۰ واحد کالای B
 ۲) الف: ۲۵,۰۰۰: ب: ۲۵,۰۰۰: ج: ۵ واحد کالای A
 ۳) الف: ۳۵,۰۰۰: ب: ۲۰,۰۰۰: ج: ۵ واحد کالای A
 ۴) الف: ۲۵,۰۰۰: ب: ۳۵,۰۰۰: ج: ۱۰ واحد کالای B

محل انجام محاسبات

مرکز سنجش آموزش مدارس برتر

آزمون شماره ۳
۲۱ شهریور ۱۴۰۴

پاسخنامه انسانی

ردیف	نام درس	سرگروه	گروه طراحی و بازنگری (به ترتیب حروف الفبا)	ویراستاران
۱	ریاضی و آمار	مهران موحدی	داود بوالحسنی - امیر زراندوز	محمد منتظران - ابوالفضل فروغی
۲	علوم و فنون ادبی	حنیف افخمی	احمد بهزادی - داود تالشی - مصطفی داداشی علی عطری - افشین محی‌الدین	محمد کاووسی - محمود کاظمی
۳	جامعه‌شناسی	بهزاد اندرز		احسان اسدی - نگار کاتبی
۴	روان‌شناسی	مهدی جاهدی	فرزانه حاجی - سجاد رشیدی - فاطمه عباسی	احسان اسدی - رویا غفاری
۵	زبان عربی	محسن آهوپی	ولی برجی - عرفان جالبیزی آریا ذوقی - خالد مشیرپناهی	مبینا بهرامی - حسن اسدی
۶	تاریخ	معین‌الدین تقی‌زاده	مریم بیژنی	احسان اسدی - نگار کاتبی
۷	جغرافیا	بهروز یحیی		احسان اسدی - نگار کاتبی
۸	فلسفه و منطق	محمد تفقیدی		احسان اسدی - محمد رضایی‌بقا
۹	اقتصاد	علی محسنی	نوشین خدایی‌نیا	محمود کاظمی - رویا غفاری

واحد فنی (به ترتیب حروف الفبا)

زهره احدی - امیرعلی الماسی - مبینا بهرامی - معین‌الدین تقی‌زاده - پریا رحیمی - مهرداد شمس - راضیه صالحی - انسیه مرزبان

برای اطلاع از اخبار مرکز سنجش آموزش مدارس برتر، به کانال تلگرام @taraaznet مراجعه نمایید.

ریاضی و آمار

۱. گزینه ۴ صحیح است.

اعداد مربوط به «مدت زمان» قابل مرتب کردن هستند و اختلاف بین زمان‌ها با معنی است. از طرفی نسبت مدت‌زمان‌ها هم معنی دارد، پس مقیاس نسبتی است.

(ریاضی و آمار دهم، صفحه ۱۸۰)

۲. گزینه ۱ صحیح است.

با توجه به اینکه اطلاعات تمام دانش‌آموزان در خصوص درصد ریاضی و میانگین مورد نیاز است، بهترین روش، استفاده از دادگان‌هاست. همچنین با توجه به اینکه اطلاعات تمام خودروهایی وارداتی در سال ۱۴۰۴ مورد نیاز است، باز هم استفاده از روش دادگان‌ها ما را به نتایج دقیق‌تری می‌رساند.

(ریاضی و آمار دهم، صفحه ۷۷)

۳. گزینه ۲ صحیح است.

در نمونه X ، تعداد دایره‌ها ۴ تا و تعداد دایره و مثلث‌ها روی هم ۷ است، پس آماره نسبت دایره‌ها در نمونه X برابر $\frac{4}{7}$ است و در جامعه M ، تعداد دایره‌ها ۱۰ و تعداد دایره و مثلث‌ها در کل شکل برابر ۱۶ است، پس پارامتر مربوط به نسبت دایره‌ها برابر $\frac{10}{16}$ یا $\frac{5}{8}$ است.

(ریاضی و آمار دهم، صفحه ۷۹)

۴. گزینه ۲ صحیح است.

ابتدا داده‌ها را مرتب می‌کنیم:
۲، ۳، ۴، ۴، ۵، ۷، ۸، ۸، ۸، ۹، ۱۱، ۱۳
تعداد داده‌ها ۱۲ تا است، پس میانه برابر است با میانگین داده ششم و هفتم:

$$Q_2 = \frac{7+8}{2} = 7.5$$

(ریاضی و آمار دهم، صفحه ۱۷)

۵. گزینه ۴ صحیح است.

$$x_1 + x_2 + \dots + x_8 + x_9 + x_{10} = 5$$

$$\Rightarrow x_1 + x_2 + \dots + x_8 + x_9 + x_{10} = 50$$

در داده‌های جدید، دو داده ۳ و ۱۹ اضافه شده‌اند، پس تعداد داده‌ها همان ۱۲ تا است و مجموع جدید برابر است با:

$$\frac{(x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_8 + x_9 + x_{10}) + 3 + 19}{12} = \frac{50 + 3 + 19}{12} = 6$$

(ریاضی و آمار دهم، صفحه ۱۶)

۶. گزینه ۳ صحیح است.

در بسته‌بندی مواد غذایی، اعداد مربوط به وزن به صورت $\bar{X} \pm 2\sigma$ نوشته می‌شوند، پس:

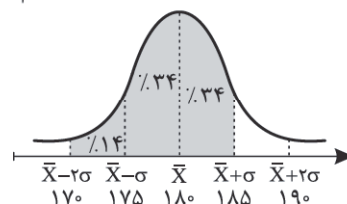
$$2\sigma = 10 \Rightarrow \sigma = 5, \bar{X} = 180$$

منحنی نرمال مربوط به داده‌هایی با $\bar{X} = 180$ و $\sigma = 5$ (انحراف معیار) به صورت زیر است که ناحیه رنگ‌شده محدوده (۱۷۰-۱۸۵) را نشان می‌دهد که درصد آن برابر است با:

$$34 + 34 + 14 = 82\%$$

که تعداد آن برابر است با:

$$\frac{82}{100} \times 5000 = 4100$$

(ریاضی و آمار دهم، صفحه ۹۲)

۷.

گزینه ۱ صحیح است.

با توجه به اینکه دامنه تابع همان X ها هستند و برد تابع همان Y و یا به عبارتی $3 + \frac{X}{4}$ ها، پس می‌توان گفت اگر میانگین دامنه‌ها $\bar{X}$ باشد، با توجه به اینکه داده‌های X در $\frac{1}{4}$ ضرب شده‌اند و با ۳ جمع شده‌اند، پس میانگین اعضای برد برابر $3 + \frac{1}{4}\bar{X}$ می‌شود.

چون اعضای دامنه، اعداد با فاصله یکسان هستند، پس میانگین برابر میانگین عضو اول و آخر است، یعنی:

$$\bar{X} = \frac{-20 + 24}{2} = \frac{4}{2} = 2$$

پس میانگین بردها برابر است با:

$$\frac{1}{4} \times 2 + 3 = 4$$

(ریاضی و آمار دهم، صفحه ۱۶)

۸.

گزینه ۱ صحیح است.

می‌دانیم جمع جبری انحراف از میانگین تعدادی داده صفر است، پس داریم:

$$(2k) + (k-4) + (2) + (2) + (-3) + (-3) = 0$$

$$\Rightarrow 3k - 6 = 0 \Rightarrow k = 2$$

پس انحراف از میانگین داده‌ها به صورت زیر است:

$$4, -2, 2, 2, -3, -3$$

و واریانس برابر است با:

$$\sigma^2 = \frac{4^2 + (-2)^2 + 2^2 + 2^2 + (-3)^2 + (-3)^2}{6} = \frac{16 + 4 + 4 + 4 + 9 + 9}{6} = \frac{46}{6} = \frac{23}{3}$$

(ریاضی و آمار دهم، صفحه ۹۰)

۹.

گزینه ۱ صحیح است.

داده‌ها را از x_1 تا x_{21} نام‌گذاری می‌کنیم.

اولاً میانه داده‌ها همان داده یازدهم (x_{11}) است. از x_{12} تا x_{21} میانه داده‌ها برابر میانگین داده‌های ۱۱ام و ۱۲ام است، پس چارک سوم بعد از داده ۱۱ام است و داده‌های بعد از چارک سوم عبارتند از $\{x_{17}, x_{18}, x_{19}, x_{20}, x_{21}\}$ که تعدادشان ۵ تا است. با توجه به اینکه میانگین داده‌های بعد از چارک سوم $10\frac{1}{2}$ است، پس مجموعشان برابر است با:

$$5 \times 10\frac{1}{2} = 51$$

از طرفی تعداد داده‌های قبل از چارک سوم ۱۶ است و با توجه به اینکه میانگین آنها ۶ است، پس مجموعشان $96 = 6 \times 16$ است، پس

$$\frac{51 + 96}{21} = \frac{147}{21} = 7$$

میانگین کل داده‌ها برابر است با:

(ریاضی و آمار دهم، صفحه ۹۴)

۱۰.

گزینه ۱ صحیح است.

فرض می‌کنیم داده‌ها به صورت $\{\bar{X}, \bar{X}, \dots, \bar{X}, x_2, \dots, x_1\}$ باشد که n تا داده برابر $\bar{X}$ است. در حالت اول واریانس ۲۰ تا داده برابر است با:

$$\frac{(x_1 - \bar{X})^2 + (x_2 - \bar{X})^2 + \dots + (\bar{X} - \bar{X})^2 + \dots + (\bar{X} - \bar{X})^2}{20} = 3$$

$$\Rightarrow (x_1 - \bar{X})^2 + (x_2 - \bar{X})^2 + \dots = 60$$

در حالت جدید n تا داده از ۲۰ تا داده حذف کرده‌ایم و واریانس برابر ۴ شده است، پس داریم:

$$\frac{(x_1 - \bar{X})^2 + (x_2 - \bar{X})^2 + \dots}{20 - n} = 4 \Rightarrow \frac{60}{20 - n} = 4$$

$$\Rightarrow 60 = 80 - 4n \Rightarrow 4n = 20 \Rightarrow n = 5$$

(ریاضی و آمار دهم، صفحه ۹۰)

۱۱.

گزینه ۲ صحیح است.

نکته: اگر فضای نمونه S دارای n عضو باشد، تعداد همه پیشامدهای آن برابر با 2^n است. یکی از این پیشامدها $\emptyset$ است که پیشامد غیرممکن (نشدنی) هم نام دارد، دیگری خود S است که پیشامد حتمی نام دارد. الان S دارای ۵ عضو است پس تعداد پیشامدهای آن $2^5 = 32$ است. اگر پیشامد تهی را از آنها حذف کنیم، تعداد بقیه پیشامدها ۳۱ خواهد بود.

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۱۵)

البته به جای نوشتن اعضای A می‌توانستیم از ترکیب هم استفاده کنیم:

$$n(A) = \binom{6}{6} + \binom{6}{6} = 1 + 1 = 2$$

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۱۹)

۱۸. گزینه ۲ صحیح است.

برای سؤالات مربوط به مجموع اعداد ۲ تاس می‌توانیم از جدول زیر استفاده کنیم:

مجموع دو تاس	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
تعداد حالت‌ها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۵	۴	۳	۲	۱

حالا در ردیف بالای جدول، اعداد فرد و مضرب ۳ را انتخاب می‌کنیم که عبارتند از: ۳ و ۹ و سپس اعداد پایین این دو عدد را با هم جمع می‌کنیم یعنی ۲ و ۴ را که جمعشان برابر ۶ می‌شود. لذا: $n(A) = 6$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{6}{36} = \frac{1}{6}$$

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۱۹)

۱۹. گزینه ۴ صحیح است.

احتمال قبولی علی را $P(A)$ و احتمال عدم قبولی علی را $P(A')$ می‌نامیم:

$$P(A) + P(A') = 1 \xrightarrow{\text{طبق فرض سؤال}} \frac{P(A')}{\frac{P(A')}{2} - \frac{3}{7}} + P(A') = 1$$

$$\xrightarrow{\times 14} 7P(A') - 6 + 14P(A') = 14$$

$$\Rightarrow 21P(A') = 20 \Rightarrow P(A') = \frac{20}{21}$$

$$P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{20}{21} = \frac{1}{21}$$

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۲۲)

۲۰. گزینه ۳ صحیح است.

کلمه «مهمین‌پور» دارای ۷ حرف متمایز است. لذا: $n(S) = 7!$
حالا مهمین را یک بسته فرض می‌کنیم که می‌تواند با حروف (پ، و، ر) جایگشت داشته باشد:

$$\Rightarrow n(A) = 4!$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{4!}{7!} = \frac{1}{7 \times 6 \times 5 \times 4!} = \frac{1}{210}$$

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۱۶)

علوم و فنون ادبی

۲۱. گزینه ۳ صحیح است.

«خاقانی» و «نظامی» از شاعران بزرگ حوزه شمال غرب ایران و آذربایجان هستند.

(علوم و فنون ادبی دهم، صفحه ۸۱)

۲۲. گزینه ۴ صحیح است.

از ویژگی‌های ادبی سبک زبان فارسی در سده‌های پنجم و ششم است. (علوم و فنون ادبی دهم، صفحه‌های ۸۰ و ۸۴)

۲۳. گزینه ۳ صحیح است.

موارد (ب) و (د) از ویژگی‌های ادبیات قرن چهارم و پنجم است. (علوم و فنون ادبی دهم، صفحه‌های ۸۱ تا ۸۳)

۲۴. گزینه ۱ صحیح است.

صورت درست گزینه ۱: زبان فارسی در پی لشکرکشی‌های محمود غزنوی و جانشینان او به هندوستان راه یافت و در اندک زمانی در میان هندوان «ته تنها» زبان سیاسی و نظامی، بلکه زبانی مقدس قلمداد گردید.

(علوم و فنون ادبی دهم، صفحه‌های ۸۰ و ۸۱)

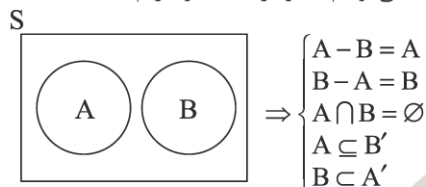
۱۲. گزینه ۳ صحیح است.

اگر هر کدام از عضوهای (برآمدهای) یک پیشامد رخ دهند، اصطلاحاً می‌گوییم آن پیشامد رخ داده است؛ پس الان هر پیشامدی که شامل (پ، پ) باشد، رخ داده است. یعنی تمام پیشامدهای A، C و D.

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۱۵)

۱۳. گزینه ۴ صحیح است.

نکته: اگر A و B دو پیشامد در فضای نمونه S باشند و هیچ اشتراکی با هم نداشته باشند، می‌گوییم ناسازگار هستند و داریم:

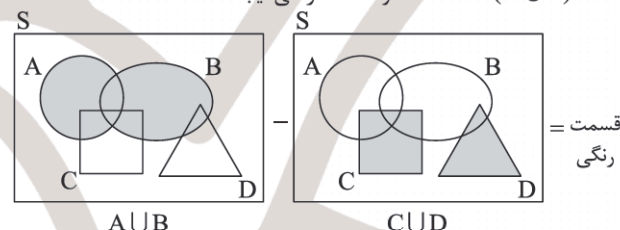
ضمناً چون $A \cap B = \emptyset$ است لذا $P(A \cap B) = 0$ و در نتیجه:

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B)$$

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۱۷)

۱۴. گزینه ۴ صحیح است.

با توجه به گزینه‌ها کاملاً واضح است که مجموعه (CUD) از مجموعه (AUB) حذف شده و قسمت رنگی ایجاد شده است:

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۱۶)

۱۵. گزینه ۱ صحیح است.

$$n(S) = 4^3$$

$$n(A) = 4 \times 3 \times 2$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{4 \times 3 \times 2}{4^3} = \frac{3}{8}$$

دقت کنید فرد اول برای متولد شدن ۴ انتخاب دارد (چون نمی‌دانیم در چه فصلی به دنیا آمده)، فرد دوم ۳ انتخاب دارد و فرد سوم ۲ انتخاب دارد.

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه ۲۰)

۱۶. گزینه ۲ صحیح است.

ابتدا تعداد عضوهای فضای نمونه را به دست می‌آوریم:

$$n(S) = \binom{7}{3} = \frac{7!}{4! \times 3!} = \frac{7 \times 6 \times 5 \times 4!}{4! \times 6} = 35$$

حداکثر ۱ دختر به این معناست که باید ۱ دختر و ۲ پسر انتخاب شوند یا اینکه هر ۳ نفر پسر باشند. لذا:

$$n(A) = \binom{3}{1} \times \binom{4}{2} + \binom{4}{3} = 3 \times 6 + 4 = 22$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{22}{35}$$

(ریاضی و آمار دوازدهم، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

۱۷. گزینه ۴ صحیح است.

$$n(S) = 2^6 = 64$$

$$A = \{(ر, ر, ر, ر, ر, ر), (پ, پ, پ, پ, پ, پ), (پ, پ, پ, ر, ر, ر), (ر, ر, ر, پ, پ, پ)\}$$

$$\Rightarrow n(A) = 4$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{4}{64} = \frac{1}{16}$$

- ۳۳. گزینه ۲ صحیح است.**
در ابیات (ب) و (ج) تضمین به کار رفته است.
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۳۳)
- ۳۴. گزینه ۴ صحیح است.**
در گزینه ۴ تلمیح به داستان خضر و آب حیات دیده می شود ولی تضمین وجود ندارد.
بررسی سایر گزینه ها:
(۱) تضمین: مصراع دوم از حافظ است که صائب تضمین کرده است. / تلمیح: به دم زندگی بخش حضرت مسیح تلمیح دارد.
(۲) تضمین: الصبر مفتاح الفرج / تلمیح: به داستان یوسف و به چاه افتادن او اشاره دارد.
(۳) تضمین: مصراع دوم از حافظ است. / تلمیح: به داستان سلیمان و مور اشاره دارد.
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه های ۳۱ تا ۳۵)
- ۳۵. گزینه ۳ صحیح است.**
در بیت سوم جناس به کار نرفته است:
بررسی سایر ابیات:
(۱) ذکر - ذاکر: جناس ناهمسان (افزایشی)
(۲) نادره - نادر: جناس ناهمسان (افزایشی)
(۴) صبر - صابر: جناس ناهمسان (افزایشی)
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه های ۹۷ و ۹۸)
- ۳۶. گزینه ۲ صحیح است.**
بررسی ابیات:
(ج) جناس همسان: روان - روان (جان و روح - جاری و رونده)
(الف) جناس ناهمسان اختلافی - حرکت: (ترک - ترک)
(ب) اشتقاق: حضور - حاضر
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه های ۹۸ تا ۱۰۰)
- ۳۷. گزینه ۴ صحیح است.**
در بیت گزینه چهار تنها دو تشبیه به کار رفته است. در سایر گزینه ها یک تشبیه داریم.
بررسی ابیات:
(۱) تشبیه: زخم فراق
(۲) تشبیه: تیغ فراق - استعاره: خناب جگر (گریه های خون آلود)
(۳) تشبیه: خون چشم شفق همانند جره های می شبانه - استعاره: خون چشم شفق
(۴) تشبیه: ۱- چون گل رخ بنمود ۲- چون سرو در چمن نشست.
استعاره: سنبل (زلف معشوق)
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه های ۱۰۲ تا ۱۰۵)
- ۳۸. گزینه ۳ صحیح است.**
ابیات دارای تشبیه:
(ب) روز رخسار (اضافه تشبیهی) / روز رخسار همانند ماه روشن
(ج) چون سر زلف پریشان، من را بر باد داد (تشبیه گسترده)
ابیات دارای استعاره:
(الف) بت استعاره مصرحه از معشوق، زهره و آفتاب از نام معشوق و زیبایی او هراس دارند. استعاره مکنیه و تشخیص
(د) باده: ادعای جان بخشی دارد. (استعاره مکنیه، تشخیص)
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه های ۱۰۲ تا ۱۰۵)
- ۳۹. گزینه ۳ صحیح است.**
بررسی ابیات:
(الف) ذوقافیتین نیست. «جویم» و «بویم» قافیه هستند ولی «دل» و «سنبل» قافیه نیستند / دارای حروف الحاقی (یم)
(ب) دارای ذوقافیتین: «بوی» با «روی» و «مستی» با «هستی»
قافیه های این بیت هستند / دارای حرف الحاقی (ی)
(ج) دارای ذوقافیتین: «رویم» با «گویم» و «گل» با «بلبل» قافیه های این بیت هستند / دارای حروف الحاقی (یم)
(د) دارای ذوقافیتین: «جویم» با «رویم» و «جویت» با «رویت» / دارای حروف الحاقی (یم)
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۹۰)

- ۲۵. گزینه ۲ صحیح است.**
مهم ترین مضامین فکری شعر قرن پنجم و ششم در صفحه ۸۵ کتاب علوم و فنون دهم آمده است که در حکم تست «قرابت معنایی» دارد.
(الف) بیانگر «مفاخره و فخرفروشی شاعر» است.
(ب) بیانگر «شکایت و انتقاد جامعه و اجتماع» است.
(ه) بیان ناخرسندی فرزندان از اوضاع زمانه خویش است.
ولی ابیات (ج) و (د) نشانگر «سبک خراسانی» هستند.
بیت (ج) نشانگر توصیف معشوق زمینی است و بیت (د) می گوید «دنبال نیکی کردن و نام نیک باش»
(علوم و فنون ادبی دهم، صفحه ۸۵)
- ۲۶. گزینه ۴ صحیح است.**
ویژگی نثر «دوره سامانی» است.
(علوم و فنون ادبی دهم، صفحه ۸۴)
- ۲۷. گزینه ۴ صحیح است.**
دلیل ذکر شده برای این پدیده نادرست است.
نوآوری های شاعرانی مانند خاقانی و نظامی در آذربایجان باعث بروز سبکی متمایز در شمال غربی ایران شد.
(علوم و فنون ادبی دهم، صفحه های ۸۰ و ۸۱)
- ۲۸. گزینه ۱ صحیح است.**
بررسی گزینه ها:
(۱) چیزی از ویژگی های نثر قرن ۵ و ۶ به طور آشکار دیده نمی شود.
(۲) استفاده از آرایه سجع و کاربرد واژگان عربی در این متن از اخلاق ناصری خواجه نصیرالدین طوسی از ویژگی های نثر این دوره به شمار می رود.
(۳) استفاده از آرایه سجع و حذف افعال به قرینه در این متن از خواجه عبدالله انصاری هم از ویژگی های نثر قرن ۵ و ۶ است.
(۴) در این جمله از عین القضاة همدانی کاربرد حدیث و آرایه سجع مشهود است که از ویژگی های نثر این دوره محسوب می شوند.
(علوم و فنون ادبی دهم، صفحه های ۸۳ و ۸۴)
- ۲۹. گزینه ۳ صحیح است.**
بررسی گزینه ها:
(۱) در این گزینه عشقی متفاوت از عشق زمینی دوره خراسانی می بینیم که از ویژگی های فکری دوره سلجوقی و غزنوی است.
(۲) در این بیت «پند و اندرز و گلایه از ناپایداری عمر» آمده که از مضامین رایج در شعر این دوره محسوب می شود.
(۳) در این گزینه «زهد ریایی» سرزنش شده و این از مفاهیم رایج در شعر عراقی است.
(۴) مفهوم «فانی شدن در وجود محبوب» از مضامین رایج در شعر این دوره است.
(علوم و فنون ادبی دهم، صفحه ۸۵)
- ۳۰. گزینه ۲ صحیح است.**
بررسی سایر ابیات:
(۱) تلمیح دارد به حضرت نوح و گذشتن از طوفان
(۳) تلمیح دارد به داستان زال، پدر رستم.
(۴) تلمیح دارد به داستان حضرت یوسف (علیه السلام)
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۳۱)
- ۳۱. گزینه ۴ صحیح است.**
بیت (الف) تلمیح دارد به داستان حضرت سلیمان و دزدیده شدن انگشتری اش توسط اجنه.
بیت (ه) تلمیح دارد به داستان حضرت خضر و آب حیات.
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه های ۳۱ و ۳۲)
- ۳۲. گزینه ۲ صحیح است.**
در بیت گزینه دوم آرایه تلمیح به کار رفته است. (داستان سیمرغ و کوه قاف)
بررسی سایر ابیات:
(۱) مصراع دوم از سعدی است که حافظ آن را تضمین کرده است.
(۳) مصراع دوم تضمین حدیثی در مدح علی (علیه السلام) است.
(۴) مصراع دوم تضمین حافظ از رودکی است
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۳۳)

۴۰. گزینه ۲ صحیح است.

قافیه‌های درونی: درآیی - سقای / (درآ - سقا) مختم به مصوت بلند «ا» و قافیه بر طبق قاعده (۱) هستند / تبصره: وجود حروف الحاقی (بی) بررسی سایر ابیات:

(۱) فاقد قافیه درونی

(۳) قافیه‌های درونی: لقا - رها / قاعده قافیه: ۱ / تبصره: ندارد

(۴) قافیه‌های درونی: ببندی - بپسندی / قاعده قافیه: ۲ / تبصره: وجود حرف الحاقی «ی»

(علوم و فنون ادبی دهم، صفحه ۹۰)

۴۱. گزینه ۳ صحیح است.

«گرد» و «فرد» قافیه و حروف اصلی «رَد = ص + م + م» می‌باشد. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «شبنم پوش» و «باز یگوش» قافیه و حروف اصلی «وش = م + ص» می‌باشد.

(۲) «بی‌اندازه» و «شیرازه» قافیه و حروف اصلی «از = م + ص» و حرف الحاقی «ه» می‌باشد.

(۴) «دستار» و «گرفتار» قافیه و حروف اصلی «ار = م + ص» می‌باشد. (علوم و فنون ادبی دهم، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۴۲. گزینه ۴ صحیح است.

وزن بیت (۴):

وَقْ	تَسْ	تَ	تَا	بَ	لَا	لَ	یَ	کَلْ	کُونْ	نَ	ظَا	رَ	کَرْدَ
ذَرْ	أَنْ	عَ	ذَا	رَ	رَوَ	شَ	نَ	زَرْ	کُونْ	نَ	ظَا	رَ	کَرْدَ
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
	مفعول		فاعلات						مفاعیل				فاعِلن

در این بیت به اشتباه شاعر، واژگان «گلگون» و «زرگون» را قافیه کرده است. «گون» حروف الحاقی است و «گل و زر» قافیه نیستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) وزن بیت: مفعول فاعلات مفاعیل فاعِلن / خوش (با تلفظ قدیمی خَش) و کَش، قافیه‌هایی صحیح هستند.

(۲) وزن بیت: مفعول مفاعیل مفاعیل فاعِلن / قافیه‌ها نادرست‌اند (تو و سو).

(۳) وزن بیت: مفعول فاعلات مفاعیل فاعِلن / حروف اصلی قافیه «تکبر»، «ر» و حروف اصلی قافیه «محبوب‌منظر»، «ر» است اما به علت وجود الحاقی مشترک «ی»، تفاوت مصوت کوتاه اشکال ندارد و قافیه‌ها صحیح هستند.

(علوم و فنون ادبی دهم، صفحه ۹۱)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۲۵)

۴۳. گزینه ۱ صحیح است.

وزن بیت گزینه (۱): مفعول مفاعیل مفاعیل فاعِلن (ناهمسان) = مستفعل مستفعل مستفعل مستف (همسان)

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

(۲) مفعول فاعلات مفاعیل فاعِلن (ناهمسان) = مستفعلن مفاعِل مستفعلن فعل (ناهمسان)

(۳) مفعول فاعلات مفاعیل فاعِلن (ناهمسان) = مستفعلن مفاعِل مستفعلن فعل (ناهمسان)

(۴) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن (همسان)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۲۵)

۴۴. گزینه ۳ صحیح است.

بَ	خَو	نَ	خِ	شَ	نَ	وِی	سَمَ	بَ	رَوَ	یَ	لَوَ	حَ	پَ	گَاهَ
کَی	مَنَ	بَ	جَرَّ	مَ	مُ	حَبَ	بَتَ	خَ	شِی	نَ	دِی	دَی	أَ	مَاهَ
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
	مفاعِلن			فاعلاتن					مفاعِلن				فاعِلن	

توجه: اگر کلمات و عبارات سایر گزینه‌ها را در جای خالی قرار دهیم، وزن همسان دولختی «مفاعِلن فاعلاتن مفاعِلن فاعلاتن» ساخته می‌شود.

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۲۳)

۴۵. گزینه ۱ صحیح است.

وزن بیت صورت سوال:

«مفعول فاعلات مفاعیل فاعِلن» یا «مستفعلن مفاعِل مستفعلن فعل» در هر دو شیوه دسته‌بندی، مصراع‌ها ۴ رکنی هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) رکن «مفاعِلن» در هیچ‌یک از برش‌های آوایی حضور ندارد.

(۳) در دو شیوه دسته‌بندی، سازنده وزنی ناهمسان است.

(۴) وزن بیت گزینه ۴، «مفاعِلن فاعلاتن مفاعِلن فعلن» است که با وزن بیت صورت سؤال متفاوت است.

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۲۶)

۴۶. گزینه ۱ صحیح است.

مفهوم عبارت و بیت ۱ هر دو ترجیح یار به بهشت است. بیت ۲ می‌گوید این قدر خلوت خود را دوست دارم که نمی‌خواهم حتی به بهشت بروم. دقت کنید که بحث یار مطرح نیست. بیت ۳ می‌گوید تو اصلاً به من فکر نمی‌کنی. بیت ۴ هم می‌گوید هیچ گناهی را کوچک نشمار!

۴۷. گزینه ۲ صحیح است.

موضوع بیت سؤال جبر و اختیار است و می‌گوید ما اختیاری نداریم و اسیر جبریم. بیت ۲ نیز می‌گوید در این عالم که فقط خدای متعال اختیار دارد حرف بی‌جایی است که بگویی اختیار داری. موضوع بیت ۱ حیرت است و می‌گوید در این حیرت جبر و اختیار برای من فرقی نمی‌کند. بیت‌های ۳ و ۴ نیز می‌گوید از شدت هیجانات خویش بی‌اختیار ناله و گریه می‌کنم.

۴۸. گزینه ۳ صحیح است.

مفهوم مشترک: گوشه‌نشینی مایه عزت و سربلندی است. مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) با همواری و آهستگی بر مشکلات غلبه کردن

(۲) غم و اندوه عاشق در فراق

(۴) فروتنی سبب عزت و سربلندی است.

(علوم و فنون ادبی دهم، صفحه ۱۰۳)

۴۹. گزینه ۲ صحیح است.

مفهوم گزینه ۲: راه عشق پایان ندارد.

مفهوم مشترک: جان باختن در راه معشوق، اولین قدم راه عشق است. (جان‌بازی عاشقانه)

هم‌مفهوم با بیت زیر از کتاب دهم:

من اول روز دانستم که با شیرین درافتادم

که چون فرهاد باید شست دست از جان شیرینم

(علوم و فنون ادبی دهم، صفحه ۱۰۵)

۵۰. گزینه ۳ صحیح است.

هر دو بیت می‌گویند من تشنه عشقم اما از عشق بی‌نصیبم و فقط درد و رنج دارم.

جامعه‌شناسی

۵۱. گزینه ۲ صحیح است.

(الف) به مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می‌گیرد، کنترل اجتماعی می‌گویند.

(ب) اقتاع روشی است که به واسطه آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود.

(ج) به فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند و مسیری که برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود، جامعه‌پذیری می‌گویند (جامعه‌پذیری مترادف فرهنگ‌پذیری است).

(د) به رفتارهایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند، کژروی اجتماعی می‌گویند.

(جامعه‌شناسی دهم، صفحه‌های ۸۰، ۸۱ و ۸۳)

۵۲. گزینه ۱ صحیح است.

(الف) جامعه‌ای که براساس ارزش‌های نژادی شکل می‌گیرد، صرفاً برای یک نژاد خاص، امکان تحرک اجتماعی صعودی را فراهم می‌آورد. (آپارتاید)

فواید علوم طبیعی:

- ۱- شناخت طبیعت و قوانین آن
 - ۲- پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری و تسلط بر طبیعت
 - ۳- رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت
- فواید علوم انسانی و علوم اجتماعی:
- ۱- شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن
 - ۲- شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند یا پیش‌بینی کنش‌ها و پیامدهای آنها برای پیشگیری
 - ۳- شناخت فضیلت، عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی و داوری درباره کنش‌های خوب و بد انسان‌ها
 - ۴- انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانه انسان‌ها
 - ۵- رها کردن و آزادسازی انسان‌ها از ظلم‌ها و اسارت‌هایی که در اثر کنش‌های انسان‌ها پدید می‌آید.
 - ۶- نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری
- (جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه ۱۵)

۵۹. گزینه ۳ صحیح است.

درواقع علوم اجتماعی به دانش‌هایی گفته می‌شود که اجتماعات انسانی و چگونگی اثرگذاری آنها بر کنش‌ها و شیوه زندگی ما و همچنین اثرپذیری آنها از کنش‌ها و شیوه زندگی ما را به روش علمی مطالعه می‌کنند.

(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه ۱۰)

۶۰. گزینه ۴ صحیح است.

- (الف) نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم.
- (ب) نظم یعنی قرار گرفتن هر پدیده در جای خود، جای پدیده‌ها را همین قواعد تعیین می‌کنند.
- (ج) نظم اجتماعی پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آنها را امکان‌پذیر می‌نماید؛ باعث می‌شود که شما بدانید، می‌توانید چه توقعات و انتظاراتی از دیگران داشته باشید و اتفاقات غیرمنتظره، شما را از همکاری با دیگران باز ندارند.
- (د) در زندگی ما انسان‌ها نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیزی وجود دارد که با هنر آشنایی‌زدایی از امر مأنوس، می‌توان آنها را کشف کرد.
- (جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۶۱. گزینه ۱ صحیح است.

- نظام اجتماعی: یک ساختار اجتماعی پویاست. منظور از پویا بودن نظام اجتماعی این است که بخش‌های مختلف آن بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌پذیرند.
- ساختار اجتماعی: ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی یا چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف.
- قواعد اجتماعی:
- ۱- ارتباط ما با یکدیگر را امکان‌پذیر می‌سازند.
 - ۲- ارتباط ما با یکدیگر را سامان می‌دهند.
 - ۳- کنش‌های ما را برای یکدیگر قابل پیش‌بینی می‌کنند.
 - ۴- امکان مشارکت ما در زندگی اجتماعی را فراهم می‌آورند.
- (جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

۶۲. گزینه ۳ صحیح است.

- بررسی موارد نادرست:
- (الف) نادرست، ما نمی‌توانیم نظم را مشاهده کنیم به دلیل اینکه به نظم عادت کرده‌ایم.
- (ب) نادرست، با هنر آشنایی‌زدایی از امور مأنوس، می‌توان نظم را کشف کرد.
- (د) نادرست، نظم اجتماعی باعث می‌شود شما بدانید که چه توقعات و انتظاراتی می‌توانید از دیگران داشته باشید و اتفاقات غیرمنتظره، شما را از همکاری دیگران باز ندارند.
- (جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۶۳. گزینه ۲ صحیح است.

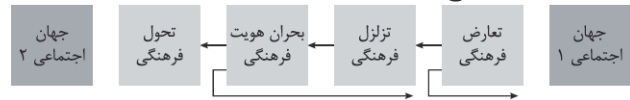
(الف) امروزه اکثر جوامع صنعتی به «خاکستری شدن جمعیت» دچارند. جمعیت بالای ۶۵ سال رو به افزایش است و این، کشورها را با چالش‌هایی روبه‌رو خواهد ساخت. (زیر تصویر صفحه ۲۴ کتاب درسی)

(ب) در جهان سکولار، فعالیت‌هایی که هویت دینی افراد را آشکار می‌کند، منع می‌شوند برای مثال جلوگیری از تحصیل دختران محجبه در برخی جوامع غربی

(ج) اسلام تربیت انسان‌های متعالی را هدف آفرینش می‌داند مثلاً مشاغلی همچون زراعت مستحب‌اند.

(جامعه‌شناسی دهم، صفحه‌های ۱۹ و ۹۰)

۵۳. گزینه ۳ صحیح است.

(جامعه‌شناسی دهم، صفحه ۹۶)

۵۴. گزینه ۳ صحیح است.

در جهان اسلام برخی مشاغل مانند رباخواری و... حرام‌اند و انسان مسلمان نباید به آنها نزدیک شود. برخی مشاغل نیز با اینکه حرام نیستند، ولی از مسلمانان خواسته شده آنها را نپذیرند. این مشاغل مکروه‌اند مانند دلالتی. در مقابل، این جهان بعضی مشاغل و حرفه‌ها را تشویق و افراد را برای اشتغال به آنها ترغیب می‌کند. این دسته مشاغل مستحب‌اند؛ مانند زراعت. انسان باید مراقب عواملی باشد که در تربیت و هویت‌یابی او مؤثرند. اساس منع و ترغیب اسلام نسبت به مشاغل و حرفه‌ها، آثار مخرب یا سازنده این حرفه‌ها بر تربیت و هویت انسان‌هاست. اسلام، برخی شغل‌ها را تحسین می‌کند؛ زیرا انسان‌سازند و برخی حرفه‌ها را مذمت می‌کند؛ زیرا مخرب انسان‌اند.

(جامعه‌شناسی دهم، صفحه ۹۰)

۵۵. گزینه ۲ صحیح است.

هویت فرهنگی تا زمانی که عقاید و ارزش‌های مربوط به آن، مورد پذیرش اعضای جهان اجتماعی و برای آنها مهم باشد، دوام می‌آورد. هرگاه عقاید و ارزش‌ها اهمیت و اعتبار خود را نزد اعضای جهان اجتماعی از دست بدهند، دوام هویت فرهنگی با چالش‌هایی مواجه می‌شود.

(جامعه‌شناسی دهم، صفحه ۹۴)

۵۶. گزینه ۴ صحیح است.

- (الف) از دست دادن حالت فعال و خلاق در گزینش عناصر فرهنگی دیگر ← خودبختگی فرهنگی
- (ب) فراموشی هویت خود در مواجهه با فرهنگ دیگر ← از خودبیگانگی تاریخی
- (ج) مرعوب شدن بسیاری از جوامع غیرغربی در برابر قدرت اقتصادی و سیاسی برتر غرب ← غرب‌زدگی
- (د) ممانعت عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان ← از خودبیگانگی حقیقی (فطری)
- (جامعه‌شناسی دهم، صفحه‌های ۱۰۲ تا ۱۰۶)

۵۷. گزینه ۲ صحیح است.

- (الف) به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.
- (ب) علوم اجتماعی، درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آنها کمک می‌کنند که از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند. از این‌رو، علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردارند.
- (ج) در جامعه‌شناسی براساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، رویکردهای مختلفی شکل گرفته است. جامعه‌شناسی تبیینی، جامعه‌شناسی تفسیری و جامعه‌شناسی انتقادی سه رویکرد اصلی جامعه‌شناسی‌اند.

(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۱۳ و ۱۶)

۵۸. گزینه ۴ صحیح است.

- (۱) نادرست (فواید علوم انسانی و اجتماعی) - نادرست (فواید علوم طبیعی)
- (۲) نادرست (فواید علوم انسانی و اجتماعی) - درست (فواید علوم انسانی و اجتماعی)
- (۳) نادرست (فواید علوم انسانی و اجتماعی) - درست (فواید علوم انسانی و اجتماعی)
- (۴) درست (فواید علوم طبیعی) - نادرست (فواید علوم طبیعی)

۶۷. گزینه ۲ صحیح است.

دومین مفهوم از مفاهیم علم تجربی «فرضیه» است.
نکته: فرضیه، یک جمله خبری خنثی عاری از هرگونه قید تأکید یا تردید است که رابطه احتمالی بین دو پدیده را نشان می‌دهد.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) «فرضیه» است.

(ب) عبارت موردنظر بیانگر یک مسئله علمی است، چون نشان‌دهنده موضوع محل سؤال و ابهام دانشمندان است.

(ج) این عبارت نشان‌دهنده یک اصل است و در فرضیه نباید از قیدهای تأکیدی مثل حتماً، قطعاً و... استفاده شود.

(د) «فرضیه» است.

(ه) از آنجایی که عبارت گفته شده براساس تحقیقات اخیر بیان شده است، نمایانگر یک قانون یا اصل علمی است؛ چرا که مورد تأیید و پذیرش قرار گرفته است.

(روان‌شناسی یازدهم، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۶۸. گزینه ۳ صحیح است.

لیخنه اجتماعی که اولین علامت رشد اجتماعی است در ۲ تا ۳ ماهگی نمایان می‌شود. پس نوزاد ۵ ماهه باید آن را گذرانده باشد.

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۱) کودک در ۵ ماهگی قادر به غلت زدن هست اما این حرکت جزء مهارت‌های درشت حساب می‌شود نه ظریف. (تسلط بر مهارت‌های حرکتی ظریف پس از مهارت‌های درشت اتفاق می‌افتد).

(۲) کودک در رشد شناختی اولیه قرار دارد و پردازش غالب کودکان در طفولیت ادراکی است. در صورت پنهان کردن شیشه شیر، نوزاد به دنبال آن نمی‌گردد.

(۴) طبق دسته‌بندی ارائه شده در کتاب، کودکی اول شامل ۲ تا ۷ سالگی می‌شود و ۲ سال اول زندگی دوره طفولیت است.

(روان‌شناسی یازدهم، صفحه‌های ۴۴، ۴۷، ۴۸ و ۵۱)

۶۹. گزینه ۱ صحیح است.

رشد جسمانی (مهارت حرکتی):

- در ۵ سالگی کودک به مرحله‌ای می‌رسد که می‌تواند حرکات درشت (مثل دویدن و شوت کردن توپ) را با هماهنگی بیشتری انجام دهد.

رشد شناختی (توانایی‌های زبانی و جمله‌سازی):

- کودک در این سن قادر است جملات ساده و معنادار بسازد و در بازی‌های گروهی با همسالان از زبان برای ارتباط استفاده کند که این مورد نشان‌دهنده رشد شناختی اوست.

رشد اخلاقی (رعایت نوبت):

رعایت نوبت در بازی نشان می‌دهد که کودک کم‌کم مفهوم قواعد اجتماعی و اخلاقی ساده را درک می‌کند.

رشد هیجانی (ابراز هیجان):

- گریه کردن هنگام باختن نشان‌دهنده توانایی ابراز هیجان‌ها (مثل غم و ناامیدی) است. در ۵ سالگی کودک هنوز کنترل کامل روی هیجان‌ها ندارد، اما می‌تواند احساساتش را آشکارا نشان دهد و همین بخشی از رشد هیجانی طبیعی اوست.

نکته: اینکه کودک با دوستانش می‌تواند جمله ساده بسازد، بیش از آنکه نشان‌دهنده رشد اجتماعی او باشد، نشان‌دهنده رشد شناختی اوست، صرف بودن در حضور دیگران به معنای رشد نیست بلکه اگر سؤال به نوع و طرز تعامل کودک با سایر کودکان اشاره می‌کند، می‌توانستیم آن را نشانه‌ای از رشد اجتماعی بدانیم، اما این قسمت سؤال آشکارا به توانایی جمله‌سازی تأکید دارد که نشان‌دهنده رشد شناختی است.

(روان‌شناسی یازدهم، صفحه‌های ۳۷، ۴۵ و ۵۲)

۷۰. گزینه ۱ صحیح است.

در کودکی مبنای استدلال واقعیت‌های ملموس و بیرونی است (قهر کردن بعد از شکست به خاطر اینکه گزینه جایگزینی نمی‌یابد و ناکامی را تجربه کرده است). در نوجوانی تفکر انعطاف‌پذیرتر می‌شود و فرد می‌تواند با تفکر فرضی و در نظر گرفتن احتمالات مختلف چند راه‌حل متفاوت برای یک مشکل پیدا کند (تعمیر شخصی یا بردن به تعمیرگاه).

(ب) آگوست کنت، بنیان‌گذار جامعه‌شناسی، ابتدا نام «فیزیک اجتماعی» را برای این رشته برگزید. این رویکرد که جامعه‌شناسی را در زمره دانش‌های تجربی و ابزاری قرار می‌دهد با نام «جامعه‌شناسی تبیینی» شناخته می‌شود. (ج) در اوایل قرن نوزدهم میلادی، با محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی صرفاً تبیین‌های تجربی به رسمیت شناخته می‌شد؛ یعنی تنها بیان آن دسته از روابط علت و معلولی میان پدیده‌ها، دانش علمی و معتبر محسوب می‌شد که با حس و تجربه مشاهده‌پذیر باشد، زیرا چنین می‌پنداشتند که دانش علمی تنها از راه حس به دست می‌آید. (د) جامعه‌شناسی تبیینی همان جامعه‌شناسی پوزیتیویستی است و پوزیتیویسم به معنی وحدت روش علوم است؛ یعنی در همه دانش‌های علمی، روش مطالعه، یکسان است و آن هم روش تجربی است. (پاورقی صفحه ۲۵ کتاب درسی)

(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۶۴. گزینه ۴ صحیح است.

گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ در رابطه با جامعه‌شناسی تبیینی درست می‌باشند. علت نادرست بودن گزینه ۴: جوامعی که نظم اجتماعی را از این منظر برقرار می‌سازند، شاید با تطمیع و تهدید و اجبار قادر باشند پیش‌بینی رفتارها را تضمین کنند، اما در جلب مشارکت و همکاری افراد براساس میل، رضایت و رغبت موفق عمل نمی‌کنند. از این‌رو، هر روز باید بر حجم قواعد و قوانین نظارتی، نیروها و ابزارهای کنترل‌کننده خود بیفزایند.

(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۶۵. گزینه ۳ صحیح است.

(الف) یکسان دانستن طبیعت و جامعه، انسان‌ها را به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌دهد؛ در حالی که جامعه برخلاف طبیعت، محصول و مخلوق کنش‌های انسان‌هاست و بود و نبود آن، وابسته به انسان است.

(ب) برداشت روزافزون از منابع تجدیدناپذیر، از جمله تغییراتی است که یک نظام اجتماعی در محیط ایجاد می‌کند. نظام اجتماعی همانند یک موجود زنده تلاش می‌کند با تغییر در خود و محیط، نیازهای خود را تأمین کند و خود را در بلندمدت حفظ نماید.

(ج) موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی، باعث شد جامعه‌شناسان علاقه‌مند شوند تا شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی همچون ماشین و بدن انسان را برجسته کنند و نظم جامعه را همانند نظم میان اعضای بدن یا اجزای ماشین بدانند.

(جامعه‌شناسی دوازدهم، صفحه‌های ۲۴، ۲۸ و ۲۹)

روان‌شناسی

۶۶. گزینه ۲ صحیح است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) نادرست، بخش اول (رفتار آشکار + مشاهده مستقیم) درست است، چون پژوهشگر واقعاً در آغاز رفتار را مشاهده کرده؛ اما «فقط رفتار آشکار» اشتباه است، چون او با پرسش‌نامه به ذهن (عزت‌نفس) هم پرداخته.

«کنترل رفتار آینده» هم غلط است، چون هیچ مداخله‌ای برای تغییر رفتار انجام نشده و فقط پیش‌بینی پیامد رخ داده است.

(۲) درست، تعریف روان‌شناسی به عنوان مطالعه ذهن و رفتار: درست و کامل. ابزار پرسشنامه: دقیقاً مطابق متن است (علت‌یابی عزت‌نفس).

هدف نهایی: پیش‌بینی پیامدهای آینده (افسردگی)، درست.

(۳) نادرست، «صرفاً ذهن» غلط است، چون رفتار هم ثبت شده بود.

ابزار پژوهشگر پرسش‌نامه بود، نه مصاحبه.

مرحله نهایی هم «پیش‌بینی» بود نه «توصیف».

(۴) نادرست، تعریف جامع روان‌شناسی (ذهن + رفتار) درست است. اما در متن پژوهشگر از «پرسش‌نامه» استفاده کرده، نه آزمون حافظه.

همچنین هدف نهایی «پیش‌بینی» بود، نه «تبیین».

(روان‌شناسی یازدهم، صفحه‌های ۱۴، ۱۵، ۲۰، ۲۷ و ۲۸)

در عبارت (ب) یاسین چون انتظار دارد پدرش را در آن زمان و مکان ببیند به ویژگی‌های مشابه او که شامل ماشین‌های هم‌شکل و هم‌رنگ می‌شود توجه می‌کند.

در عبارت (ج) نیز محمدحسن به محرک‌های خاصی که در ارتباط با اطلاعاتی از شغل او می‌شود و در حافظه قرار دارد توجه می‌کند. شاید اگر او فروشنده لوازم خانگی بود برعکس توجهش به لوازم خانه دوستش جلب می‌شد.

(روان‌شناسی یازدهم، صفحه ۷۴)

۷۵. گزینه ۳ صحیح است.

ما نسبت به برخی از چیزهایی که در دامنه توجه‌مان قرار می‌گیرد، آگاهی کامل نداشته و آگاهی نسبی داریم. نمونه آن پدیده آماده‌سازی است که در تبلیغات بسیار مورد استفاده قرار می‌گیرد و زمانی اتفاق می‌افتد که شناخت محرک معینی، تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک پیشینه آن قرار می‌گیرد. در رابطه با این نوع تبلیغات نیز، تصاویر سریع پخش شده احساسی می‌شوند و بدون داشتن آگاهی کامل، مورد توجه قرار گرفته و ادراک می‌شوند.

(روان‌شناسی یازدهم، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

زبان عربی

۷۶. گزینه ۱ صحیح است.

کلمات مهم: إن: قطعاً، بدون شک، یقیناً / یحب: دوست دارد / الّذین: کسانی که / یقاتلون: می‌جنگند / صفّاً: صف در صف / کان: گویی، مانند / بنیان مرصوص: ساختمانی استوار

خطاهای سایر گزینه‌ها:

(۲) کشته می‌شوند (فعل «یقاتلون» یعنی «می‌جنگند» و با «یقتلون» می‌کشند» و «یقتلون: کشته می‌شوند» متفاوت است.)

(۳) صفی را بکشند («یقاتلون» یعنی «می‌جنگند» و «صفّاً» یعنی «صف در صف».)

(۴) گویی آنان همچون («کان» یا به معنی «گویی» است یا «همچون» و نباید دو بار ترجمه شود). ضمناً قید تأکید «یقیناً» باید در ابتدای جمله بیاید و «بنیان مرصوص» نکره است و ترجمه به صورت «ساختمانی استوار» صحیح است.

(عربی دوازدهم، صفحه ۸)

۷۷. گزینه ۳ صحیح است.

کلمات مهم: للقط: برای گریه، گریه ... دارد / لساناً: زبانی / قد ملی: (فعل ماضی مجهول): پر شده است / تفرّز: ترشح می‌کند / سائلاً مطهراً: مایع پاک‌کننده‌ای / یلعق: می‌لیسد / القط المجروح: گریه زخمی / التیامه السریع: بهبودی سریع آن

للقط لساناً: گریه زبانی دارد (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / قد ملی (ماضی نقلی مجهول): پر شده است (رد گزینه ۱) / تفرّز (مضارع معلوم است و پس از آن نیز مفعول که منصوب است به کار رفته است): ترشح می‌کند (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / القط المجروح (ترکیب وصفی): گریه زخمی، گریه مجروح (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / التیامه السریع (ترکیب وصفی): بهبودی سریع آن (رد گزینه ۲)

(عربی دهم، صفحه ۶۸)

۷۸. گزینه ۴ صحیح است.

کلمات مهم: لا بُدّ لنا: ناگزیر هستیم، ناچار هستیم / المحاولّة: تلاش کردن، کوشش / المعالم الأثریّة: آثار تاریخی / سجّلت: ثبت کرد، ثبت کرده است / قائمة التراث العالمي: لیست میراث جهانی / آلاف السّیاح: هزاران جهانگرد، هزاران گردشگر / سنوياً: سالانه / یجی: می‌آیند

خطای سایر گزینه‌ها:

(«یجی» می‌آیند (رد سایر گزینه‌ها) / «قائمة التراث العالمي» ترکیب وصفی اضافی به معنای «لیست میراث جهانی» است (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «آلاف» اسم جمع مکرر به معنای «هزاران» است (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «سنوياً» به معنای «سالانه» است (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

نکته: هرگاه اسمی هم صفت و هم مضاف‌الیه بگیرد: در زبان عربی برخلاف زبان فارسی ابتدا مضاف‌الیه و پس از آن صفت می‌آید. مثال: «قائمة التراث العالمي: لیست میراث جهانی»

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) بخش اول درست است (واکنش کلی کودک)، اما نوجوان در این مثال به دیگران متکی نشده، بلکه خودش راحل پیشنهاد داده است.

(۳) «کودک هیجانی عمل می‌کند» درست است، اما نوجوان در این مثال تصمیم ناپخته نداشت؛ برعکس، راحل‌های منطقی ارائه داد.

(۴) نادرست است چون نوجوان فقط به یک نتیجه نرسید، بلکه چند گزینه داشت. تفاوت اصلی در تنوع راحل‌هاست نه سرعت واکنش.

(روان‌شناسی یازدهم، صفحه‌های ۴۵ تا ۵۶)

۷۹. گزینه ۳ صحیح است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) نادرست، روان‌شناسی رشد، شناسایی و پیش‌بینی تغییرات انسان در طول زندگی را بر عهده دارد.

(ب) درست، روان‌شناسی رشد، تغییراتی که از زمان تشکیل نطفه تا زمان مرگ در آدمی رخ می‌دهد را مطالعه و بررسی می‌کند.

(ج) درست، جنبه‌های مختلف انسان به پنج حوزه جسمانی، شناختی، هیجانی، اجتماعی و اخلاقی تفکیک شده است.

(د) نادرست، رویش موهای زائد به دلیل عدم تأثیر بر توانایی تولیدمثل مربوط به ویژگی‌های جنسی ثانویه است.

(روان‌شناسی یازدهم، صفحه‌های ۳۷ و ۵۴)

۷۲. گزینه ۱ صحیح است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) درست، توانایی فکر کردن به آینده، احتمالات و پیامدها از ویژگی‌های رشد شناختی در دوره نوجوانی است. نوجوانان در این سن وارد مرحله تفکر انتزاعی و فرضی می‌شوند و می‌توانند درباره آینده برنامه‌ریزی یا خیال‌پردازی کنند. پس این بخش از موقعیت رضا دقیقاً نشانه رشد شناختی است.

(۲) نادرست، برعکس! نوجوانان نسبت به نظر دیگران (به ویژه همسالان) بسیار حساس‌تر از کودکان می‌شوند. واکنش رضا به مخالفت دوستانش (عصبانیت و احساس بی‌ارزشی) همین حساسیت را نشان می‌دهد.

(۳) نادرست، خیال‌پردازی در نوجوانی امری طبیعی و بخشی از تمرین برای ساخت هویت و تصویر آینده است. پس «غیرطبیعی بودن» تعبیر درستی نیست.

(۴) نادرست، عصبانیت سریع در برابر مخالفت‌ها به بُعد هیجانی و اجتماعی مربوط می‌شود که پیامد پخته نبودن نوجوانان در استفاده از توانایی‌های شناختی است، نه صرفاً بلوغ جسمانی. رشد جسمانی ممکن است زمینه‌ساز تغییرات هیجانی باشد، اما دلیل مستقیم خشم نیست.

(روان‌شناسی یازدهم، صفحه‌های ۵۲ تا ۶۲)

۷۳. گزینه ۴ صحیح است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۱) به دلیل فاصله زمانی سریع بین این سه مفهوم، ما آن را نادیده می‌گیریم.

(۲) موجودات زنده، به خصوص انسان، به احساس نیاز دارند؛ یعنی انسان بیش از سایر موجودات نیازمند احساس است.

(۳) فرایند تعبیر و تفسیر اطلاعات موجود در حافظه تفکر نام دارد و تعبیر و تفسیر محرک‌های مورد توجه، ادراک نامیده می‌شود.

نکته: شرایط محرومیت حسی (حالتی که هیچ‌یک از حواس تحریک نمی‌شوند) در دو حالت ممکن است ایجاد شود:

۱- هیچ محرکی وجود نداشته باشد.

۲- شدت محرک‌ها برای تحریک حواس کافی نباشد.

(روان‌شناسی یازدهم، صفحه‌های ۶۸ تا ۷۰)

۷۴. گزینه ۴ صحیح است.

توجه تحت تأثیر سه منبع است: حواس انسان، اطلاعات موجود در حافظه، سبک پردازش و انتظارات افراد.

گاهی توجه به دلیل تحریک حواس ما با ویژگی‌های حسی مانند صدای بلند، بوی تیز و... جلب می‌شود. در عبارت (الف) نیز آرمین به دلیل صدای بلند که محرکی برای تحریک حس شنوایی محسوب می‌شود، توجهش جلب شد.

نکته: در ترجمه اسم، به مفرد و جمع بودن اسم دقت کنیم. مثال: «آلاف» اسم جمع مکسر به معنای «هزاران» است و نباید به صورت مفرد «هزار» ترجمه شود. ولی مضاف‌الیه آن «السَّيَّاح» با اینکه جمع است، مفرد ترجمه می‌شود: هزاران گردشگر

(عربی دهم، صفحه‌های ۸۲ و ۸۳)

۷۹. گزینه ۲ صحیح است.

کلمات مهم: تتمنی: آرزو می‌کنی / أراذل جَهَّال: فرومایگانی نادان، فرومایه‌هایی نادان / الانتباه: بیدار شدن / نوم الغفلة: خواب غفلت / لا اهتمام لهم: هیچ اهمتایی ندارند، هیچ توجهی ندارند / آداب التعامل الاجتماعي: آداب تعامل اجتماعی / أماتوا: میراندند / قلوبهم: دل‌هایشان، قلب‌هایشان / یرتکاب المعاصی: با انجام دادن گناهان، با ارتکاب گناهان خطای سایر گزینه‌ها:

«لا اهتمام لهم»: هیچ اهمتایی ندارند، هیچ توجهی ندارند (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / التعامل الاجتماعي: تعامل اجتماعی (رد گزینه ۱) / أماتوا: میراندند (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / در گزینه ۳، کلمه «بزرگ» به صورت زائد و اضافی آمده است و معادل عربی آن در متن وجود ندارد (رد گزینه ۳) / «الانتباه» مصدر به معنای «بیدار شدن» است (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «تتمنی» فعل مضارع از صیغه مفرد مذکر مخاطب به معنای «آرزو می‌کنی» است (رد گزینه ۴)

نکته: لای نفی جنس بر سر اسم می‌آید و وجود چیزی را به صورت کامل نفی می‌کند و به معنای «هیچ ... نیست» می‌باشد. فراموش نکنیم که بعد از لای نفی جنس اسمی می‌آید که نه «ال» دارد و نه «تنوین» و حرکت آخر آن، فتنه است. مثال: «لا اهتمام لهم بآداب التعامل الاجتماعي: هیچ اهمتایی به آداب تعامل اجتماعی ندارند.» نکته: به تفاوت معنای افعال ثلاثی مجرد و ثلاثی مزید دقت کنید. مثال: «مات: مُرد»، «أمات: می‌راند»

(عربی دوازدهم، صفحه‌های ۱۳، ۹ و ۱۶)

۸۰. گزینه ۱ صحیح است.

کلمات مهم: لا قيمة للفخر: افتخار هیچ ارزشی ندارد / بالتسبب: به دودمان / لاتنا: زیرا ما / ما خلقنا: آفریده نشده‌ایم / من فضة: از نقره / أم: یا / نحاس: مس / بل: بلکه / خَلَقْنَا الله: خداوند ما را آفریده است / من طينة: از تکه گلی / إتما: فقط، تنها / لَمَا: به چیزی است که / نحسنه: آن را خوب انجام می‌دهیم.

خطاهای سایر گزینه‌ها:

۲) ارزش «لا» در «لا فخر» از نوع نفی جنس و به معنای «هیچ» است، ولی ترجمه نشده است. - نقره و طلا «أم» یعنی «یا» نه «و». ضمناً «نحاس» یعنی «مس» نه «طلا». - قطعاً (معادل «إن» است نه «إتما: فقط»). - کار خوبی («نحسنه» یعنی «آن را به خوبی انجام می‌دهیم» نه «کار خوبی که انجام می‌دهیم».)

۳) نقره و مس «أم» یعنی «یا» نه «و». - بی‌شک (معادل «إن» است نه «إتما: فقط»). - خوب انجام داده‌ایم («نحسنه» فعل مضارع است ولی به صورت ماضی ترجمه شده است.)

۴) ارزشی (مانند ۲) - کار نیکی («نحسنه» یعنی «آن را به خوبی انجام می‌دهیم» نه «کار نیکی که انجام می‌دهیم».)

(عربی دوازدهم، صفحه‌های ۲ و ۳)

۸۱. گزینه ۳ صحیح است.

در گزینه ۳ خطایی وجود ندارد؛ دقت کنیم که هرگاه پس از «هذه و تلک» اسم بدون ال و جمع به کار رود این دو اسم اشاره را جمع ترجمه می‌کنیم: (هذه کُتُب مفيدة: اینها کتاب‌های سودمندی هستند / هذه الکتب مفيدة: این کتاب‌ها سودمند هستند) خطای سایر گزینه‌ها:

۱) «الصغيرة» صفت برای «البطة» است و در مؤنث بودن تابع موصوف شده و صفت برای «جسم» که مذکر است نیست بنابراین؛ ترجمه درست آن (بدن اردک کوچک) است.

۲) «العطيلات»، جمع است پس «تعطيلات» صحیح است.

نکته: یری در این عبارت در معنی می‌دانند و به شمار می‌آورند، می‌باشد. ۴) «عینیهها» به معنای (دو چشمش) است؛ دقت کنیم که مثنی هرگاه مضاف واقع شود نون آن حذف می‌شود. در این گزینه «تجاهات مختلفة» هم نکره است که به صورت معرفه ترجمه شده و نادرست است.

(عربی دهم، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

۸۲. گزینه ۳ صحیح است.

در این گزینه «زیرا» اشتباه است («لعل» به معنی «شاید، امید است» می‌باشد نه «زیرا».)

(عربی دوازدهم، صفحه‌های ۲، ۳ و ۱۰)

۸۳. گزینه ۱ صحیح است.

الغواصون جمع مذکر سالم است و اسم اشاره برای جمع مذکر به صورت «اولک و هؤلاء» به کار می‌رود و نمی‌توان برای جمع مذکر سالم از اسم اشاره مفرد استفاده کرد بنابراین؛ گزینه‌های ۲ و ۳ نادرست هستند. در گزینه ۳ فعل در اول جمله و قبل از فاعل خود باید مفرد بیاید که به صورت جمع مذکر به کار رفته و نادرست است. در این گزینه «المحيط العمیق» به معنای (اقیانوس عمیق) است و غلط می‌باشد. در گزینه ۴ نیز در تعریف «برای دیدن» از فعل مضارع «لشاهدوا» به معنای (تا مشاهده کنند) استفاده شده است که نادرست است، در این گزینه «فی» هم اشتباه به کار رفته است و ضمناً این قسمت إلى أعماق المحيط مربوط به بخش اول عبارت است.

(عربی دهم، صفحه ۶۸)

۸۴. گزینه ۳ صحیح است.

ترجمه عبارت: کافر می‌گوید ای کاش من خاک بودم.

مفهوم عبارت: بیان حسرت و پشیمانی

این مفهوم را در گزینه ۳ می‌بینیم.

(عربی دوازدهم، صفحه ۶)

ترجمه متن:

تمساح از تنومندترین موجودات زنده است. دارای جسمی بزرگ و پاهایی کوتاه و دمی نیرومند که به او در شنا کردن کمک می‌کند و دندان‌هایی تیز که با کمک آنها شکارش را می‌گیرد. دوازده نوع تمساح در دنیا وجود دارد. تمساح‌ها در آب و خشکی در مناطق گرمسیر زندگی می‌کنند، ولی زندگی در آب را بیشتر دوست دارند. همچنین می‌توانند که چندین ماه بدون غذا زندگی کنند. گرمای بدن تمساح با تغییر هوا، تغییر می‌کند، لذا هنگامی که گرمای هوا افزایش یابد حرارت بدنش کاهش می‌یابد. تمساح شب را در آب برای نگهداری گرمای بدنش سپری می‌کند و صبح بیرون می‌رود و زیر نور آفتاب استراحت می‌کند.

هنگامی که تمساح در آب‌ها شنا می‌کند، دمش را حرکت می‌دهد و بینی و چشمانش را برای زیر نظر گرفتن طعمه‌ها بیرون آب قرار می‌دهد. تمساح می‌تواند دو ساعت زیر آب بدون نیاز به اکسیژن بماند. از ویژگی‌های جالب و شگفتش این است که نمی‌تواند زبانش را از دهانش بیرون بیاورد.

۸۵. گزینه ۴ صحیح است.

[گزینه] درست را مشخص کن.

۱) زندگی در آب یا روی زمین برای تمساح‌ها یکسان است. [طبق متن تمساح‌ها زندگی در آب را بیشتر از خشکی دوست دارند.]

۲) تمساح بیشتر از چند هفته بدون غذا نمی‌تواند زنده بماند. [در متن آمده که تمساح چندین ماه بدون غذا می‌تواند زنده بماند، لذا وقتی چندین ماه می‌تواند، پس چندین هفته هم می‌تواند.]

۳) تمساح‌ها نور خورشید را دوست ندارند، لذا از آن به داخل آب می‌گریزند. [در متن آمده که تمساح در صبح از آب خارج می‌شود و زیر نور آفتاب استراحت می‌کند.]

۴) تمساح می‌تواند بیشتر از شصت دقیقه را زیر آب سپری کند. [در متن آمده که تمساح می‌تواند دو ساعت زیر آب بماند، که یعنی بیشتر از شصت دقیقه را می‌تواند در آب سپری کند.]

۸۶. گزینه ۳ صحیح است.

[گزینه] نادرست را مشخص کن.

از ویژگی‌های تمساح این است که

۱) توانایی زندگی در هر منطقه‌ای را ندارد. [در متن آمده که در مناطق گرمسیر زندگی می‌کند.]

۲) هنگام افزایش گرمای هوا حرارت بدنش کم می‌شود.

۳) نمی‌تواند زبانش را حرکت دهد. [در متن آمده که نمی‌تواند زبانش را بیرون بیاورد، اما گفته نشده که نمی‌تواند زبانش را حرکت دهد.]

۴) می‌تواند انسان را شکار کند.

تذکر: دقت کنید که «المساکین» جمع مکسر است و حرف «پ» در آن علامت اعراب نیست، اما «المؤمنین» جمع مذكر سالم است و «پ» در «ین» در انتهای آن علامت اعرابش است.

(عربی دهم، صفحه ۱۷)

۹۳. گزینه ۴ صحیح است.

در گزینه ۴ با توجه به معنای عبارت، «لیت» برای جای خالی مناسب نیست و باید «کان» به کار رود.

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) آیا می‌دانید که طول قد زرافه ۹ متر است.

(۲) شاید بشر روزی از باکتری نورانی برای روشن ساختن شهرها کمک بگیرد.

(۳) زن مبارز ناگهان بر دشمنان هجوم برد گویی او شیر است.

(۴) آیا افتادن ماهی‌ها را از آسمان می‌بینی؟ گویی از آسمان ماهی می‌بارد.

اگر «لیت» در جای خالی قرار بگیرد معنای عبارت به این صورت خواهد بود: (آیا افتادن ماهی‌ها را از آسمان می‌بینی؟ کاش از آسمان ماهی ببارد).

(عربی دوازدهم، صفحه ۶)

۹۴. گزینه ۲ صحیح است.

در گزینه ۱ «لا» برای نفی مضارع است و علت حذف نون، آن ناصبه است که بر سر مضارع وارد شده است نه لا. (دقت کنیم هرگاه حروف آن - حتی - لگی بر سر «لا» بیاید آن «لا» حتماً لای نفی مضارع است نه لای نهی).

در گزینه ۲ «لا» برای نفی جنس است و بر سر «تحلّل» که مصدر است وارد شده و مصدرها اسم می‌باشند. (دقت کنیم که لای نفی جنس بر سر اسم می‌آید و معنای «هیچ... نیست» دارد.

در گزینه ۳ «باس» اسم است و لای نفی جنس بر سرش وارد شده و به معنای (هیچ مشکلی نیست) می‌باشد. (دقت کنیم که گاهی خبر لای نفی جنس حذف می‌شود که البته جزء اهداف کتاب نیست. مانند: لا شک - لا إله إلا الله و...)

در گزینه ۴ لای نهی به کار رفته و معنای فعل نیز در تشخیص آن کمک می‌کند (طلب نکن، نخواه). در این فعل نباید کسره آخر فعل، ما را به اشتباه اندازد. اگر انتهای فعلی به هر دلیلی ساکن باشد و بعد از آن اسم دارای «ال» بیاید. انتهای آن فعل، کسره عارضی می‌گیرد. «لا تَطْلُبُ + الظلم» - «لا تَطْلُبُ الظلم»

(عربی دوازدهم، صفحه ۹)

۹۵. گزینه ۴ صحیح است.

در جای خالی اول و دوم، باید اسم لای نفی جنس و خبر لای نفی جنس بیاید. چون حرکت آخر اسم لای نفی جنس، فتحه است و اسم لای نفی جنس هرگز «ال» و «تنوین» نمی‌گیرد، در جای خالی نخست باید «مؤمن» یا «مُؤخَّذ» بیاید (رد گزینه‌های ۲ و ۳). چون خبر لای نفی جنس همواره مرفوع است، نباید در جای خالی دوم، اسم منصوب «مُسْتَعْيِثاً بِ» یا «مُجَبّاً» بیاید (رد گزینه‌های ۱ و ۲). در جای خالی سوم باید «أن» به معنای «که» برای ایجاد ارتباط میان دو جمله بیاید (رد گزینه‌های ۱ و ۳). خبر حروف مشبّهة بالفعل اگر از نوع اسم باشد، باید به صورت مرفوع بیاید؛ لذا در جای خالی چهارم که خبر حروف مشبّهة بالفعل قرار می‌گیرد، نباید اسم منصوب «مُتَمَائِلًا» بیاید (رد گزینه ۳). نکته: اسم لای نفی جنس نه «ال» دارد و نه «تنوین» و حرکت آخر آن، فتحه است. مثال: «لَا مُؤخَّذَ عَابِدِ التَّمَائِيلِ المَصْنُوعَةِ مِنَ الأحجار: هیچ یکتاپرستی، عبادت‌کننده تندیس‌های ساخته‌شده از سنگ‌ها نیست».

نکته: اسم حرف مشبّهة بالفعل از نظر اعراب، همواره منصوب است.

نکته: خبر حرف مشبّهة بالفعل معنای اسم حرف مشبّهة بالفعل را کامل می‌کند و اگر از نوع اسم باشد؛ از نظر اعراب، همواره مرفوع است. مثال:

«إنّه مُتَمَائِلٌ إِلَى الدِّينِ الْحَقِّ: همانا او متمایل به دین حق است»

نکته: ضمیر متصل به حروف مشبّهة بالفعل نقش اسم حروف مشبّهة بالفعل را دارد. مثال: «إنّه مُتَمَائِلٌ إِلَى الدِّينِ الْحَقِّ»

(عربی دوازدهم، صفحه ۹)

۸۷. گزینه ۱ صحیح است.

[گزینه] نادرست را درباره تمساح مشخص کن.

(۱) طعمه‌هایش را غالباً در شب شکار می‌کند. [در متن درباره اینکه تمساح اکثر در شب شکار می‌کند، صحبتی نشده است].

(۲) هنگام زیر نظر گرفتن شکار، سرش را از آب بیرون نمی‌آورد. [در متن است. در متن آمده که تمساح هنگام زیر نظر گرفتن شکار دُمش را حرکت می‌دهد و بینی و چشمانش را بیرون آب قرار می‌دهد، که این یعنی اینکه سرش را در این هنگام از آب بیرون نمی‌آورد].

(۳) حرکت دُمش در آب نشانه‌ای برای این است که شکارش را کنترل می‌کند. [در متن آمده که هنگام شنای در آب دُمش را برای کنترل طعمه‌اش تکان می‌دهد].

(۴) ماندنش در شب در آب برای کنترل حرارت بدنش است. [در متن آمده که تمساح شب را در آب برای کنترل حرارت بدنش سپری می‌کند].

۸۸. گزینه ۴ صحیح است.

«ذنب» فاعل نیست، بلکه نقش «مفعول» را دارد. از روی منصوب بودن «ذنب» مفعول بودن آن واضح است.

(عربی دهم، صفحه‌های ۷۱ و ۸۵)

۸۹. گزینه ۴ صحیح است.

«الرأفة» نقش «صفت (نعت)» را برای «میزان» دارد و از آنجا که «میزان» مجرور به حرف جر است، لذا «الرأفة» نیز مجرور است.

(عربی دهم، صفحه ۸۸)

۹۰. گزینه ۲ صحیح است.

کسری ← کسری [تلفظ درست واژه «کسری» به صورت «کِسری» است].

الساكناتين ← الساكناتين [جمع مذكر سالم است و «ن» آن باید مفتوح «ن» باشد].

(عربی دهم، صفحه‌های ۷۴، ۸۷ و ۹۰)

(عربی دوازدهم، صفحه ۱۶)

۹۱. گزینه ۳ صحیح است.

در این گزینه، خبر از نوع جمله فعلیه «تشتاقون» است «محبوب‌ترین دانش‌آموزان نزد آموزگاران مدرسه، به یادگیری اشتیاق دارند»؛ در حالی که در سایر گزینه‌ها خبر از نوع اسم «طَلَّاب، خَدَّادان، عامل» است. پس خبر در گزینه ۳ با سایر گزینه‌ها از نظر نوع، متفاوت است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «طَلَّاب» خبر از نوع اسم است «آنها دانش‌آموزانی هستند که می‌خواهند در زندگی پیشرفت قابل ملاحظه کنند».

(۲) «خَدَّادان» خبر از نوع اسم است «برادرانم، آهنگرانی هستند که به درماندگان و ناتوانان نیکی می‌کنند».

(۴) «عامل» خبر از نوع اسم است «مزدوری که بر اختلافات پافشاری می‌کند، عمل‌کننده برای مصلحت دشمن است».

نکته: خبر، کلمه یا کلماتی است که معنای مبتدا را کامل می‌کند و نه صرفاً کلمه‌ای که بلافاصله پس از مبتدا می‌آید. مثال: در عبارت «عمیلٌ یَصْرُ عَلَى الخلافات عاملٌ لمصلحة العدو: مزدوری که بر اختلافات پافشاری می‌کند، عمل‌کننده برای مصلحت دشمن است»، «عامل» خبر از نوع اسم است.

نکته: خبر در جمله اسمیه بر سه نوع است: «خبر از نوع اسم»، «خبر از نوع فعل یا جمله فعلیه» و «خبر از نوع جار و مجرور»

(عربی دهم، صفحه ۷۲)

۹۲. گزینه ۴ صحیح است.

ترجمه عبارت: مستمندان خواستند با اخلاص خود در هنگام آن مشکل به مؤمنان کمک کنند.

در جای خالی اول به فاعل نیاز داریم، در نتیجه باید یک اسم مرفوع انتخاب کنیم. (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

در جای خالی دوم به مفعول نیاز داریم، در نتیجه به یک اسم منصوب نیاز داریم. (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

تاریخ

۹۶. گزینه ۴ صحیح است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) آریایی‌ها نخست در علفزارهای واقع در شمال شرق فلات ایران و جنوب روسیه در حوالی دریاچه آرال می‌زیسته‌اند.
- (۲) آریاییان گروهی از اقوام هند و اروپایی بودند.
- (۳) کاربرد واژه آریایی برای دیگر اقوام هند و اروپایی، به‌جز ایرانیان و هندیان درست نیست.

(تاریخ دهم، صفحه ۸۰)

۹۷. گزینه ۳ صحیح است.

فرار یزدگرد سوم به خراسان پس از شکست سپاه ساسانی در جنگ‌های قادسیه، نهاوند و جلولاء، نتیجه سقوط ساسانیان بود؛ نه عامل مؤثر در آن.

(تاریخ دهم، صفحه ۹۸)

۹۸. گزینه ۲ صحیح است.

سلوکیان در اوایل حکومت خود وارد درگیری با جانشینان اسکندر در مصر شدند و در نتیجه نتوانستند بر متصرفات شرقی خود نظارت و سلطه کامل داشته باشند.

سلوکیان اقوام گوناگون را تنها با زور زیر فرمان خود داشتند و هیچ‌گاه نتوانستند حس هم‌زیستی و یگانگی با اقوام ایرانی را ایجاد کنند. در نتیجه فرهنگ یونانی نیز نتوانست در ایران گسترش و نفوذ عمیق پیدا کند.

(تاریخ دهم، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۹۹. گزینه ۴ صحیح است.

(الف) گرد آمدن شمار زیادی از اسیران جنگی ← دوره اشکانیان
(ب) انعکاس نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی در آثار مورخان یونانی
← دوره هخامنشیان

(ج) گسترش چشمگیر طبقه فرادست و رتبه‌بندی آنها ← دوره ساسانیان

(د) تمرکز ثروت و قدرت در دست عده‌ای خاص و ایجاد نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی ← دوره مادها

(تاریخ دهم، صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۱۱)

۱۰۰. گزینه ۱ صحیح است.

اگرچه هر دو خاندان هخامنشی و ساسانی از منطقه پارس برخاسته بودند، اما برخلاف هخامنشیان، اردشیر بابکان (مؤسس سلسله ساسانیان) در تیسفون تاج‌گذاری کرده و آن شهر را پایتخت خود قرار داد.

(تاریخ دهم، صفحه‌های ۸۶، ۸۸، ۹۳ و ۹۸)

۱۰۱. گزینه ۴ صحیح است.

بررسی موارد نادرست:

(ب) از اشارات نویسندگان یونانی معلوم می‌شود که در دوران هخامنشیان قوانینی وجود داشته است که قدرت و اختیارات پادشاه را محدود می‌کرده است. همچنین برخی پادشاهان در کارهای خود با قضاات شاهی مشورت می‌کرده‌اند.

(ج) قضاوت غیررسمی توسط ریش‌سفیدان و بزرگان قبایل انجام می‌شد و روحانیون در کنار قضاات منصوب از جانب شاه، به قضاوت رسمی می‌پرداختند.

(تاریخ دهم، صفحه‌های ۱۰۴، ۱۰۵ و ۱۱۳)

۱۰۲. گزینه ۴ صحیح است.

آقا محمدخان پس از مرگ کریم‌خان فرصت را غنیمت شمرد و از شیراز به استرآباد (گرگان) رفت و با متحد کردن افراد ایل قاجار، آماده رویارویی با زندیان شد. او نخست نواحی شمالی و مرکزی ایران را تصرف کرد و تهران را پایتخت خود قرار داد، سپس با غلبه بر لطفعلی‌خان زند و سرکوب طغیان حاکم گرجستان، در سال ۱۲۱۰ ق / ۱۱۷۴ ش در تهران تاج‌گذاری کرد.

(تاریخ دوازدهم، صفحه ۳۲)

۱۰۳. گزینه ۱ صحیح است.

در اوایل دوره قاجار، دولت انگلیس کوشید تا با اعزام سفیران کارگشته به ایران و امضای معاهدات مجمل و مفصل، نفوذ سیاسی و اقتصادی خود را در میهن ما گسترش دهد.

(تاریخ دوازدهم، صفحه ۴۴)

۱۰۴. گزینه ۱ صحیح است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) عثمانی مسیر اصلی نبود، بلکه به عنوان یکی از مسیرهای آشنایی ایرانیان با پیشرفت‌های اروپا و نظام جهانی به حساب می‌آمد.

(۳) شعار «اتحاد اسلام» مربوط به اواخر دوره قاجار است.

(۴) درگیری‌های مستمر با دولت‌های اروپایی درست است.

(تاریخ دوازدهم، صفحه ۴۶)

۱۰۵. گزینه ۳ صحیح است.

کشاوری ایران اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم میلادی مانند گذشته یک کشاورزی معیشتی نبود.

(تاریخ دوازدهم، صفحه ۵۱)

۱۰۶. گزینه ۴ صحیح است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) سنت معماری ایرانی اسلامی که در دوران سلجوقی، تیموری و صفویان درخشش بی‌نظیری داشت، در عصر قاجار نیز با توجه به شرایط اقلیمی و آب و هوایی و نوع مصالح ساختمانی تداوم یافت.

(۲) حضور معماران اروپایی در این گزینه اضافی است و در متن درس نیست.

(۳) فقط کاخ شمس‌العماره به دستور ناصرالدین‌شاه ساخته شد.

(تاریخ دوازدهم، صفحه ۵۹)

۱۰۷. گزینه ۲ صحیح است.

تجار داخلی و سرمایه‌گذاران خارجی در شهرهای تبریز و اراک کارگاه‌های بزرگ و کوچک فرش دایر کرده بودند.

(تاریخ دوازدهم، صفحه ۵۳)

۱۰۸. گزینه ۳ صحیح است.

علوم نقلی و عقلی در مدرسه‌های قدیم و حوزه‌های علمیه تدریس می‌شد؛ نه مکتب‌خانه.

(تاریخ دوازدهم، صفحه‌های ۵۳ و ۵۴)

جغرافیا

۱۰۹. گزینه ۴ صحیح است.

طول دریای خزر حدود ۱۲۰۰ کیلومتر (الف) و عرض متوسط آن ۳۰۰ کیلومتر (و) است. سطح آب این دریا که در امتداد شمال به جنوب (ج) کشیده شده، حدود ۲۸ متر پایین‌تر از سطح آب‌های آزاد است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) بزرگ‌ترین جزیره خلیج فارس قشم است نه کیش.

(۲) جهت دریای خزر شمال به جنوب است نه غربی - شرقی و در ضمن سطح آب آن حدود ۲۸ متر پایین‌تر از آب‌های آزاد است نه بالاتر. همچنین عرض متوسط آن ۳۰۰ کیلومتر است، نه ۲۵۰ کیلومتر.

(۳) جهت خلیج فارس غربی - شرقی است و عرض متوسط آن ۲۵۰ کیلومتر است.

(جغرافیا دهم، صفحه‌های ۵۲ و ۵۴)

۱۱۰. گزینه ۱ صحیح است.

در مناطق مرتفع کوهستانی، مکان‌هایی وجود دارد که سرچشمه رودهای متعددی هستند، به این مکان‌ها کانون‌های آبگیر می‌گویند.

حداقل ۸ ماه از سال بارش

دائمی } بیش از ۵۰۰ میلی‌متر بارش سالانه

فصلی: ذخیره برف خود را تا ابتدای ماه‌های گرم سال بدون توجه به میزان بارش و زمان حفظ می‌کند.

اتفاقی: در کوهستان‌های نزدیک به مناطق گرم و خشک، که گاهی بارش‌های کوتاه و اتفاقی رخ می‌دهد.

انواع
کانون‌های
آبگیر

(جغرافیا دهم، صفحه ۵۰)

۱۱۸. گزینه ۴ صحیح است.

سرانه عبارت است از نسبت مساحت هر کاربری به جمعیت. سرانه کاربری، مقدار زمینی است که به طور متوسط از هر یک از کاربری‌های شهر به جمعیت شهر می‌رسد.

$$\text{مساحت (متر مربع)} = \frac{\text{جمعیت (نفر)}}{\text{سرانه}}$$

جمعیت $\times$ سرانه = مساحت متر مربع
 متر مربع فضای سبز منطقه دو $\Rightarrow 2,000,000 \times 15 = 30,000,000$
 جمعیت $\times$ سرانه استاندارد = مساحت متر مربع
 متر مربع فضای سبز استاندارد $\Rightarrow 2,000,000 \times 20 = 40,000,000$
 متر مربع کمبود فضای سبز منطقه دو $40,000,000 - 30,000,000 = 10,000,000$
 (جغرافیا دوازدهم، صفحه ۲۹)

۱۱۹. گزینه ۳ صحیح است.

صاحب‌نظران معتقدند که در طراحی مبلمان شهری باید فرهنگ و هنر بومی و ملی تقویت گردد. همچنین، به نیازهای افراد ویژه مانند معلولان، جانبازان و سالخورده‌گان توجه شود.

بررسی سایر موارد:

(الف) در مورد شهر هوشمند است.

(د) در مورد محیط‌زیست شهری است.

(جغرافیا دوازدهم، صفحه ۲۶)

۱۲۰. گزینه ۱ صحیح است.

مطالعه کاربری زمین به برنامه‌ریزان کمک می‌کند که محدودیت‌ها را بشناسند و به گونه‌ای برنامه‌ریزی کنند که از فضاهای شهر به طور مناسب و متعادل استفاده شود.

(جغرافیا دوازدهم، صفحه ۲۹)

فلسفه و منطق

۱۲۱. گزینه ۴ صحیح است.

براساس فرض مصداق در دنیای ذهن، مفاهیم یا کلی هستند و یا جزئی. یعنی اگر بتوان در ذهن فقط یک مصداق برای یک مفهوم فرض کرد، آن مفهوم جزئی است و اگر بتوان در ذهن برای یک مفهوم بیش از یک مصداق فرض کرد، آن مفهوم کلی است. داشتن تعدادی مصداق در دنیای خارج یا واقعیت، ملاک جزئی و کلی بودن نیست؛ بلکه بر این مبنا خود جزئی و کلی تقسیم‌بندی می‌شوند.

مفهوم کلی براساس داشتن مصداق (خارج): ۱- کلی بدون مصداق مانند دیو ۲- کلی تک‌مصداقی مانند مادر حسن ۳- کلی چندمصداقی مانند درخت.

مفهوم جزئی براساس داشتن مصداق (خارج): ۱- جزئی بدون مصداق مانند هری پاتر ۲- جزئی تک‌مصداقی مانند علی.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مفهوم جزئی می‌تواند در دنیای خارج دارای مصداق نباشد مانند هری پاتر.

(۲) مفهوم کلی می‌تواند در دنیای خارج مصداق نداشته باشد مانند دیو.

(۳) مفهوم کلی هم می‌تواند تک‌مصداقی باشد در دنیای خارج مانند مادر حسن، مولود کعبه.

(منطق دهم، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۱۲۲. گزینه ۲ صحیح است.

هرمز اسم خاص یک جزیره هست و مفهومی جزئی است. راه دیگر تشخیص آن است که در ذهن بررسی کنیم چند مصداق می‌توان برای این جزیره فرض کرد که دچار تناقض نشویم که مجدد فقط یک مصداق قابل فرض است و جزئی است. القاب و صفات همگی کلی هستند پس مولود کعبه و بلندترین کوه ایران کلی محسوب می‌شوند. (رد گزینه‌های ۳ و ۴). همچنین در ترکیب‌های وصفی و اضافی، باید کلمه اول را بررسی کرد. در ترکیب کتاب رضا، چون کتاب مفهومی کلی است پس کتاب رضا هم کلی محسوب می‌شود. (رد گزینه ۱)

(منطق دهم، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۱۱۱. گزینه ۳ صحیح است.

دریاچه ارومیه دومین دریاچه آب شور جهان و یکی از مهم‌ترین زیست‌بوم‌های آبی ایران است. این دریاچه بزرگ‌ترین دریاچه داخلی کشور بوده و با نام‌های دیگری همچون چیچست و کبودان نیز شناخته می‌شود.
 (جغرافیا دهم، صفحه ۵۸)

۱۱۲. گزینه ۲ صحیح است.

پرشان (فامور) و مهارلو در استان فارس	} دائمی	} دریاچه‌های ایران
دریاچه ارومیه، زریبار (در کردستان)		
نیریز در فارس	} فصلی	
دریاچه مسیله در قم		
هامون در سیستان و بلوچستان		
جازموریان بین کرمان و سیستان و بلوچستان		

دریاچه‌های مهارلو (ه)، پریشان (فامور) (الف) و نیریز (ج) هر سه در استان فارس واقع شده‌اند.

(جغرافیا دهم، صفحه ۵۷)

۱۱۳. گزینه ۱ صحیح است.

برای اندازه‌گیری رشد طبیعی جمعیت، میزان موالید و مرگ‌ومیر را در یک سال مشخص از هم کم و بر تعداد کل جمعیت تقسیم و سپس آن را به درصد بیان می‌کنند.

$$100 \times \frac{\text{میزان مرگ‌ومیر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت}} = \text{رشد طبیعی جمعیت}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{5} = \frac{x}{45,000,000} = \frac{45,000,000 \times 1/5}{100} = 675,000$$

$$900,000 - 675,000 = 225,000$$

(جغرافیا دهم، صفحه ۶۷)

۱۱۴. گزینه ۳ صحیح است.

یکی از بندهای مرتبط با موضوع مهاجرت در سیاست‌های کلی جمعیت ابلاغی مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۳۹۳/۲/۳۰: تشویق ایرانیان خارج از کشور برای حضور و سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری از ظرفیت‌ها و توانایی‌های آنان

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) با تأکید بر تأمین آب است نه عدالت اقتصادی.

(۲) هماهنگ با سیاست‌های کلی جمعیت است نه سیاست‌های نظام.

(۴) به ویژه در میان مرزن‌نشینان و ایرانیان خارج از کشور درست است.

(جغرافیا دهم، صفحه ۷۴)

۱۱۵. گزینه ۲ صحیح است.

جمعیت کره زمین از لحاظ نسبت جنسیتی جز در زمان‌های خاص، تفاوت چندانی ندارد، اما در طول زمان، نسبت سنی در کشورها دچار تغییراتی می‌شود.

نکته: متخصصان به دلیل اهمیت نسبت سنی در برنامه‌ریزی هر کشور از لحاظ سنی، جمعیت را به گروه‌های مختلفی دسته‌بندی می‌کنند.

(جغرافیا دهم، صفحه ۷۰)

۱۱۶. گزینه ۴ صحیح است.

در برنامه‌ریزی و اداره شهر باید به ایجاد فرصت‌های شغلی و سروسامان بخشیدن به مشاغل بخش غیررسمی توجه کرد. از جمله راهکارهایی که در برخی شهرها به این منظور به کار گرفته شده، حمایت از کارآفرینان و ایجاد غرفه‌هایی با اجاره ارزان برای فروشندگان دوره‌گرد و توسعه امکانات گردشگری برای جذب گردشگر و ایجاد شغل است.

(جغرافیا دوازدهم، صفحه ۲۳)

۱۱۷. گزینه ۲ صحیح است.

برای مقابله با آسیب‌های اجتماعی در شهرها و تأمین امنیت، نخست باید علل و ریشه‌های آسیب‌ها مانند فقر و بیکاری شناسایی شود و از بین برود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های ۱، ۳ و ۴: سایر راهکارها برای رفع این مشکل است.

(جغرافیا دوازدهم، صفحه ۲۴)

۱۲۳. گزینه ۲ صحیح است.

رابطه شاعر و نویسنده، عموم و خصوص من وجه است زیرا: ۱- بعضی شاعرها نویسنده هستند. ۲- بعضی شاعرها نویسنده نیستند. ۳- بعضی نویسندهها شاعر هستند. ۴- بعضی نویسندهها شاعر نیستند.

بررسی سایر گزینهها:

(۱) تهران یک عبارت جزئی است و نسبتهای چهارگانه صرفاً میان مفاهیم کلی برقرار است پس هیچ رابطه‌ای وجود ندارد.
(۳) رابطه گیاه و موجود زنده، عموم و خصوص مطلق است زیرا ۱- هر گیاهی موجود زنده است. ۲- بعضی از موجودات زنده گیاه هستند. ۳- بعضی از موجودات زنده گیاه نیستند (حیوان هستند).
(۴) رابطه غیرانسان و غیرحیوان، عموم و خصوص مطلق است زیرا ۱- هر غیرحیوانی غیرانسان است (وقتی چیزی حیوان نباشد حتماً انسان هم نیست). ۲- بعضی غیرانسانها غیرحیوان هستند (مانند میز). ۳- بعضی غیرانسانها غیرحیوان نیستند (مانند گاو).
نکته: اگر دو مفهوم با یکدیگر رابطه عموم و خصوص مطلق داشته باشند و هر دو مفهوم را نقیض کنیم، رابطه جدید هم عموم و خصوص مطلق است و فقط جای مفهوم عام و خاص تغییر می‌کند.

(منطق دهم، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۲۴. گزینه ۳ صحیح است.

در یک طبقه‌بندی فقط می‌توان از مفاهیم کلی استفاده کرد. چرا؟ چون در یک طبقه‌بندی اقسام یک مفهوم با یکدیگر رابطه تباین و هر مفهوم نسبت به زیرمجموعه خود رابطه عموم و خصوص مطلق دارد و نسبت‌های چهارگانه هم فقط میان مفاهیم کلی برقرار است، پس مفاهیم جزئی در طبقه‌بندی کاربرد ندارند.

بررسی سایر گزینهها:

(۱) در یک طبقه‌بندی اقسام یک مفهوم با یکدیگر رابطه تباین دارند.
(۲) در یک طبقه‌بندی فقط نسبت‌های عموم و خصوص مطلق و تباین کاربرد دارد.
(۴) منطبق دان وظیفه طبقه‌بندی مفاهیم را ندارد و این وظیفه علوم مختلف است. منطق فقط وظیفه آموزش نحوه صحیح طبقه‌بندی را دارد.

(منطق دهم، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۱۲۵. گزینه ۱ صحیح است.

با توجه به فرض سؤال، رابطه میان دو مفهوم الف و ب، عموم و خصوص من وجه است زیرا این دو مفهوم دارای مصادیق مشترک هستند اما هر کدام نیز دارای مصادیق اختصاصی هستند (رد گزینه‌های ۲ و ۴). رابطه الف و غیر ب نیز مجدد عموم و خصوص من وجه است.

(منطق دهم، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۲۶. گزینه ۳ صحیح است.

قضیه «هیچ الف ب نیست» تنها در رابطه تباین صادق است، به عبارت ساده‌تر اگر یکی از مفاهیم هیچ مصداق مشترکی با مفهوم دیگر نداشته باشد، رابطه میان آن دو مفهوم حتماً تباین است.

بررسی سایر گزینهها:

(۱) اگر دو مفهوم مصداق مشترک داشته باشند، در قدم اول یا رابطه عموم و خصوص مطلق و یا رابطه عموم و خصوص من وجه می‌تواند داشته باشند. در فرض دوری حتی می‌توانند رابطه تساوی هم داشته باشند زیرا در رابطه تساوی فرض می‌کنیم که هر الف ب است و هر ب الف است. حال در این حالت می‌توان گفت بعضی از الف‌ها ب هستند و بعضی از ب‌ها الف هستند. دقت کنید درست‌تر آن است که بگوییم هر الف ب است اما اگر بگوییم بعضی الف‌ها ب هستند نیز غلط نیست اما دقیق هم نیست.

(۲) اتفاقاً ویژگی اصلی رابطه عموم و خصوص مطلق همین است که تنها یکی از مفاهیم دارای مصادیق اختصاصی است.
(۴) با فرض «هر الف ب است» دو رابطه امکان رخ دادن دارد. عموم و خصوص مطلق با فرض اینکه الف مفهوم خاص‌تر باشد و رابطه تساوی. (منطق دهم، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۲۷. گزینه ۲ صحیح است.

هر انسانی باورهایی درباره جهان، انسان، مرگ، عدالت و زیبایی دارد که گاه با باورهای دیگران یکسان است و گاه متفاوت. انسان براساس این باورها زندگی می‌کند. براساس آنها تصمیم می‌گیرد و در نهایت عمل می‌کند.
شاید دلایل برخی از این باورها را بدانیم. برای برخی هم دلیل نداشته باشیم و صرفاً طبق عادت آنها را قبول کرده باشیم.

بررسی سایر گزینهها:

(۱) باورهای اساسی انسان‌ها می‌تواند با یکدیگر متفاوت باشد.
(۳) باورهای انسان‌ها می‌تواند درباره هر موضوعی مشترک باشد.
(۴) برعکس این عبارت درست است، انسان براساس این باورها زندگی می‌کند، براساس آنها تصمیم می‌گیرد و در نهایت عمل می‌کند.

(فلسفه یازدهم، صفحه ۲۱)

۱۲۸. گزینه ۳ صحیح است.

تفکر فلسفی چهار فایده دارد که یکی از آنها فایده همگانی است (مناخشی به زندگی) و سه فایده دیگر با افزایش قدرت تفکر و تفکر در امورات فلسفی با استفاده از قواعد تفکر به دست می‌آیند. (دوری از مغالطه، رهایی از عادات غیرمنطقی و استقلال در اندیشه). پس رهایی از جهل ارتباطی به فواید تفکر فلسفی ندارد.

(فلسفه یازدهم، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۴)

۱۲۹. گزینه ۱ صحیح است.

تقسیم‌بندی مردم براساس معنای زندگی:

۱- برخی آدم‌ها کمتر به اموری مانند حقیقت انسان و جهان می‌اندیشند و به همان اندازه‌ای که از دوروبرشان آموخته‌اند قناعت می‌کنند. در نتیجه در انتخاب هدف دقت چندانی ندارند و بیشتر دنباله‌روی دیگران هستند.
۲- برخی آدم‌ها در این امور می‌اندیشند و در بسیاری موارد به دانش درست درباره جهان و انسان می‌رسند؛ در نتیجه می‌توانند هدف قابل قبولی برای زندگی انتخاب کنند پس زندگی آنها معنای درستی پیدا می‌کند.
۳- برخی نیز نگرش نادرست درباره جهان و انسان دارند. اینان در انتخاب هدف خطا رفته و زندگی آنان معنای درستی ندارد.
با توجه به ذکر اینکه در دسته اول آدم‌ها کمتر به اموری مانند حقیقت انسان و جهان می‌اندیشند، متوجه می‌شویم که این دسته هم دارای تفکر فلسفی حداقلی هستند.

بررسی سایر گزینهها:

(۲) برخی آدم‌ها در این امور می‌اندیشند و در بسیاری موارد به دانش درست درباره جهان و انسان می‌رسند نه در همه موارد.
(۳) این ویژگی دسته اول مردم است.

(۴) برخی نیز نگرش نادرست درباره جهان و انسان دارند. اینان در انتخاب هدف خطا رفته و زندگی آنان معنای درستی ندارند. اینان در همه موارد معنای درستی برای زندگی ندارند.

(فلسفه یازدهم، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۱۳۰. گزینه ۴ صحیح است.

یکی از فواید آموختن منطق توانایی تشخیص مغالطه و خارج کردن آنها از باورها است. فلسفه از این توانایی منطقی کمک می‌گیرد تا اندیشه‌های فلسفی درست را از تفکرات غلط تشخیص دهد و راه رسیدن به اعتقادات درست را هموار کند. فیلسوفان می‌کوشند:
۱- با کاستن از مغالطه‌ها فهم درستی از حقایق عالم هستی و مسائل بنیادین زندگی ارائه کنند.
۲- آن بیان را با گفتار مناسب که خالی از مغالطه باشد، بیان کنند.
۳- نمونه‌هایی از مغالطه‌های فلسفی را جهت عبرت گرفتن دیگران نشان دهند. چرا؟

۱۳۴. گزینه ۳ صحیح است.

موجودات واقعی یعنی چیزهایی که الآن موجود هستند. اینان از نظر وجودی یا واجب‌الوجود بالذات یا واجب‌الوجود بالغیر هستند. این موجودات از نظر ذات، یا واجب‌الوجود هستند یا ممکن‌الوجود که همین ممکن‌الوجودها که ایجاد می‌شوند، از نظر وجودی، واجب‌الوجود بالغیر هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تنها یک واجب‌الوجود بالذات که همان خدا هست، وجود دارد. اما بدانید ممتنع‌الوجودهای بالذات، زیاد هستند.

(۲) ممتنع‌الوجودهای بالغیر که از نظر ذاتی ممکن‌الوجود هستند با فراهم شدن علت ایجادشان، به وجود می‌آیند. مانند انسان پنج‌سر که الآن از نظر ذات ممکن‌الوجود است و از نظر وجودی ممتنع‌الوجود بالغیر؛ حال اگر روزی علت ایجادش فراهم شود، ایجاد می‌شود و از نظر ذاتی می‌شود واجب‌الوجود بالغیر.

(۴) ممکن‌الوجود بالغیر اساساً وجود ندارد. زیرا حالت امکانی در ذات چیزها وجود دارد و این‌گونه نیست که این حالت امکانی از جایی خارج از ذات آمده باشد.

(فلسفه دوازدهم، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

۱۳۵. گزینه ۴ صحیح است.

ما دو نوع رابطه داریم. رابطه وجودی که یک طرف یعنی علت به طرف دیگر یعنی معلول، وجود می‌دهد و نوع دوم رابطه شامل سایر روابط می‌شود. نثار علت ایجاد می‌شود و یک رابطه وجودی یا علت است ولی سایر روابط، روابط غیرووجودی است.

(فلسفه دوازدهم، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۱۳۶. گزینه ۳ صحیح است.

دکارت معتقد بود اصل علت بدون دخالت تجربه به دست آمده است و جزء اصول اولیه است (معرفت پیشینی) که انسان آن را به طور فطری درک می‌کند. (یعنی نیازی به اثبات ندارد و هر کس با این درک به دنیا آمده است و نیازی به تجربه و آموزش نیست).

درک علت نیازی به تجربه ندارد زیرا پذیرش علت مقدمه هر تجربه و آموزشی است. (یعنی چون علت را قبول داریم، به تجربه اعتماد می‌کنیم یا به دنبال آموزش می‌رویم).

نکته: یافتن مصادیق علت نیاز به تجربه و آموزش دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها

(۱) دکارت نگفته است نیازی به درک این رابطه نداریم بلکه درک آن را بدون دخالت تجربه می‌داند و معتقد است که فهم این رابطه در همه انسان‌ها وجود دارد.

(۲) شناسایی مصادیق علت بر عهده حس و تجربه است.

(۴) علت از نظر او جزء اصول اولیه است یعنی نیازی به آموزش یا تعریف ندارد زیرا همه می‌دانند که علت چیست.

(فلسفه دوازدهم، صفحه ۱۶)

۱۳۷. گزینه ۱ صحیح است.

تجربه‌گرایان: آنها هر چیزی را براساس تجربه بررسی می‌کنند. انسان از طریق حس، توالی (همزمانی) پدیده‌ها را مشاهده می‌کند و رابطه ضروری میان علت و معلول را درمی‌یابد. (یعنی از توالی دو اتفاق می‌فهمد رابطه علت وجود دارد). پس علت از طریق تجربه درک می‌شود و در ذهن این اتفاق می‌افتد. تجربه‌گرایان علت را یک رابطه ضروری می‌دانند.

هیوم: او با تجربه‌گرایان هم‌عقیده است که تنها راه شناخت تجربه است؛ اما می‌گوید رابطه ضروری میان علت و معلول یک موضوع حسی نیست و آن را نمی‌توان از طریق مشاهده به دست آورد (بچه‌ها کلاً بدون تجربه نمی‌توانند رابطه‌ها را بفهمند) پس باید یک راه تجربی دیگر پیدا کرد. حس فقط خورشید و روشن شدن را می‌فهمد ولی رابطه ضروری میان این دو را نمی‌فهمد.

نکته: هیوم می‌گوید اساساً رابطه علتی که ضروری باشد را نمی‌شود شناخت.

زیرا برخی افراد گاهی بدون اینکه دقت کنند در زندگی خود باوری را که مبنای آن یک مغالطه است، پذیرفته و براساس آن باور تصمیم می‌گیرند و عمل می‌کنند.

(فلسفه یازدهم، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۳۱. گزینه ۲ صحیح است.

فلاسفه درباره استدلال‌ها می‌اندیشند و اگر به درستی‌شان پی ببرند، آنها را می‌پذیرند. عموم مردم در مسائل بنیادین فلسفی می‌اندیشند و نظر می‌دهند.

اما فرق فیلسوف با مردم دیگر این است که:

۱- فیلسوف درباره مسائل فلسفی به نحو جدی فکر می‌کند.

۲- با روش درست در پی پاسخ به این پرسش‌ها می‌گردد.

نکته: فیلسوف واقعی تابع برهان و استدلال است نه تابع افراد و اشخاص.

پس در نتیجه فیلسوف نمی‌تواند مانند مردم عادی در هنگام تفکر درباره موضوعات اساسی، از کنار به نتیجه رسیدن این تفکر بگذرند و هر طور شده به دنبال پاسخ آنها بگردند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مردم عادی هم درباره موضوعات فلسفی تفکر فلسفی انجام می‌دهند.

(۳) دو تفاوت دارند: ۱- فیلسوف درباره مسائل فلسفی به نحو جدی فکر می‌کند. ۲- با روش درست در پی پاسخ به این پرسش‌ها می‌گردد.

(۴) بعضی از مردم می‌توانند در بعضی از موضوعات فلسفی به تفسیر درست هم برسند اما این اتفاق همگانی و درباره همه موضوعات نیست، بلکه درباره بعضی موضوعات است.

(فلسفه یازدهم، صفحه ۲۳)

۱۳۲. گزینه ۱ صحیح است.

در تمثیل غار افلاطون، غار نماد عالم ماده یا طبیعت است که از نظر او سایه عالم حقیقی یا مثل است. عالم حقیقت، عالم مثل است که یک عالم غیرمادی است که حقیقت اصیل در آنجا قرار دارد. ما می‌توانیم با استفاده از تفکر عقلانی یا شهود به حقایق این عالم دست پیدا کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) سایه‌ها و صداها درون غار، حقیقت اصیل نیستند ولی این‌گونه نیست که هیچ وجهی از حقیقت را هم نداشته باشند. دقت کنید سایه‌ها وجود دارند پس حقیقت هستند اما حقیقت اصلی و کامل نیستند.

(۳) زنجیره‌هایی که زندانی را به بند کشیده است دقیقاً همان نماد عادات غیرمنطقی است که اجازه رسیدن انسان به حقیقت را نمی‌دهند.

(۴) حتماً مواجهه با حقیقت سخت و دشوار است اما اگر این مواجهه به یکباره باشد، نمی‌توان به حقیقت رسید ولی اگر این مواجهه به صورت تدریجی باشد انسان می‌تواند به حقیقت دست پیدا کند.

(فلسفه یازدهم، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۱۳۳. گزینه ۱ صحیح است.

در این بحث ما باید رابطه بین موضوع و محمول را در ذهن بررسی کنیم؛ یعنی می‌خواهیم قضیه حملی را از جهت محتوا تقسیم‌بندی کنیم:

۱- مثلث شکل سه ضلعی است. در این حالت موضوع و محمول قضیه همیشه با هم هستند یعنی قضیه همیشه صادق است و برای همین به این قضیه می‌گوییم قضیه ضروری یا وجوبی (باقضاً، به شرط).

۲- دیوار خانه ما سفید است. در این حالت موضوع و محمول می‌توانند با هم باشند و هم می‌توانند با هم نباشند، یعنی قضیه ما می‌تواند صادق باشد و می‌تواند کاذب باشد، به این قضیه می‌گوییم قضیه امکانی (لااقضاً، لاشروط).

۳- عدد هشت فرد است. در این حالت موضوع و محمول قضیه هیچ‌وقت نمی‌توانند با هم باشند، یعنی قضیه همیشه کاذب است. به این قضیه می‌گوییم قضیه امتناعی (باقضاً لا، بشرط لا).

در حمل گزینه ۱، علم می‌تواند تصور یا تصدیق باشد پس این حمل امکانی است ولی در سه حمل دیگر، حمل وجوبی یا ضروری داریم.

(فلسفه دوازدهم، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

به دلیل یک نوع ویروس جدید، واحد مرغداری دچار ضرری معادل ۵۰۰ میلیون تومان شده است. این مجتمع نمی‌تواند این مبلغ را بازگرداند و این پول (هزینه) مانند آن است که به یک چاه عمیق افتاده است و قابل دسترس و برگشت نیست.

(اقتصاد دهم، صفحه ۲۸)

۱۴۲. گزینه ۳ صحیح است.

اگر یک کشور یا شرکت از تمامی فرصت‌های خود برای بهتر شدن وضعیت خودش استفاده کرده باشد، به گونه‌ای که این بهبود وضعیت موجب بدتر شدن وضع دیگران نشده باشد، اقتصاد آن شرکت یا کشور کارا است؛ یعنی شرکت یا کشور از منابع موجود خود بیشترین استفاده را می‌برد.

(اقتصاد دهم، صفحه ۴۰)

۱۴۳. گزینه ۲ صحیح است.

بازار محصولاتی همچون ماکارونی معمولاً رقابتی است نه همیشه. ویژگی‌های بازار رقابتی عبارتند از:

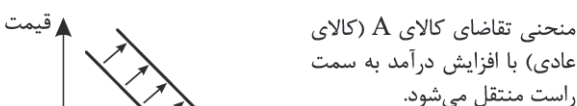
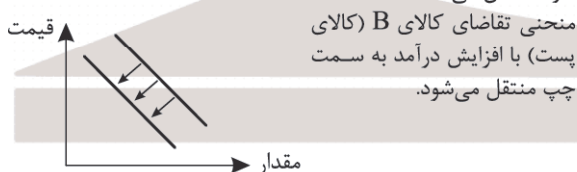
- ۱- تعداد فروشندگان و خریداران بسیار زیاد است.
- ۲- از ویژگی اول نتیجه می‌شود که حضور و رفتار هر یک از عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان به نسبت کل بازار بسیار کوچک خواهد بود.
- ۳- هیچ‌یک از طرفین (یعنی عرضه‌کنندگان همان تولیدکنندگان و تقاضاکنندگان همان مصرف‌کنندگان) به تنهایی در شکل‌گیری قیمت تأثیرگذار نیستند.
- ۴- وقتی با توجه به ویژگی سوم می‌گوییم در عمل هیچ‌یک از طرفین به تنهایی در شکل‌گیری قیمت تأثیرگذار نیستند، یعنی هیچ‌کدام از طرفین «قیمت‌گذار» نیستند.
- ۵- بازار محصولاتی مانند ماکارونی معمولاً رقابتی است.

(اقتصاد دهم، صفحه ۵۱)

۱۴۴. گزینه ۳ صحیح است.

به طور کلی دو نوع تغییرات تقاضا وجود دارد.

- ۱- تغییرات روی منحنی تقاضا که فقط به دلیل تغییرات قیمت کالا است و اگر قیمت کالا افزایش یابد، روی منحنی تقاضا به سمت بالا حرکت می‌کنیم و مقدار کمتری از کالا خریداری می‌شود.
- ۲- حرکت و جابه‌جایی (انتقال) منحنی تقاضا است که به دلیل تغییراتی غیر از قیمت کالا است. چون درآمد خانم صبور افزایش پیدا کرده است. منحنی تقاضا کالای A (عادی) به سمت راست و منحنی تقاضای کالای B (کالای پست) به سمت چپ منتقل می‌شود.
- خانم صبور با افزایش درآمد خود می‌تواند کالای عادی (نرمال) بیشتری نسبت به قبل مصرف کند و از مقدار تقاضای کالای پست (نامرغوب) خود کاهش می‌دهد.

(اقتصاد دهم، صفحه ۴۹)

۱۴۵. گزینه ۱ صحیح است.

بررسی عبارات:

- (الف) نادرست، در بازار عوامل تولید، خانوارها می‌توانند با فروش یا اجاره عوامل تولید خود (مانند منابع طبیعی زمین - نیروی انسانی و سرمایه) درآمد کسب کنند؛ نه اینکه پنگاه‌های اقتصادی درآمد کسب کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) این عبارت شباهت هر دو است.

(۳) هیوم در هیچ سطحی علت را قبول ندارد.

(۴) تجربه‌گرایان مانند همه فلاسفه مصادیق علت را با تجربه شناسایی می‌کنند.

نکته: بدانید به صورت استثنا تنها فلاسفه مسلمان مصادیق غیرمادی علت را با عقل یا شهود شناسایی می‌کنند.

(فلسفه دوازدهم، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۳۸. گزینه ۴ صحیح است.

اصل علت یک رابطه عقلی است (اشتراک با دکارت و تفاوت با تجربه‌گرایان). علت پایه و اساس هر تجربه است (اشتراک با دکارت). دانشمند علوم تجربی براساس پذیرش علت دست به تجربه می‌زند و علل را پیدا می‌کند. هر تلاش تجربی متکی به علت است. این اصل مادرزادی نیست (اختلاف با دکارت) پس نیاز به اثبات دارد. اثبات علت:

همین که ذهن شکل گرفت می‌فهمد وجود یک چیز با عدم آن چیز جمع نمی‌شود، همچنین یک چیز نمی‌تواند هم خودش باشد هم غیرخودش. این اصل امتناع اجتماع نقیضین است. (بدیهی) انسان با استفاده از این اصل اثبات می‌کند یک چیز نمی‌تواند خودبه‌خود به وجود بیاید. چرا؟ چون اگر قرار باشد چیزی به خودش وجود دهد یعنی چیزی که نیست، قبلاً باشد تا خودش را به وجود بیاورد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) برخلاف دکارت آنها علت را بدیهی نمی‌دانند و با استفاده از اصل امتناع، اجتماع نقیضین آن را اثبات می‌کنند.

(۲) برعکس این عبارت درست است و با قبول علت، به تجربه دست می‌زنند.

(۳) آنها مانند دکارت علت را اصلی عقلی می‌دانند و علت را اساس هر تجربه و آزمایش می‌دانند.

(فلسفه دوازدهم، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۳۹. گزینه ۳ صحیح است.

اصول وجوب علی و معلولی و سنخیت، زیرمجموعه اصل علت هستند. بدیهی است که زمانی می‌توان آثار اصول وجوب و سنخیت را پذیرفت که ابتدا قبول کرده باشیم هر حادثه‌ای بدون علت رخ نمی‌دهد.

اصل	لازمه و نتیجه
علت	ارتباط و پیوستگی میان هر شیء و منشأ آن
وجوب علی و معلولی	تخلّف‌ناپذیری و حتمیت در نظام هستی
سنخیت	نظم و قانونمندی‌های معین میان دسته‌های پدیده‌ها

(فلسفه دوازدهم، صفحه ۲۰)

۱۴۰. گزینه ۲ صحیح است.

مصراع اول اشاره به اصل سنخیت دارد. بدی کردی، معلول متناسب بدی دیدن یا آفت است. مصراع دوم اشاره به اصل وجوب علی و معلولی دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) به اصل وجوب هم اشاره دارد.

(۳) این توضیح گزینه اشاره به رابطه علت دارد و درست هم می‌تواند باشد اما دقیق‌تر آن است که به اصل سنخیت و وجوب علی و معلولی اشاره شود و با توجه به سایر گزینه‌ها درست نیست.

(۴) به اصل سنخیت هم اشاره دارد.

(فلسفه دوازدهم، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

اقتصاد

۱۴۱. گزینه ۴ صحیح است.

قانون چهارم: هزینه‌های هدررفته را فراموش کنید. هزینه‌هایی که پرداخته شده‌اند و شما نمی‌توانید آن را بازگردانید، «هزینه‌های هدررفته» نام دارد. این هزینه‌ها نباید تأثیری در انتخاب و تصمیم شما داشته باشد. مفهوم هزینه‌های هدررفته را می‌توانید پولی تصور کنید که به یک چاه عمیق افتاده است و دیگر قابل دسترس نیست. در این مثال

(ب) با داشتن میزان مازاد عرضه در قیمت ۲۵۰ تومان می‌توانیم از رابطه زیر مقدار تقاضا را در قیمت ۲۵۰ به دست آوریم:
مقدار تقاضا در - مقدار عرضه در = میزان مازاد عرضه در قیمت موردنظر

$$\text{قیمت مورد نظر} \times \text{میزان تقاضا در قیمت ۲۵۰ تومان} = ۲۵۰ - ۸۰ = ۱۷۰ \Rightarrow X = ۸۰ - ۶۰ = ۲۰$$

(اقتصاد دهم، صفحه ۵۱)

۱۴۹. گزینه ۴ صحیح است.

(الف) در قیمتی که مقدار عرضه با مقدار تقاضا برابری می‌کند، قیمت تعادلی را خواهیم داشت و مقدار تعادلی مقداری است که مقدار عرضه با مقدار تقاضا برابر است: قیمت تعادلی: $۱/۲۵$ / مقدار تعادلی $۷۰۰ =$ همچنین می‌دانیم طبق قانون تقاضا با افزایش قیمت، مقدار تقاضا کاهش پیدا می‌کند و بالعکس. در نتیجه (رابطه عکس بین مقدار تقاضا و قیمت) ستون دوم مقدار تقاضا خواهد بود و با توجه به قانون عرضه (با افزایش قیمت مقدار عرضه هم افزایش پیدا می‌کند) و بالعکس (رابطه مستقیم بین قیمت و مقدار عرضه) قطعاً ستون اول مربوط به مقدار عرضه خواهد بود.

(ب) اگر بخواهیم درآمد تولیدکننده در قیمت $۱/۲۵$ که قیمت تعادلی است، به دست آوریم، کافی است قیمت تعادلی را در مقدار تعادلی ضرب کنیم و خواهیم داشت:

$$۱/۲۵ \times ۷۰۰ = ۸۷۵$$

(ج) مخارج مصرف‌کننده در قیمت $۱/۵$: مخارج مصرف‌کننده همان هزینه‌های مصرف‌کننده می‌باشد و هزینه‌های مصرف‌کننده درآمد تولیدکننده می‌باشد. یعنی اگر قیمت موردنظر را یعنی $۱/۵$ را در مقدار تقاضا ضرب کنیم، مخارج مصرف‌کننده را خواهیم داشت:

$$۱/۵ \times ۶۰۰ = ۹۰۰$$

نکته: برای محاسبه درآمد تولیدکننده در قیمت‌های بالاتر یا پایین‌تر از تعادل، قیمت را ضربدر مقدار کمتر (عرضه یا تقاضا) می‌کنیم.

(اقتصاد دهم، صفحه ۵۱)

۱۵۰. گزینه ۲ صحیح است.

(الف)

نکته: در تمام نقاط روی قید بودجه، بودجه فرد یکسان است و تغییری نمی‌کند. یعنی بودجه در نقاط $(X \text{ و } L, M, Z)$ همه یکسان هستند. حداکثر بودجه اختصاص یافته برای کالای A در نقطه Z خریداری شده است. فرمول قید بودجه را برای نقطه Z در نظر می‌گیریم.

$$\text{تعداد کالای A} \times \text{قیمت هر واحد کالای A} = \text{بودجه در نقطه Z}$$

$$Z \text{ بودجه در نقطه } Z = ۵۰۰۰ \times ۵ = ۲۵,۰۰۰$$

(ب) از همین جا (مورد الف) مشخص می‌شود که بودجه فرد $۲۵,۰۰۰$ تومان است و نیازی به محاسبه برای حداکثر بودجه اختصاص یافته برای کالای B (یعنی نقطه X) را نداریم و همان $۲۵,۰۰۰$ است.

(ج) هزینه فرصت یعنی بهترین انتخابی که از آن صرف‌نظر یا چشم‌پوشی کرده‌ایم. در نقطه X فقط کالای B خریداری شده و از خرید کالای A صرف‌نظر (چشم‌پوشی) کرده‌ایم پس در نتیجه هزینه فرصت ۱۰ واحد خرید کالای B می‌شود ۵ واحد کالای A که در نقطه Z می‌توانست بخرد اما از آن صرف‌نظر کرده است.

(اقتصاد دهم، صفحه ۲۸)

(ب) درست، اگر قیمت یکی از کالاهای جانشین افزایش پیدا کنند (مثلاً قیمت گوشت سفید) موجب می‌شود تا تقاضا برای کالای دیگر (مثلاً گوشت قرمز) افزایش پیدا کند (گوشت سفید و گوشت قرمز کالاهای جانشین هستند) چرا که در شرایط مختلف می‌توانیم آنها را به جای یکدیگر استفاده کنیم.

(ج) نادرست، شرکت توانیر در کشور ما به دلایل طبیعی و شرکت‌های خودرویی به دلایل قانونی انحصارگر در فروش کالای خود به شمار می‌روند. (اقتصاد دهم، صفحه‌های ۴۶، ۴۹ و ۵۱)

۱۴۶. گزینه ۲ صحیح است.

بررسی عبارات:

(الف) نادرست، در تصمیم‌گیری‌های غیرمنطقی نظر فرد درباره هزینه و منفعت تغییر نکرده است فقط آن را به حساب نیاورده است. چون گرفتار امیال و هوس‌های خود شده است.

(ب) درست، وجود سیاست‌گذاری‌های افزایش جمعیت موجب افزایش تولید نسل و در نتیجه افزایش نیروی انسانی می‌شود که خود یکی از عوامل تولید است. در نتیجه، افزایش منابع و عوامل تولید موجب انتقال منحنی مرز امکانات تولید (PPF) به سمت راست و بالا می‌شود.

(ج) نادرست، اگر یک کشور کالاهایی را از دیگر کشورها بخرد، هنوز با کمپایی و بده - بستان مواجه است.

(د) درست، هر کشور صرفاً دو کالا تولید نمی‌کند. اما کار کردن با یک الگوی واقعی که شامل هزاران کالا و خدمات است بسیار دشوار است و از این رو می‌توان تولیدات یک کشور را همچون تولیدات یک شرکت به صورت ساده با دو کالا نشان داد.

(اقتصاد دهم، صفحه‌های ۳۰، ۳۷ و ۴۰)

۱۴۷. گزینه ۳ صحیح است.

(الف) با حرکت از نقطه M به F از کل تعداد دستگاه آبیومیه‌گیری صرف‌نظر می‌شود. چون در نقطه F منحنی مرز امکانات تولید، محور Yها را قطع می‌کند. در این نقطه (نقطه F) منابع و امکانات تولید، صرف تولید سماور خواهد شد. بنابراین هزینه فرصت تولید ۲۱۰۰ سماور، می‌شود کل دستگاه‌های آبیومیه‌گیری که از تولید آنها صرف‌نظر شده است. (یعنی ۲۰۰۰ دستگاه آبیومیه‌گیری) برای پیدا کردن مبلغ هزینه فرصت ۲۱۰۰ سماور باید حداکثر تعداد دستگاه آبیومیه‌گیری صرف‌نظر شده (۲۰۰۰) را در قیمت هر دستگاه آبیومیه‌گیری ضرب کنیم.

$$۲۰۰۰ \times ۱,۰۰۰,۰۰۰ = ۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰$$

تعداد کالایی که از تولید آن صرف‌نظر کرده

(ب) با حرکت از نقطه L به F از تولید ۱۸۰۰ دستگاه آبیومیه‌گیری صرف‌نظر می‌شود. بنابراین هزینه فرصت حرکت از نقطه L به F برابر است با:

$$۱۸۰۰ \times ۱,۰۰۰,۰۰۰ = ۱,۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰$$

(ج) برای به دست آوردن درآمد در محل برخورد مرز امکانات تولید با محورها، باید مقدار کالا در محل برخورد منحنی مرز امکانات تولید با آن محور را در قیمت آن کالا ضرب کرد.

$$\text{درآمد در نقطه M} = ۲,۰۰۰ \times ۱,۰۰۰,۰۰۰ = ۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰$$

(اقتصاد دهم، صفحه ۳۶)

۱۴۸. گزینه ۴ صحیح است.

(الف) میزان درآمد در قیمت ۱۰۰ تومان: به دلیل آنکه قیمت ۱۰۰ تومان قیمت پایین‌تر از قیمت تعادلی (۲۰۰) است، در نتیجه برای به دست آوردن درآمد در قیمت‌های پایین‌تر از تعادلی باید قیمت موردنظر را در مقدار عرضه آن ضرب کنیم یعنی $۴۰۰ = ۱۰۰ \times ۴۰۰$ و در قیمت‌های بالاتر از تعادلی باید قیمت موردنظر را در مقدار تقاضای آن ضرب کنیم. همچنین برای به دست آوردن کمبود عرضه در قیمت ۱۰۰ تومان نسبت به مقدار تعادلی، باید مقدار عرضه در قیمت موردنظر را از مقدار تعادلی در اینجا کم کنیم: $(۶۰ - ۴۰ = ۲۰)$